

T.C.
KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

KADIN GİRİŞİMCİLİĞİ-KARAMAN ÖRNEĞİ

Hazırlayan
SABİTE GÜLEÇ

İşletme Ana Bilim Dalı
İşletme Bilim Dalı
YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Prof. Dr. H. Bahadır AKIN

KARAMAN – 2011

T.C.
KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

KADIN GİRİŞİMCİLİĞİ-KARAMAN ÖRNEĞİ

Hazırlayan
SABİTE GÜLEÇ

İşletme Ana Bilim Dalı
İşletme Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

Danışman
Prof. Dr. H. Bahadır AKIN

KARAMAN – 2011

KADIN GİRİŞİMCİLİĞİ - KARAMAN ÖRNEĞİ

Tezin Kabul Ediliş Tarihi: 15 / 07 / 2011

Jüri Üyeleri (Unvanı, Adı Soyadı)

Başkan : Prof. Dr. H. Bahadır AKIN

Üye : Yrd. Doç. Dr. Birol MERCAN

Üye : Yrd. Doç. Dr. Selda BAŞARAN ALAGÖZ

Üye :

Üye :

İmzası

Bu tez, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun 07/07/2011 tarih ve 21/220 sayılı oturumunda belirlenen jüri tarafından kabul edilmiştir.

Enstitü Müdürü V.: Prof. Dr. Osman ÇEVİK

ÖNSÖZ

Geçmişten beri çalışarak üreten erkeğin yanında kadınların da çalışarak toplumların gelişmesine ve uygarlıkların yayılmasına katkıda buldukları bilinmektedir. Yani kadınlar da ekonomik hayatın bir parçası konumundadırlar. Kadınların çalışma yaşamında yer almaları toplumsal kurumlarda yaşanan bir takım süreçlerin sonucudur.

Kadınların çalışma hayatına katılmalarında ve girişimci olmalarında eğitimin etkisinin araştırılması, kadın girişimcilerin genel profil özelliklerinin belirlenmesi araştırmamızın temel amacıdır. Bununla birlikte, çalışmanın temel amacını destekleyen; “kadın girişimcilerin karşılaştıkları sorunların belirlenmesi”, “kadın girişimcilerin başarısını etkileyen faktörlerin belirlenmesi” ve “kadın girişimcilerin karşılaştıkları sorunlara çözüm önerilerinin üretilmesi” de araştırmanın diğer amaçları arasındadır.

Bu tezin yazılması esnasında, değerli vakitlerini, yoğun mesaisine rağmen ayıran değerli hocam Prof. Dr. H. Bahadır AKIN’a, anketlerin cevaplanması konusunda yardımlarını esirgemeyen Karaman’daki kadın girişimcilere ve son olarak da benden bugüne kadar desteklerini esirgemeyen aileme teşekkürlerimi sunarım.

Sabite GÜLEÇ

Karaman, Temmuz 2011

Özet

Bu Tez Çalışmasında; girişimcilik kavramı temel olarak ele alınarak, kadınların iş yaşamındaki yeri ve girişimcilik faaliyetleri incelenmektedir. Bununla ilgili olarak Türkiye'nin Kadın Girişimciliği konusundaki durumu çeşitli boyutlarıyla ele alınmıştır. Çalışma, Kadın girişimcilerin Karaman İli Özelindeki durumları, içindeki yaşadıkları toplum tarafından ne kadar desteklendikleri, karşılaştıkları sorunlar, Kadın Girişimciliğin yaş, eğitim düzeyi ve eşin mesleğine göre nasıl farklılaştıklarının ortaya çıkarılması amacıyla yapılmıştır. Araştırma kapsamında anket ve mülakat yöntemiyle veri toplanmıştır. Son olarak toplanan verilerle ilgili değerlendirmeler üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, kadın girişimci, kadın girişimciliği

Abstract (WOMEN ENTREPRENEURSHIP – CASE of KARAMAN-)

In this theses study; mainly by taking the concept of entrepreneurship, business life and place of women in entrepreneurial activities, are examined. However, the situation in relation to various aspects of women's entrepreneurship in Turkey were discussed. The study of women entrepreneurs Karaman exceptions, how much are supported by the society they live in, the problems they face, women's entrepreneurship, age, educational level and profession of the spouse in order to find out what difference that made. The method of survey and interview data collected during the study. Finally, focused on evaluation of data collected.

Key words: entrepreneurship, women entrepreneurs, women entrepreneurship

İÇİNDEKİLER

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI	
ÖNSÖZ	i
ÖZET	ii
ABSTRACT	ii
İÇİNDEKİLER	iii
TABLolar LİSTESİ	v
GİRİŞ	viii

I. BÖLÜM

GİRİŞİMCİLİK	1
1. GİRİŞİMCİLİK	1
1.1. Girişimciliğin Tanımı	1
1.2. Girişimciliğin Önemi	3
1.3. Girişimcilerin Temel Özellikleri	3
1.4. Girişimcilik Kişiliğinin Oluşumunu Etkileyen Faktörler	6
1.4.1. Ailenin Etkisi	6
1.4.2. Eğitim-Öğretimin Etkisi	7
1.4.3. Çevrenin Etkisi	7
1.4.4. Rol Modellerin Etkisi	7
1.4.5. İş Deneyiminin Etkisi	7
1.5. Girişimcilikte Başarılı Olmanın Sırları	8
1.2. GİRİŞİMCİLİK TÜRLERİ	9
1.2.1. Klasik Anlamda Girişimcilik	9
1. 2. 2. Küresel Anlamda Girişimcilik	10
1. 2. 3. Güncel Anlamda Girişimcilik	11

II. BÖLÜM

DÜNYA' DA VE TÜRKİYE' DE GİRİŞİMCİLİĞİN GENEL GÖRÜNÜMÜ	
2.1. DÜNYA'DA GİRİŞİMCİLİK VE TARİHSEL GELİŞİMİ	12
2.2. TÜRKİYE'DE GİRİŞİMCİLİK	
2. 2. 1. Türkiye'de Girişimcilik	13
2.2.1.1. Cumhuriyet Öncesi Dönem	13
2.2.1.2. Cumhuriyet Sonrası Dönem	14

2.2.1.2.1. 1923-1930 Arası Dönemi	14
2.2.1.2.2. 1930-1950 Arası Dönemi	14
2.2.1.2.3. 1950-1970 Arası Dönemi	14
2.2.1.2.4. 1970-1980 Arası Dönemi	15
2.2.1.2.5. 1980 ve Sonrası Dönem	15
2.2.3. Türkiye’de Girişimciliğin Darboğazları	15
2.2.4. Türkiye’de Girişimciliğin Teşviki	17

III. BÖLÜM

3. KADIN GİRİŞİMCİLİĞİ	19
3.1. Kadın Girişimciliğin Tanımı	19
3.2. Kadın Girişimciliğin Önemi	21
3.3. Kadın Girişimcilerin Hareket Noktaları ve Karakteristik Özellikleri	21
3.4. Kadın Ve Erkek Girişimcilerin Karşılaştırılması	22
3.5. Kadınları Girişimciliğe Yönlendiren Faktörler	25
3.6. Kadın Girişimcilik Tipleri	26
3.7. Kadın Statüsünün Tarihsel Gelişimi	26
3.7.1. Türkiye’deki Gelişimi	26
3.7.2. Dünya’da Kadın Hareketi ve Girişimciliği	38
3.8. Kadın Girişimcilerin İstihdamına İlişkin Veriler	42
3.9. Kadın Girişimcilerin Karşılaştıkları Sorunlar Ve Çözüm Önerileri	45
3.9.1. Kadın Girişimcilerin İş Kurma Aşamasında Karşılaştıkları Sorunlar Ve Çözüm Önerileri	45
3.9.2. Kadın Girişimcilerin İşlerini Yürütürken Karşılaştıkları Sorunlar Ve Çözüm Önerileri	49
3.10. Kadın Girişimcilere Destek Veren Kuruluşlar	52

IV. BÖLÜM

4. KARAMAN İLİNDE KADIN GİRİŞİMCİLERE İLİŞKİN UYGULAMALI ARAŞTIRMA	62
4.1. ARAŞTIRMANIN AMACI VE HİPOTEZLERİ	62
4.1.1. Araştırmanın Amacı	62
4.1.2. Araştırmanın Hipotezleri	62
4.1.2.1. Araştırmanın Temel ve Alt Hipotezleri	63

4.2. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ	67
4.2.1. Araştırmaya Dahil Edilen Kadın Girişimcilerin Seçilmesi	67
4.2.2. Anket Formunun Hazırlanması	68
4.2.3. Verilerin Kodlanması, Düzenlenmesi ve Analizi	69
4.2.3.1. Araştırmaya Katılan Kadın Girişimciler Hakkında Genel Bilgiler	69
4.2.3.2. Hipotezler ve Testleri	92
MÜLAKATLAR VE SORULARI	112
SONUÇ VE ÖNERİLER	118
KAYNAKLAR	122
EK – 1 Anket	132

TABLOLAR

Tablo 1: Girişimcilik ve Girişimci Tanımlarının Yıllar İçindeki Gelişimi	12
Tablo 2: Hisrich'e Göre Kadın ve Erkek Girişimcilerin Karşılaştırılması	23
Tablo 3: Kent-Kır ve Cinsiyet Ayrımında İşgücüne Katılma Oranı	42
Tablo 4: İstihdamın Sektörel Dağılımı	43
Tablo 5: Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin Unvanlarına Göre Dağılımı	69
Tablo 6: Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin Doğum Yerlerine Göre Dağılımı	70
Tablo 7: Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı	71
Tablo 8: Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin Yabancı Dil Düzeylerine Göre Dağılımı	71
Tablo 9: Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin Medeni Durumlarına Göre Dağılımı	72
Tablo 10: Araştırmaya Katılan Evli Kadın Girişimcilerin Eşlerinin Mesleklerine	

Göre Dağılımı	73
Tablo 11: Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin Sahip Olduğu Çocuk Sayısına Göre Dağılımı	74
Tablo 12: Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin Ev İşlerini Yürütmede Aldıkları Desteğe Göre Dağılımı	74
Tablo 13: Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin Girişimcilik Faaliyetine Başlamadan Önceki Faaliyetlerine Göre Dağılımı	75
Tablo 14: Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin İş Hayatında Geçirmiş Olduğu Sürelere Göre Dağılımı	76
Tablo 15: Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin Girişimci Olma Nedenlerinin Esnaf-Serbest Meslek Ayrımına Göre Dağılımı	77
Tablo 16 Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin İhtiyaç Duydukları Sermayeyi emin Etme Araçlarına Göre Dağılımı	78
Tablo 17: Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin İşlerini Kurarken Karşılaştıkları Sorunların Önem Derecesine Göre Dağılımı	78
Tablo 18: Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin Faaliyetlerini Karaman İlinde Sürdüremelerinin Etkisine Göre Dağılımı	79
Tablo 19: Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilere Göre Karaman İlinde Faaliyet Göstermenin Dezavantajlarının Önem Derecesine Göre Dağılımı	80
Tablo 20: Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin Faaliyetleri Sırasında Karşılaştıkları Sorunların Önem Derecesine Göre Dağılımı	81
Tablo 21: Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilere Göre Girişimci Olmanın Sağladığı Avantajların Önem Derecesine Göre Dağılımı	82
Tablo 22: Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin Kadın Olmalarının Çalışanlar Üzerindeki Etkisine Göre Dağılımı	83

Tablo 23: Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilere Göre Girişimcilerin Sahip Olması Gereken Özelliklerin Önem Derecesine Göre Dağılımı.	84
Tablo 24: Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin Devletten Beklentilerinin Önem Derecesine Göre Dağılımı	85
Tablo 25’de Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin Sivil Toplum Örgütlerine Üyeliklerine Göre Dağılımları	85
Tablo 26’da Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin Sivil Toplum Örgütlerine Üyeliklerinin Sosyal Ve İş Hayatına Katkısına Bakış Açılarına Göre Dağılımları	86
Tablo 27: Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin Geleceğe İlişkin Planlarının Önem Derecesine Göre Dağılımı	87
Tablo 28: Girişimci Olmak Kadınlık Rolünüzü Olumsuz Yönde Etkiledi Mi ? Sorusuna Verilen Yanıtların Dağılımı	87
Tablo 29: İş/Aile Yaşamından Kaynaklanan Stres Yaşamalarına Göre Dağılımı	88
Tablo 30: Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin Karşılaştıkları Güçlüklere Göre Dağılımı	88
Tablo 31: Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin Duygusal Yönlerinin İş Hayatları Üzerindeki Etkisine Göre Dağılımı	89
Tablo 32. Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin İmaj ve Kendilerine Olan Güvenlerinin Gelişim Durumuna Göre Dağılımı	90
Tablo 33: Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin İşe başlarken Karşılaştıkları Güçlüklerin Esnaf/Serbest Meslek Olma Durumuna Göre Dağılımı	90
Tablo 34: Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin Başarılı Bir Girişimci Olabilmek İçin Sahip Olunması Gereken Özelliklerin Eğitim Durumuna Göre Dağılımı	91

GİRİŞ

Günümüzde yaşanan bilimsel ve teknolojik gelişmeler, üretim sistemleriyle birlikte rekabette de önemli değişiklikler meydana getirmiştir. Sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçişle önem kazanan olgulardan bir tanesi de girişimciliktir. Üretim faktörleri arasında yer alan girişimcilik, insanın düşünsel emeğinin ekonomik değere dönüşmesidir. Yeni iş fikirlerinin hayata geçirilmesi ve yeni işletmelerin kurulması bir ülke ekonomisinin büyüebilmesi için önemlidir. Bu nedenle toplumda girişimcilerin sayısının artırılması ve bu kişilerin eğitilmesinin ülke öncelikleri arasında olması gerekir.

Geçmişten beri çalışarak üreten erkeğin yanında kadınların da emeğini kullanarak toplumların gelişmesine ve uygarlıkların yayılmasına katkıda buldukları bilinmektedir. Yani kadınlar da ekonomik hayatın bir parçası konumundadırlar. Kadınların çalışma yaşamında yer almaları toplumsal kurumlarda yaşanan bir takım süreçlerin sonucudur.

Bu çalışmada; Kadın girişimcilerin Karaman İli Özelindeki durumları, içindeki yaşadıkları toplum tarafından ne kadar desteklendikleri, karşılaştıkları sorunlar, Kadın Girişimciliğin yaş, eğitim düzeyi ve eşin mesleğine göre nasıl farklılaştıklarının ortaya çıkarılması araştırma kapsamında ele alınacaktır.

Çalışmanın birinci bölümünde “Girişimcilik” bölüm başlığı altında, girişimciliğin tanımı, önemi, girişimcilerin temel özellikleri ve girişimcilik türleri üzerinde durulmuştur.

İkinci bölümde; “Dünyada Ve Türkiye’de Girişimciliğin Genel Görünümü” bölüm başlığı altında, Dünyada girişimcilik ve tarihsel gelişimi, Türkiye’de girişimcilik Cumhuriyet öncesi ve sonrası dönemleri olarak iki ana kısma ayrılarak incelenmiştir. Türkiye’de girişimciliğin darboğazları ve teşvikine değinilmiştir.

Üçüncü bölümde; “Kadın Girişimciliği” bölüm başlığı altında, kadın girişimciliğin tanımı, önemi, kadın girişimcilerin hareket noktaları ve karakteristik özellikleri, kadınları

girişimciliğe y6nlendiren fakt6rler, kadın stat6s6n6n tarihsel gelişimi, kadın istihdamına ilişkin veriler ve kadın girişimcilerin iş kurma ve işlerini y6r6t6rken karşılaştıkları sorunlar ve 66z6m 6nerileri 6zerinde durulmuştur. Ayrıca kadın girişimcilere destek veren kuruluşlara da değinilmiştir.

Çalışmanın son b6l6mde; “Karaman İlinde Kadın Girişimcilere İlişkin Uygulamalı Araştırma” başlığı altında, Karaman’da 6eşitli meslek gruplarında faaliyet g6steren kadın girişimcilerin; girişimcilik 6zellikleri, karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunların aşılmasında etkili fakt6rlerin incelenmesi amacıyla yapılan bir araştırmadan elde edilen bulguların istatistiksel analizi sonucu ulaşılan bulgular değerlendirilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞİMCİLİK

1. GİRİŞİMCİLİK

1.1. Girişimciliğin Tanımı

Geçmişte kullanılan ‘teşebbüs’ ve ‘müteşebbis’ kavramları yerine günümüzde daha çok ‘girişim’ ve ‘girişimci’ kavramları kullanılmaktadır. Girişim kelimesi bir işi yapmak için harekete geçme, başlama, kalkışma durumunu ifade etmektedir.

İlk kez Orta Çağ’ da kullanılan girişimci diye Türkçe’ ye çevrilen “entrepreneur” Fransızca kelime ‘entreprenre’ den gelmektedir ve anlamı iş yapan, bir şeyi yapmaya başlayan kişidir (Hansoy, 1999; 268).

İktisat terimleri sözlüğünde ise ‘emek, sermaye ve doğayı bir araya getirerek üretim sürecini bir üretim faktörü olarak tasarlayan, örgütleyen ve onun tüm riskini üstlenen kişi’ olarak ifade edilmektedir.

Girişimciliğin tanımını ilk kez, 18.yüzyılın başlarında Fransa’da yaşayan İrlandalı ekonomist Richard Cantillon tarafından yapılmıştır. Bu tanımda girişimci, henüz belirginleşmemiş bir bedelle satmak üzere üretim girdilerini ve hizmetlerini satın alan ve üreten kişi olarak ifade edilmiştir. Bu tanım girişimcinin risk üstlenme özelliğini vurgulamakta ve bunu ortaya çıkarmaktadır (Müftüoğlu, Ürper, Başar, Tosunoğlu, 2005:4).

Ekonomik gelişme sürecine bağlı olarak girişimci tanımına yeni nitelikler eklenmiştir. Girişimci tanımı Richard Cantillon’dan sonra Jean Baptise Say tarafından da geliştirilerek, girişimcinin risk üstlenme kadar üretim girdilerini örgütleme ve yönetme niteliğine sahip olması gereği üzerinde de durulmuştur. Girişimcinin yenilikçi ve dinamik olma özelliğini ise ekonomik kalkınmada, insan kaynaklarının temel yapı taşlarından birisi olarak ilk kez vurgulayan ve gündeme getiren Joseph A. Schumpeter’dir (Müftüoğlu ve

diğ. 2005:4). Schumpeter' in bakış açısıyla girişimci, toplumda yenilik yaratacak kişi ve kurumlar olarak tanımlanmaktadır.

Girişimci kişiliğe sahip insanlar, hayatları boyunca çok önemsiz durumları bile çok önemli duruma çevirebilirler. Girişimciler, toplumun vizyon sahibi üyeleridir. Geçmişte değil, gelecekte yaşarlar. (Gerber, 2001: 24)

Girişimcilikle ilgili olarak yapılan bir çalışmada, 1982-1992 yılları arasında girişimcilikle ilgili yapılmış olan çeşitli akademik yayınlarda girişimci ve girişimcilikle ilgili bulunan 77 tanımda en az 5 kere görünen 15 anahtar sözcük grubu tespit edilmiştir. Bu gruplar şu şekilde sıralanabilir (Müftüoğlu ve diğ. 2005:3):

1. Başlatma/bulma/yaratma
2. Yeni işletme
3. Yenilik/yeni ürünler/yeni Pazar
4. Fırsatlar peşinde koşma
5. Risk alma/risk yönetimi/belirsizlik
6. Kar arzusu/kişisel fayda
7. Üretim yolları ve kaynaklar
8. Yönetim
9. Değer yaratma
10. Büyüme arzusu
11. Girişim
12. Değişim yaratma
13. Sahiplik
14. Sorumluluk/yetki
15. Strateji oluşturma

Yukarıdaki sözcük gruplarından da anlaşılacağı üzere girişimcilik hakkında tek bir tanım yapmak mümkün değildir. Bu da girişimciliğin sürekli değişen bir olgu olduğunu gösterir. Girişimcilik, çevresel ortama göre de değişen birçok bileşenden meydana gelmektedir.

1.2. Girişimciliğin Önemi

Girişimcilik, bir toplumda işsizlik sorununa önemli bir çözüm olanağı sunduğu gibi ekonomik büyümenin de dinamosudur. Girişimci, ekonomideki kullanılmayan üretim kaynaklarını yenilikçi bir tarzda bir araya getirip üretimin artmasına katkıda bulunmaktadır. Girişimci, bu yönüyle toplumda fayda yaratan ekonomik aktördür.

Girişimci yeni düşüncelerin yaratılması, yayılması ve uygulamasını hızlandırır, ayrıca yeni endüstrilerin doğmasına yol açar, teknolojileri kullanan sektörlerde verimliliği artırır ve hızla büyüyen sektörler yarattığı için ekonomik büyümeyi hızlandırır (www.tusiad.org.tr). Dolayısıyla girişimci ekonomik faaliyetlerin düzenlenmesinde, istihdam yaratılmasında ve üretim faaliyetlerinde anahtar faktördür.

1.3. Girişimcilerin Temel Özellikleri

Girişimci, ekonomik mal veya hizmet üretmek için üretim faktörlerini bir araya getiren, kar elde etme amacı güden ve girişimleri sonucunda ortaya çıkacak riskleri üstlenen kişidir.

Girişimcinin sahip olması gereken özellikler şunlardır (Gürol, 2006: 12-22);

- Risk alma
- Kişisel sorumluluk alma arzusu
- Olağandışı karakteristikleri olma
- Kendi geleceğine yön verebilme
- Etkili örgüt yaratma gücü
- Enerjik olma, yorulmama

- Başarı konusundaki yeteneklerine güvenme
- Bilgiye erişme ve bilgiyi kullanma
- Geleceğe yönelik olma
- Finansal başarı
- Kendini adama
- Değişimi fırsat olarak algılama
- “Düşünme” den çok “yapma”
- Yenilikçi olma
- Karmaşa ortamına tolerans
- Detaya girme
- Mükemmeliyetçilik
- Değer yaratma
- Kar amaçlı veya amaçsız olma
- Büyüme
- Yek ve tek olma
- Bir süreç olma
- Ümitsiz değil kararlı olma (sonuçların olumlu olacağı inancı)
- Bir yerlere gelebilme/kendini gerçekleştirme gereksinimi
- Zaman değerlendirmesi
- Değişik bireylerle çalışma (farklı bakış açısına sahip kişilerle çalışma)
- Büyük rüyası olma
- Kararlı olma/kararlardan ödün vermeme
- Sürdürülebilir rekabetçi avantaj geliştirme
- Şirket kültürü geliştirme
- Yaşam kalitesi

- İş güvenliği
- Kendinin işvereni olma arzusu

Lambing ve Kuehl (1997:12-15) ise girişimcilerde bulunan özellikleri aşağıdaki gibi sıralamıştır:

- İş kurmaya hevesli
- Başarısızlığa rağmen azimli
- Güven
- Kendi kaderini tayin
- Risk yönetimi
- Değişimi fırsat olarak görmek
- Belirsizliğe karşı hazırlıklı olmak
- Başarı güdüsü ve inisiyatif
- Detay yönelimli olmak ve mükemmeliyetçilik
- Zaman algılaması
- Yaratıcılık
- Büyük resme bakabilmek

Girişimci ile ilgili yapılan tanımlarda dört temel unsura dikkat çekilmektedir. Bu unsurlar aşağıda kısaca açıklanmıştır.

- Yaratım süreci: Yaratıma konu olan şeyin girişimci ve yarar sağlaması istenilen kitle için bir değer ifade etmesidir.
- Çaba ve zaman harcanması: Yeni bir ürün veya hizmetin ortaya konulabilmesi amacıyla zaman ve çaba harcanmasıdır.
- Risk: Girişimci faaliyette bulunduğu alanda belli riskleri üstlenmek durumundadır.

- Getiri: girişimci olmanın getireceği ödüllerdir. Öncelikli amacı kar olan girişimciler için parasal ödüller önemli niteliktedir; bu özellikte olan girişimciler için para başarı düzeyinin göstergesidir. Değer yaratma ve kârı bağımsızlık ve kişisel tatmin duyguları izlemektedir.

1.4. Girişimcilik Kişiliğinin Oluşumunu Etkileyen Faktörler

Girişimciler farklı çevrelerden çıkar ve aile, eğitim ve iş deneyimleri açısından farklılık gösterebilirler. Kimileri iyi okullardan mezun olmalarına karşın, kimileri de Microsoft'un kurucu Bill Gates örneğinde olduğu gibi üniversite terk kişilerdir. Levi-Strauss benzeri kişiler bu kadar da tahsili olmayan fakat başarılı girişimciler olabilmişlerdir.

Girişimciliğin ortaya çıkmasında hangi faktörlerin belirleyici olduğu konusunda henüz kesin bir karara varılmış değildir. Girişimci kişilikle ilgili en çok araştırılan özellikler; risk almak, başarıya gereksinimi ve denetim odağıdır.

Girişimciliği etkileyen başlıca faktörler; eğitim, kültür, aile, sosyal çevre, rol modeller, siyasal, yasal ve idari faktörler ile mali yapıdır. Aşağıda girişimciliği etkileyen başlıca faktörlerden; ailenin etkisi, eğitim-öğretimin etkisi, çevrenin etkisi, rol modellerin etkisi, kişiye özgü değerlerin etkisi, iş deneyiminin etkisi ve iş deneyiminin etkisi açıklanacaktır.

1.4.1.Ailenin Etkisi

İnsanın kariyer gelişiminde ailenin etkisi büyüktür. Ailenin çocuklarının kariyer seçimine etkisi, buldukları sosyal yapı içindeki yeri ile alakalıdır. Çünkü ailenin sosyal yapı içerisindeki yeri, çocuklarını yetiştirmeleri ve geleceğe hazırlamaları için gerekli finansal kaynaklara ulaşmasını da etkileyecektir. Bunun yanı sıra ailenin çocuk yetiştirme tarzı, çocuk sayısı, ebeveynlerin eşitlikçi veya otoriter olmaları gibi öğeler de çocukların sosyalleşme sürecini, buna bağlı olarak da ileriki yaşamlarını etkileyecektir. İnsanın

sosyalleşme sürecinin ailede başlaması girişimcilikte ailenin etkisini yadsınamaz hale getirmektedir.

1.4.2. Eğitim-Öğretimin Etkisi

Girişimcilik doğuştan mıdır yoksa sonradan mı edinilir? Sorusu tartışılırken insanın girişimci olarak doğmadığını, sosyolojik, psikolojik, kültürel ve çevresel faktörlerle insana kazandırıldığı görüşü yaygınlaşmıştır. Girişimcilikte eğitimle, insanlardaki gizli kalmış özelliklerin ortaya çıkarılması ve kişinin bu özelliklerin farkında olmasını sağlamak amaçlanmaktadır. Ayrıca girişimci niteliklere sahip olan kişilerin yanlış işler yapmasını önlemek, sermayenin heba edilmesine mani olmak ve toplumdaki kaynakların daha verimli bir şekilde kullanılmasını sağlamak, eğitimin girişimciliğe etkileri arasında sayılabilir.

1.4.3. Çevrenin Etkisi

Bir toplumda üretim faktörleri olan doğal kaynaklar, emek ve sermaye yeterli miktarda bulunabilir. Fakat bu üretim faktörlerini bir araya getirecek olan girişimcilerin sayısı az ise, o ülkede yeterli miktarda üretim yapılamayacak ve takibinde işsizlik sorunları baş gösterecektir. Az gelişmiş ülkelerin kalkınamamalarının nedenini inceleyen iktisatçılar bu ülkelerde girişimcilerin hak ettiği değeri bulamadıklarını ve girişimcilik ruhuna sahip insanların çok az sayıda olduklarını saptamışlardır. Bu nedenle ülkemizde girişimciliğin desteklenmesi, teşvik edilmesi, girişimcilerin önünün açılması ve eğitim olanaklarının sunulması gerekmektedir.

1.4.4. Rol Modellerin Etkisi

Girişimcilik alanında rol modelleri, girişimci olmayı arzulayan bireyleri girişimciliğe özendirmeleri sebebiyle toplum içerisinde önemli bir konuma sahiptirler. Rol modelleri, girişimci adaylarını cesaretlendirme ve örnek olma açısından önemlidir.

1.4.5. İş Deneyiminin Etkisi

Girişimci kişiliği olan bireyleri, daha önce çalıştıkları işyerlerinde edindikleri olumsuz deneyimleri kendi girişimlerini kurmaya yönlendirebilir. Dolayısıyla olumsuz deneyimlerin bile girişimcilik açısından olumlu sonuçlar bile doğurabileceği düşünülebilir. Mesela, başarı için savaşıma fırsatının yokluğu, örgüt kademelerinde yükselme imkanının olmaması, sıkıntı ve yalnızlık hissi gibi kişinin çalışma yaşamının çeşitli aşamalarında karşılaştığı mutsuz edici olaylar, yeni bir girişim kurulmasını motive edici yönde bir etki de yaratabilirler.

1.5. Girişimcilikte Başarılı Olmanın Sırları

Başarılı girişimciler, kendine fazlasıyla güvenen, yeniliklere çabuk uyum sağlayan, sosyal algıları yüksek ve diğer insanlarla etkileşimde başarılı kişilerdir.

Harper, başarılı girişimcileri diğerlerinden ayıran sekiz özellik bulunduğunu ifade etmektedir (Gürol 2000: 27-28)

1. Başarılı girişimciler, pazarda sonsuz sayıda fırsat bulunduğunu düşünen ve fırsatları kollayan kişilerdir.
2. Geleceğe yönelik kişilerdir: neyin gerçekleştirilebileceği konusunda vizyon sahibi ve zaman, para ve fikirlerini iş alanına aktarma eğilimindedirler.
3. “En iyisi olmak” konusunda kararlıdırlar.
4. Pazar tarafından yönlendirilirler ve müşteri eğilimlidirler.
5. Çalışanlarına değer verirler.
6. Başarılı girişimciler gerçekçidirler.
7. Kötümserliğe kapılmazlar, toleranslıdırlar.
8. Olumsuz koşullarla karşılaştıklarında kendilerini çabuk toparlarlar

Ülkelerin gelişmesi ve kalkınması açısından önemli olan bir konu da bölgesel ekonomik farklılıklardır. Ülkemizde ve gelişmekte olan ülkelerin çoğunda bölgesel

ekonomik farklılıkların ortadan kaldırılmasına yönelik hükümet politikaları mevcuttur. Bu anlamda kalkınmada öncelikli yöreler belirlenmekte ve bölgelere göre teşvik sistemleri uygulanmaktadır. Bölgesel ekonomik farklılıkların giderilmesinde en önemli unsurlardan biri de o bölgenin sahip olduğu girişimci sayısıdır. Girişimciler bölgesel ekonomiye ivme kazandırmakta ve ölçek ekonomisi oluşturarak birçok yeni iş kolunun ortaya çıkmasına yol açmaktadır (Kurt, Ağca ve Erdoğan, 2006).

1.2. GİRİŞİMCİLİK TÜRLERİ

Girişimcilik, çevresel faktörlerden doğan fırsatlardan yararlanma ya da yeni fırsatlar oluşturabilme amacıyla ekonomik mal ya da hizmet üretmek üretim faktörlerine sahip olma, örgütlenme yeteneği ve risk alma faktörleri ile bağdaştırılmaktadır (Çelik ve Akgemci 1998: 24).

Girişimcilik temel olarak üç gruba ayrılmakta olup, bunlar; klasik anlamda, küresel anlamda ve güncel anlamda girişimciliktir (Şekerler 2006: 22)

1.2.1. Klasik Anlamda Girişimcilik

Klasik anlamda girişimcilik; fırsat girişimciliği ve yaratıcı girişimcilik olarak ikiye ayrılmakta olup her iki girişimcilik türü de kısaca aşağıda özetlenmiştir.

- **Fırsat Girişimciliği:** Mevcut ve potansiyel pazardaki değişimin getirdiği fırsatları görerek veya potansiyel fırsatları sezinleyerek mevcut veya hedef pazara mal satmak amacıyla yapılan girişimciliktir. Fırsat girişimciliği, pazarda meydana gelen genişleme veya kriz ile birlikte pazara yeterince mal sunulmaması veya pazarın isteğine uygun fiyat ve kalitede mal sunulmaması nedeniyle ortaya çıkan fırsatları değerlendirmeyi öngörmektedir. Fırsat girişimciliğinden gerekli şekilde

yararlanabilmek için girişimcinin pazardaki fırsatları değerlendirebilecek ve kar edebilecek bir bilgi birikimi ve yeteneğe sahip olması gerekir (Şekerler, 2006: 23).

- **Yaratıcı Girişimcilik:** Yeni bir fikir ve bulusu ya da mevcut bir mal veya hizmeti dizayn ederek ve fiyat, kalite gibi özellikleri iyileştirerek kar edebilecek şekilde pazara sunulmasıdır. Sanayileşmenin gelişmesiyle birlikte işbölümü ve uzmanlaşmaya gereksinim artmıştır. Finansman, üretim, pazarlama, araştırma vs. gibi işlevler gündeme gelmiştir. Bu durumda girişimci söz konusu dallarla ilgili görev ve yetkileri yöneticilere bırakırken, kendisi uzun dönemli stratejik kararların alınmasını görevini üstlenmiştir. Yatırımcı girişimcilikte sermaye sahibinin egemenliği ve yönetimde son sözü söyleme hakkı girişimcidedir (Tekin,1999: 2-3).

1. 2. 2. Küresel Anlamda Girişimcilik

Günümüzde girişimcilik kavramının boyutları hızla değiştiği için girişimcilikte coğrafi sınırların anlam ve öneminin kaybolduğu görülmektedir. Küresel işletmecilikle birlikte girişimciliğinde küresel boyutta yapıldığı görülmektedir. Küresel anlamda girişimcilik üç gruba ayrılmakta olup bunlar aşağıda kısaca özetlenmiştir (Tekin,1999: 4).

- **Yerel Girişimcilik:** Yeni ise başlayan ve girişimciliğin başlangıcında olan girişimcilik türüdür. Bu girişimcilikte işletme sermayesi ve is hacmi sınırlıdır.
- **Bölgesel Girişimcilik:** Girişimciliğin yerel girişimciliğe göre daha ileri aşamasıdır. Bu tür girişimcilikte işletme sermayesi ve is hacmi daha fazladır.

- **Uluslararası Girişimcilik:** Girişimciliğin en son aşaması olan türüdür. Bu tür girişimcilikte işletme sermayesi, çalışan sayısı ve is hacmi çok büyüktür

1. 2. 3. Güncel Anlamda Girişimcilik

Güncel anlamda girişimcilik; iki türden oluşmakta olup bunlar kamu girişimcileri ve piyasa ekonomisi içindeki girişimcilerdir (Arıkan 2002: 50).

- **Kamu Girişimcileri:** Genelde katı bütçe kısıtlamaları ile ve siyasi otoritenin kararlarına bağlı olarak çalışırlar. Yani kimi zaman ekonomik kısıtlamaların ağırlık kazandığı alanlarda; genellikle dışarıdan gelen dürtülerle karar veren, kendi yarattığı kaynakları değil, hazır ya da kamunun ürettiği kaynakları kullanan kişidir.
- **Piyasa Ekonomisi İçinde Yer Alan Girişimcilik:** Dinamik (yenilikçi) girişimci ve olağan (takipçi) girişimci olarak ikiye ayrılabilir. Yenilikçi girişimciler piyasadaki değişimi izleyen yeni fikir ve yeni pazar arayışında olan yeni mal ve hizmet tasarlayan girişimcilerdir. Takipçi girişimciler ise; piyasadaki gelişmeleri izlemekle yetinen bu gelişmelere göre davranan, yenilik yapan girişimcilerin yolunda giden girişimcilerdir.

İKİNCİ BÖLÜM

DÜNYA' DA VE TÜRKİYE' DE GİRİŞİMCİLİĞİN GENEL GÖRÜNÜMÜ

2.1. DÜNYA'DA GİRİŞİMCİLİK VE TARİHSEL GELİŞİMİ

Ortaçağ'da ortaya çıkan “büyük üretici” kavramı 17. yy.'da risk kavramını da içine almış ve 18. yy.'da sermaye sahipliği ile risk üstlenebilme özelliği ayrı ayrı ele alınmıştır. 19. yy.'da da sermayeye ait kazanç, girişime ait kârdan ayrılmıştır. 20. yüzyılda ise girişimci kavramı şekillenmeye “yenilikçi, organizatör ve orta derecede risk alan kişi” olarak ifade edilmeye başlanmıştır.

Aşağıdaki tabloda Ortaçağdan günümüze kadar girişimciliğin gelişim sürecini göstermektedir.

Tablo 1: Girişimcilik ve Girişimci Tanımlarının Yıllar İçindeki Gelişimi

YILLAR	TANIMLAR
Ortaçağ	Büyük ölçekli üretim projelerinden sorumlu kişi.
7. Yüzyıl	Hükümetle sabit fiyatlı bir sözleşme yaparak kazanmayı veya kaybetmeyi üstlenen kişi.
1725	Richard Cantillon: Sermaye temin eden kişiden farklı riskler üstlenen kişi.
1797	Beaudeau: Risk alan, planlama ve süpervize yapan, örgütleyen kişi.
1803	Jean Baptise Say: Sermayeci karından ayrılmış girişimci karı.
1876	Francis Walker: Sermaye temin edip faiz alan ile yönetsel yeteneklerinden dolayı kazanan arasında ayırım.
1934	Joseph Schumpeter: Girişimci bir yenilikçidir ve denenmiş teknolojiler geliştirir.
1961	David Mc Clelland: Girişimci enerjik,ılımlı bir risk alıcısıdır.
1964	Peter Trucker: Girişimci fırsatları maksimize edendir.
1975	Albert Shapero: Girişimci inisiyatif alan, bazı sosyo-ekonomik mekanizmaları düzenleyen ve başarısızlık riskini kabul eden kişidir.
1980	Karl Vesper: Girişimci ekonomist, psikolog, politikacılar ve iş adamları tarafından farklı görünen kişidir.
1983	Gifford Pinchot: Halen kurulmuş bir örgütte girişimci olandır.
1985	Robert Hisrich: Girişimcilik mali, sosyal ve psikolojik riskleri yüklenmeyi kabul edip zaman ve çaba harcayarak farklı bir değer yaratma sürecidir; bu süreç sonunda kişisel doyum ve mali ödül elde edilir.

Kaynak: (Hisrich and Peters, 2002; aktaran, Manuel, 2006))

2.2. TÜRKİYE’DE GİRİŞİMCİLİK

2. 2. 1. Türkiye’de Girişimcilik

Ülkemizde girişimciliğin gelişimini, Cumhuriyet öncesi ve Cumhuriyet sonrası olarak iki kısımda ele alabiliriz.

2.2.1.1. Cumhuriyet Öncesi Dönem

Girişimciliğin geçmişine ülkemiz açısından bakıldığında Anadolu Selçukluları dönemine kadar uzandığı görülmektedir. Selçuklu Devleti zamanında, zanaatkârların zanaatlarını icra etmeleri için, bir sanayi sitesi kurulmuş ve “Ahilik Teşkilatı” adını almıştır. Osmanlı Devleti döneminde ise daha çok çiftçilik, devlet memurluğu ve askerlik meslek olarak tercih edilmiş ve kabul görmüştür. Ticaret ise Bursa, Edirne ve İstanbul gibi illerde yoğunlukla yabancıların denetimi altındaydı (Sinanoglu Koç, 2005: 26).

Osmanlı İmparatorluğu’nda 19. yüzyılın ortalarına kadar loncalar faaliyetlerini sürdürmüşlerdir. Loncalar, Osmanlı İmparatorluğunda tüm esnafı temsil eden kurumdur. Bir işte çalışabilmek için bu işle ilgili is koluna girmek gerekmektedir. Burada sıkı ve uzun bir uygulamalı eğitimin ardından çıraklık ve kalfalık döneminden sonra ilk önce müteakip usta unvanını almakta, gerekli eğitim aşamalarından sonra gerekli sınavları kazanıp, usta unvanını aldıktan sonra bağımsız bir iş kurma izni alabilmekteydi. Lonca üyesi ustalar arasında güçlü bir işbirliği vardı ve aralarında rekabet söz konusu değildi. İç pazarın sınırlı olması nedeniyle belirli sayıda ve izinli olarak bir işyeri açabilmektedir. “Gedik” denilen işyeri kiralama hakkı ustalara verilen önemli bir imtiyazdır. Özellikle İstanbul ve çevresinde “gedik” adını alan loncalar son dönemde yeniçerilerin de desteğiyle fabrikalar (atölye) kurulmasını engellemişler ve gedik hakkı imtiyazı suiistimal edilmeye başlanmıştır. 1826 yılında yeniçeri teşkilatının kapatılmasıyla birlikte gedik teşkilatının gücünde büyük ölçüde azalmıştır. İmparatorluğun son dönemlerinde de tamamen kaldırılmıştır (Şekerler, 2006; 86).

Sanayi mektebinin açılmasıyla birlikte halka işletme kurmaları için teşvik edilmiş daha sonra kurulan sanayi odalarıyla birlikte gerekli destekler verilmiştir. Bunun yanı sıra İngilizlere tanınan imtiyazlar, devletin yeterli düzeyde teşvik vermemesi ve verilen teşviklerin etkisiz kalması, halkın ticareti daha çok yabancılarla yapması ve savaşın etkileri gibi nedenlerle Cumhuriyet öncesinde girişimcilik yeteri kadar gelişmemiştir.

2.2.1.2. Cumhuriyet Sonrası Dönem

2.2.1.2.1. 1923-1930 Arası Dönemi

Osmanlı İmparatorluğu'ndan genç Türkiye Devleti'ne zayıf bir ekonomi, onarım bekleyen bir ülke ve ödenmesi gereken yüklü miktarda borç kalmıştı. Yani ekonomik yönden kalkınmaya ihtiyaç vardı. Bu yüzden 1923-1930 arası döneme ulusal ekonominin kuruluşu adı verilmektedir.

Cumhuriyet döneminde girişimciliğin başlangıcı olarak 17 Şubat 1923'te İzmir'de toplanan 1. İktisat Kongresi kabul edilmektedir. Ekonomik alanda hızlı kalkınmanın olması ilkesiyle Atatürk önderliğinde toplanan bu kongrede ülkemizde kalkınmanın girişimcilikle olacağı ifade edilmiştir (Mumcu, 2006; 429).

2.2.1.2.2. 1930-1950 Arası Dönemi

Sermaye kaynaklarının kıt ve girişimci sayısının az olması nedeniyle girişimcilik faaliyetlerinin devlet eliyle yürütüldüğü devletçilik ilkesi 1930'larda baş göstermiştir. Sümerbank, Etibank gibi devlet kuruluşları bu dönemde doğmuş başarılı girişimlerdir. Bu kuruluşlarda, nitelikli elemanlar yetişmiş ve KİT'ler (Kamu İktisadi Teşekkülleri) adeta bir okul görevi görmüştür (Sinanoğlu Koç, 2005: 28).

2.2.1.2.3. 1950-1970 Arası Dönemi

1950'ler ekonomide liberalleşme eğilimlerinin ön plana çıktığı yıllar olmuştur. Tarıma ağırlık verilmesinin yanı sıra, altyapı yatırımlarında da artış görülmüştür. Özel girişimin

sanayideki payının %70 'e çıkması ise bu dönemde görülen bir diğer kayda değer bir gelişmedir. 1960'lar ise planlı ekonomiye geçiş yıllarıdır. Bu dönemde iki tane Beş Yıllık Kalkınma Planı hazırlanmış ve uygulamaya konulmuştur. Devletçilik ilkesinin etkileri devam etmesine karşın, planlı dönemde özel sektöre ağırlık verilmiş ve özel sektör yatırımları, artış göstermiştir (Sinanoğlu Koç, 2005: 28).

2.2.1.2.4. 1970-1980 Arası Dönemi

1979-1980 arası döneme ithal ikame politikası yaygınlık kazanmıştır. İthal ikamesi döneminin başlarında kamu yatırımları düşme eğilimi göstermiş ve sanayileşme eğilimi ve özel sektör girişimciliği artmış dolayısıyla girişimci sayısı da artmıştır (Bayrakdar, 2007; 12). Yaşanan petrol şokları ve Kıbrıs Barış Harekâtı, dönemi etkileyen olaylardır.

2.2.1.2.5. 1980 ve Sonrası Dönem

1980'li yıllardan itibaren ekonomik sistemle bağdaşmayan birtakım yasaklar kaldırılarak, piyasa ekonomisine geçilerek ve dışa açık büyüme modeli benimsenmiştir. Bu dönemde özellikle hizmet sektöründeki gelişmeye paralel olarak söz konusu alanda, girişimci sayısında artış olmuştur. Dış dünyaya açılma politikası girişimcilere yeni bir boyut kazandırmıştır (Sinanoğlu Koç, 2005: 28).

2.2.3. Türkiye’de Girişimciliğin Darboğazları

Ülkemizde, bölgeler arası gelişmişlik yönünden farklılık olması bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Türkiye’nin batısında ve büyük şehirlerde yoğunluklu olarak görülen sanayileşme, refahın tüm ülkeye yayılmasında yeterli işlevi yerine getirememektedir. Türkiye’nin doğusunda kalan ve gelişmemiş illerde işsizlik sorunların başını çekmektedir.

- **Fizibilite Çalışmalarının Yetersizliği:** Ülkemizde fizibilite raporları devlet teşviki alabilmek için yapılması gerekli bürokratik bir formalite olarak algılanmaktadır. Bu görüşün değişmesi ile fizibilite raporunun verimliliği artacaktır.

- **Piyasa Araştırması:** Piyasa araştırması, fizibilite çalışmaları içinde yer alan bir kavram olmakla birlikte işletmelerin küçük örnekten orta ölçeğe, orta ölçekten büyük ölçeğe geçişlerde çok önemli olması nedeniyle ayrıca değerlendirilmelidir. Gerek yeni kurulan işletmelerin gerekse mevcut üretim kapasitelerini genişletmek üzere yatırım yapan işletmelerin piyasa analizi konusuna eğilmeleri; henüz yatırıma girmeden hangi piyasalarda, hangi müşteri gruplarına, hangi ürün demetiyle hitap edeceklerine ilişkin stratejik kararlarını ayrıntılı ve sağlıklı bir araştırmaya dayandırmaları gerekir (Müftüoğlu ve diğ.,2005:166).
- **Finansman ve Sermaye Sorunu:** Türkiye’ de girişimcilerin karşılaştığı sorunların başında finansman sorunu gelmektedir. Yeni iş kuran biri için sermaye teminindeki güçlükler, girişimcilerin sorunları arasında başı çekmektedir. Daha sonrasında işletmenin devamı için gerekli olan finansmanı banka yoluyla karşılamak isteyen girişimciler, bankaların kredi karşılığında ipotek istemelerinden dolayı mal varlığı olmayan girişimciler için sorun teşkil edebilir.
- **Türkiye’de Tipik Yatırım Senaryosu:** Türkiye’de girişimci, etrafına şöyle bir bakarak, o sırada piyasada en çok satılan ürüne yatırım yapmaktadır. Bu da söz konusu ürünün ürün hayat eğrisinin olgunluk aşamasında olması ve piyasada arz fazlasının olması nedeniyle girişimciler istedikleri sonucu elde edememektedir. Yatırım yaparken zamanlama konusunda dikkatli davranmanın önemi ön plana çıkmaktadır.
- **Yenilikler (inovasyon):** Yenilikler, köklü yenilikler olabileceği gibi marjinal ve hatta yapay yenilikler de olabilir. Önemli olan yeniliğin teknik özelliklerinden ziyade piyasa değeridir. Zira yeniliğin işletme açısından taşıdığı değer, yeniliğin piyasa değeriyle ölçülür. Yenilikler işletmenin sürekliliğini sağlamanın ve büyümesinin gerekli şartı olarak algılanmalıdır. “Derisini değiştirmeyi bilmeyen

yılan ölür.” (Nietzsche) özdeyişi, yeniliğin işletme açısından taşıdığı önemi çok güzel ifade etmektedir.

- **Bürokratik Engeller:** Bir toplumda girişimcilerin ortaya çıkmasında ülkenin ekonomik koşulları, pazar mekanizmaları, devlet politikaları etkili rol oynamaktadır. Türkiye’de şirketlere yönelik mevzuatlar ve bürokratik engeller nedeniyle iş ve yatırım yapma açısından uygun bir ortam oldukça zor oluşmaktadır. Bu durumun farkında olan kuruluşlar yürürlükteki mevzuatı basitleştirip, vergi sistemini düzenlenmesini talep etmektedirler. Bürokratik sorunların aşılabilmesi için devletin, girişimcinin önünü açacak tedbirleri hayata geçirmesi gerekmektedir (Şahin, 2005: 26).

2.2.4. Türkiye’de Girişimciliğin Teşviki

İnsan kaynaklarından en etkili biçimde yararlanmak, işsizliği azaltmak ve düzenli istihdam sağlamak Türkiye’de çözülmesi gereken önemli sorunlar arasında yer almaktadır. Bu sorunların çözülebilmesi için girişimciliğin teşvik edilmesi ve desteklenmesi gerekmektedir.

OECD’nin verilerine göre ülkemizdeki girişimci sayısı diğer ülkelere göre hep geride kalmaktadır. Türkiye’de girişimciliğin teşviki için; katı çalışma mevzuatında esneklik, daha rekabetçi fiyatlarda enerji ve hammadde temini, ağır istihdam vergilerinin rekabet ettiğimiz ülkeler düzeyine indirilmesi konuları öncelik taşımaktadır. Ayrıca kayıt dışı istihdam ve serbest ithalat yoluyla haksız rekabet yaratılmaması gerekmektedir.

Devletin ekonomik hayatta yapması gereken, gençlere girişimcilik ruhunu aşılama, mevcut girişimcilerin daha da gelişerek yeni işletmeler kurmaları için uygun ortamı ve şartları hazırlamaktır. Çocukluktan itibaren kişinin girişimcilik ruhunun geliştirilmesi, okulun yönlendirmesinin sağlanması önemlidir. Medyanın olanaklarını

kullanarak genç beyinlerin şekillenmesinde girişimcilik heyecanının oluşturulması ve gençlerin özendirilmesi oldukça önemlidir. Belçika’da 8 - 10 yaşındaki çocuklara dağıtılan “Boule ve Bill Kendi İşletmelerini Kuruyorlar” başlıklı çizgi roman büyük ilgi ile karşılanmıştır. Son yıllarda çocuklara yönelik bu tip çalışmalara birçok Avrupa ülkesinde rastlanıyor (Sögüt, 1994: 38). Ülkemizde de bu tür faaliyetler ve daha değişik faaliyetlerle girişimci sayısının artış göstermesi sağlanabilir.

Ayrıca istihdamda erkeklere göre daha düşük oranlara sahip olan kadınların da girişimciliğe teşvik edilmesi ve desteklenmesi gerekmektedir. Kadın istihdamını artırıcı politikalara önem verilmelidir ki girişimci sayısı artsın.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. KADIN GİRİŞİMCİLİĞİ

Kadın girişimciliği son yıllarda üzerinde fazlasıyla durulan ve incelenen bir konudur. Kadınsız bir kalkınma düşünülemediğine göre, kadınların ekonomik yaşam içinde daha etkin ve etkili rol almalarının ülkemizin kalkınması ve gerçek anlamda çağdaşlaşması açısından önemlidir (Arat 1993:1).

3.1. Kadın Girişimciliğin Tanımı

Son yıllarda ülkemizde ve dünyada özellikle 1970'lerden sonra büyük bir atılım içinde oldukları gözlemlenen kadınlar, çalışma hayatındaki ağırlıklarını gittikçe artan bir oranda hissettirmektedirler. Kadınların sahip oldukları yetenek ve becerileri kullanabilme, bağımsız olma, esnek çalışma saatleri ile 1970 ve 1980'lerde birçok engelle karşılaşmış olmaları gibi nedenlerle, ücret ve maaşla çalışmak yerine büyük ölçüde kişisel birikimlerini kullanarak kendi işlerini kurmayı tercih etmektedirler. Kadınların iş hayatında deneyim kazanma, yüksek mevkilere gelebileceklerini kanıtlama çabaları 1980'li yıllara rastlamakta olup, 1990'lı yıllardan itibaren de kadınları daha yüksek konumlarda ve erkek egemenliğindeki sektörlerde başarıyı vaat eden pozisyonlarda görmek mümkün olmuştur (Liman 1993: 195).

Kadın işgücünü 4 ana kategoride değerlendirebiliriz:

1. Kadın işçiler veya memurlar,
2. Kadın girişimciler,
3. Kadın yöneticiler,
4. Eğitim sonucunda kazandığı mesleğini icra eden kadınlar.

Yıldız Ecevit “girişimci kadın” tanımını şu maddeler çerçevesinde sınırlandırmayı uygun görmüştür (1993: 20).

- Ev dışı bir mekanda, kendi adına kurduğu bir (veya birkaç) işyeri olan;
- Bu işyerinde tek başına veya istihdam ettiği diğer kişilerle birlikte çalışan ve/veya işin sahibi olması sıfatıyla ortaklık kuran;
- Herhangi bir mal veya servisin üretilmesiyle ilgili faaliyetleri yürüten, bu mal veya servisin dağıtım, pazarlama ve satışını yapan/yaptıran;
- İş ile ilgili olarak ilişkiye girmesi gereken kişi, örgüt, kurum ve kuruluşlarla kendi adına ilişki kuran;
- İş sürecinin örgütlenmesi, mal ve hizmet üretiminin planlanması, işyerinin işletilmesi, kapatılması veya geliştirilmesi konusunda kendisi karar veren;
- İşinden elde ettiği kazancın yatırım ve kullanım alanları üzerinde söz sahibi olan kadındır.

Girişimci kadın tanımına bu tür bir içerik kazandırılmasının nedeni Türkiye’de “girişimci kadın” olarak nitelendirebilecek kişilerin sayılarının sayıları istatistiklerin gösterdiğinden çok daha az olacağı varsayımdır. Çünkü birtakım faktörler, günümüzde kadınların çalışma dünyasına erkeklerle eşit ya da eşite yakın koşullarda, bağımsız ve yukarıdaki özellikleri taşıyarak girebilmelerini engellemektedir (Ecevit,1993: 20).

DİE ‘nin kadın girişimci sınıflamaları da dikkate alınarak; iş kadınları, işteki durumu “işveren” veya “kendi hesabına çalışan” şeklinde belirlenen, işinin idari ve hukuki sorumluluğunu üstlenmiş olan, işinin başında fiilen bulunan, sunduğu ürün ve hizmetin fiyatı arz-talep ilişkisi içinde belirlenen kadınlardır (Çelebi 1993: 36).

Girişimci kavramında olduğu gibi çeşitli bakış açılarıyla kadın girişimci kavramını ifade etmek mümkündür. Burada çeşitli yazarların bakış açılarıyla kadın girişimciliği ve kapsamı konusunda bilgi verilmiştir.

3.2. Kadın Girişimciliğin Önemi

İş ve siyaset dünyasında gerek Türkiye’ de gerekse dünyada erkeklerin egemen olduğu bilinen bir gerçekliktir. Türkiye için bunun nedeninin “ataerkil bir toplumda yetişmekten kaynaklandığı” şeklinde görüşler hakimdir. Fakat bu durumun gün geçtikçe değişim gösterdiği ve kadınların da yeni fikirlere açık, bilgi ve yeteneklerini ekonomik kazanca dönüştürmeye eğilimli oldukları görülmektedir.

Bizim toplumumuzda kadınlar çoğunlukla ailesiyle yaşayan ve yine tüm gücünü, potansiyelini ailesi için kullanan bireylerdir. Dolayısıyla kadını güçlendirmek aileyi güçlendirmek demektir. 'Güçlü aile için güçlendirilmiş kadın' anlayışı toplumsal anlamda yaşanan tüm sosyal sorunların çözümünde etkili olacak temeli taşımaktadır (Kavaf, 2010: 1).

3.3. Kadın Girişimcilerin Hareket Noktaları ve Karakteristik Özellikleri

Çeşitli araştırmacılar tarafından yapılan ampirik çalışmalarda, girişimcilerin birçok ortak karakter özellikleri taşıdıkları ve bu özelliklerin onları harekete geçirdiği ortaya çıkmıştır. (Arıkan 2002: 219) Bunlar;

- Başarma ihtiyacı
- Risk alabilme eğilimi
- Bağımsız olma arzudur.

Bu özelliklerin yanı sıra, araştırmacılar bir girişimcinin başarılı olabilmesi için hangi özelliklere sahip olmaları gerektiğini sıralamaya çalışmışlardır. Bunlar arasında;

- Doğru karar alabilme
- Geleceği planlayabilme
- Zamanı iyi değerlendirebilme, özellikleri önde gelmektedir.

Susanne Jalbert ise Kadın Girişimcilerin İş Hayatında Global Yükselişi adlı makalesinde kadın girişimcilerin özelliklerini şu şekilde sıralamıştır (1999:9).

- Risk alma eğilimi
- Yüksek enerji seviyesi
- Kişisel motivasyonlar
- Evli ve ilk çocuk
- Serbest çalışan baba
- Sosyal beceri
- Mali yeterlilik
- Kişilerarası beceriler
- Genel iş yönetimi becerileri.

3.4. Kadın Ve Erkek Girişimcilerin Karşılaştırılması

Günümüzde kadın ve erkek girişimcilerin motivasyon, kişilik, aile ve mesleki deneyimleri başlıkları altında toplanabilecek özellik ve sorunları hakkında bugüne kadar elde edilen bulgular sonucu bazı genellemelere gidilmesi mümkün bulunmaktadır. Ancak, girişimcilerin özellikleri ile ilgili olarak elde edilen bulguların çoğunluğunun erkek girişimciler ile ilgili olarak yapılan araştırmalardan elde edildiğinin göz ardı edilmemesi gerekmektedir. Bunun nedeni; kendi işlerini kuran ve faaliyete geçiren kişilerin çoğunlukla erkek olmaları ve kadınların girişimci olarak kendilerini daha az göstermeleri girişimcilerin özellikleriyle ilgili bulguların çoğunluğunun erkek girişimciler ile ilgili yapılan araştırmalardan elde edilmesinin nedenini açıklamaktadır.

Kadın ve erkek girişimcilerin özellikleri benzerlik göstermekteyseler de özellikle, motivasyon, iş becerileri ve mesleki deneyimleri açısından arada belli farklılıklar

mevcuttur. Bu tür farklılıklar çoğunlukla bir işletmenin başlangıç aşamasındaki işlemler özellikle destek sistemleri, fon kaynakları ve sorunların nitelikleri yönünden daha belirgin olmaktadır

Tablo 2: Hisrich'e Göre Kadın ve Erkek Girişimcilerin Karşılaştırılması

Özellikler	Erkek Girişimciler	Kadın Girişimciler
Motivasyon (Güdüleyici Faktör)	Kendini gerçekleştirme-bir şey ortaya koyabilmek için çaba.	Bir amaca yönelmek, bu uğurda çaba, özgür olma ve tek başına başarıma.
Girişimde bulunma nedeni	Mevcut isten hoşnutsuzluk, işten çıkarılma, Varlık sahibi olma (miras, bağış vb.)	İşten soğuma, belli bir alana ilgi veya o alanda fırsat yakalama. Kişisel koşullarda değişiklik.
Fon Kaynakları	Kişisel varlık/birikim, banka kredileri, yatırımcıların desteği	Kişisel varlık/birikim, kişilerden sağlanan borçlar
Mesleki Geçmişi	Çalıştığı iş nedeniyle edindiği deneyim, konunun gerçek anlamda uzmanı olma veya o alanda yüksek düzeyde başarı elde etmiş olma, belli işletmecilik alanlarında uzmanlık.	Faaliyet alanındaki deneyim, alanında orta düzey yönetici veya idari kademelerde deneyim sahibi olma, hizmette mesleki deneyim.
Kişisel Özellikler	Kararlılık ve inatçılık, hedefe yönelme, yenilikçilik ve idealistlik, Kendine aşırı güven, Hevesli ve enerjik olma, Kendi kendinin patronu olma	Esnek ve toleranslı olma, Hedefe yönelme, yaratıcılık ve gerçekçilik, Orta düzey kendine güven, Hevesli ve enerjik olma, Sosyal ve ekonomik çevre ile baş edebilme yetisi.
Geçmiş Yaşamı ile İlgili Konular	Girişim Yaşı: 25-35 Baba serbest meslek sahibi, Üniversite eğitimi almış, konusu işletmecilik, mühendislik alanında Teknik derecesi mevcut, İlk çocuk	Girişim Yaşı: 35-45 Baba serbest meslek sahibi, Üniversite eğitimi almış, konusu liberal sanatlar, İlk çocuk
Destek Olan Gruplar	Arkadaşlar, profesyonel kişiler (Avukatlar, Muhasebeciler) İş ortakları / o alandaki kişiler Eş	Yakın arkadaşlar, eş Aile Mensupları, Kadın Cemiyetleri Meslek kuruluşları
Girişimin Türü	İmalatçılık veya yapımcılık (inşaatçılık)	Hizmet alanındaki işler, Eğitim hizmetleri,

		Danışmanlık veya halkla ilişkiler.
--	--	------------------------------------

Kaynak: Gürol, 2000: 231

Yukarıdaki tabloda; kadın ve erkek girişimciler motivasyon, girişimde bulunma nedenleri, fon kaynakları, mesleki geçmişleri, kişisel özellikleri, geçmiş yaşamla ilgili özellikleri, destek olan gruplar ve girişimcilik türleri hakkında karşılaştırılma yapılmıştır. Erkek girişimcilerin girişimlerini güdeleyici faktör kendini gerçekleştirme, birşeyi ortaya koyabilme iken kadın girişimcilerin ise bir amaca yönelme, özgür olma ve tek başına başarıma faktörüdür.

Erkek girişimciler tablo 2'ye göre mevcut isinden hoşnutsuzluk, isten çıkarılma, işi bırakma gibi nedenlerle girişimde bulunurken kadın girişimciler ise yaptığı isten soğuma, belli bir alana ilgi ve fırsatın dogması nedeniyle girişimde bulunurlar. Erkek girişimciler girişimleri için fon kaynaklarını kişisel, birikim, banka kredileri, yatırımcıların destekleri ve alınan borçlarla finanse ederken kadın girişimciler ise sadece kişisel birikim ve kişisel borçlarla finanse ederler.

Tabloya göre erkek girişimcilerin kişisel özellikleri kararlı ve inatçı olmaları, yenilikçi ve idealist davranmaları, kendilerine aşırı güvenerek kendi kendinin patronu olmak istemeleridir. Kadın girişimcilerin kişisel özellikleri ise esnek ve toleranslı olabilme, orta düzeyde kendine güven, sosyal ve ekonomik çevre ile bas edebilme yetisine sahip olmasıdır. Erkek girişimcilere; arkadaşları, profesyonel kişiler, iş ortakları ve esi destek olurken, kadın girişimcilere; yakın arkadaşları, esi, aile mensupları, kadın cemiyetleri ve meslek kuruluşları destek olmaktadır. Son olarak erkek girişimciler imalat sektöründe girişimcilik yaparken kadın girişimciler daha çok hizmet ve eğitim sektörlerinde girişimciliklerini sürdürmektedir.

Hisrich, yeni bir iş kurulmasında gerek erkek ve gerekse kadınların girişimci olma nedenlerinin aynı olduğunu ve her iki grubunda girişim konularında genelde güçlü bir

deneyim ve ilgi sahibi olduklarını ifade etmektedirler. Bununla birlikte, erkekler için eski bir uğraştan yeni bir girişime geçiş evresi, yeni girişimin hâlihazırdaki isin bir dış uzantısı, yan faaliyet alanı veya zevk için yapılan bir iş (hobi) olması durumunda nispeten zahmetsiz hale gelmektedir. Diğer taraftan kadınların eski işlerini bırakmalarında işe karşı soğuma (veya yabancılaşma) ve yeni girişimleri için hevesli olma nedenleri ağırlıklı olurken, yeni işlerine ilişkin deneyimleri yetersiz kaldığından geçiş evresi erkeklere oranla daha külfetli hale gelmektedir (Gürol, 2000: 241).

3.5. Kadınları Girişimciliğe Yönlendiren Faktörler

Kadınları girişimciliğe yönlendiren faktörler birçok nedene bağlanmıştır. Birinci olarak, sosyo-kültürel alt yapıdaki değişim sonucu günümüzde çok sayıda kadının çalışma hayatına girmesi ve öğretim düzeylerinin yükselmesi, ikinci olarak, orta yönetim kadrolarında bulunan kadınların çalıştıkları şirketlerde personel azaltma politikası izlemesi endişesi taşımaları ve bir gün işlerini kaybedecekleri düşüncesi ve dolayısıyla kendi kendilerinin patronu olmayı arzulamaları. Üçüncü olarak, başarılı kadın girişimcilerin sayısının artması ile örnek alabilecekleri kimselerin çoğalması ve dördüncü olarak da, birçok işletmede cam tavan olarak adlandırılan ve kadınların işletmede ancak belli bir yere kadar yükselebilecekleri düşüncesinin geçerli olması yani iş dünyasının hala erkeklerin egemenliği altında bulunması olarak sıralayabiliriz (Arıkan 2002: 213).

Ayrıca, literatürdeki diğer çalışmalarda kadınları girişimciliğe yönlendiren faktörler arasında; bağımsızlık (Lange, 2009; Tkachev ve Kolvereid, 1999), onay alma ihtiyacı, kendini gerçekleştirme, kendini geliştirme ihtiyacı, özerklik (Dellgran ve Höjer, 2005), finansal başarı, refah düzeyinin artırılma isteği, tanınma, rol modellerini izleme, iş ve özel yaşamı dengeleme unsurlarını da belirtmek mümkündür.

3.6. Kadın Girişimcilik Tipleri

Tütek, Adler ve Izraeli tarafından yaşam aşamaları ve motivasyonlarına göre sınıflandırılmaları baz alınarak yapılan bir araştırma sonucu beş tür kadın girişimci belirlendiğini ifade etmektedir. İlk iki tür iş yaşamlarının ortalarında, yeterince tecrübe kazandıktan sonra şirketlerinden ayrılanlardır ki birinci tür “cam tavan” dan dolayı yönetim kademelerinde yukarı doğru hareketi engellendiği için girişimci olmaktadır; diğeri ise daha fazla esneklik isteğiyle güdülenmektedir. Üçüncü tür kadın girişimci kendi (genelde küçük) işletmelerini kariyer yaşamlarının basında kuran kadınlardır. Dördüncü tür kadın girişimci is yaşamının sonunda hatta bitiminde iş kuran kadındır. Beşinci tür kadın girişimci; yaşamının herhangi bir aşamasında, işsizlik korkusuyla girişimci olan kadınlardır (Gürol, 2000:227).

3.7. Kadın Statüsünün Tarihsel Gelişimi

3.7.1. Türkiye’deki Gelişimi

Türkiye’de kadının sosyal ve çalışma hayatındaki gelişimini ve kadın-erkek eşitliği için yapılanları gösteren kronolojik veriler aşağıda gösterilmiştir (Adım Adım Kadın Erkek Eşitliği, tarihsiz).

1858 Arazi Kanunnamesinde mirasın kız ve erkekler arasında eşit olarak paylaşılacağı hükmü yer aldı. Böylece kadınlar ilk kez miras yoluyla mülkiyet hakkını kazandı.

1858 Kız Rüştüyeleri açıldı.

1869 Kadınlar için ilk sürekli yayın olarak nitelenen (haftalık) Terakk-i Muhadderat dergisi yayımlandı.

1869 Kızların eğitimine ilk kez yasal zorunluluk getiren Maarif-i Umumiye Nizamnamesi yayımlandı.

1870 Kız öğretmen okulu Dar-ül Muallimat açıldı.

1871 Mecellenin (Osmanlı Medeni Kanunu) uygulanması için çıkarılan Hukuk-ı Aile Kararnamesi ile; evlilik sözleşmesinin resmi memur önünde yapılması, evlenme yaşının erkeklerde 18, kadınlarda 17 olması, zorla evlendirmelerin geçersiz sayılması düzenlendi.

1876 Kanun-i Esasi (ilk Anayasa) kabul edilerek temel haklar düzenlendi. Kız ve erkekler için ilköğretim zorunlu hale getirildi.

1897 Kadınlar ücretli işçi olarak çalışmaya başladı.

1913 Kadınlar ilk kez devlet memuru olarak çalışmaya başladı.

1914 Kadınlar tüccarlık ve esnaflığa başladı.

1921 Darülfünunda karma öğretime geçildi.

1922 Yedi kız öğrenci Tıp Fakültesine kayıt yaptırarak eğitime başladı.

Haziran 1923 Nezihe Muhittin'in başkanlığında ilk kadın partisi olan Kadınlar Halk Fırkası'nın kurulması girişiminde bulunuldu. Kadınlara oy hakkı tanımayan 1909 tarihli Seçim Kanunu gereğince valilikçe partinin kuruluşuna onay verilmediğinden dernekleşmeye gidildi.

29 Ekim 1923 Cumhuriyet ilan edildi. Cumhuriyetin ilanıyla birlikte kadınların kamusal alana girmesini sağlayan yasal ve yapısal reformlar hızlandı.

3 Mart 1923 Tevhid-i Tedrisat Kanunu (öğrenim birliği) çıkarıldı. Böylece eğitim laikleştirilerek tüm eğitim kurumları Milli Eğitim Bakanlığına bağlandı. Kız ve erkekler eşit haklarla eğitim görmeye başladı.

17 Şubat 1926 Türk Medeni Kanunu kabul edildi. Kanun ile erkeğin çok eşliliği ve tek taraflı boşanmasına ilişkin düzenlemeler kaldırıldı, kadınlara boşanma hakkı, velayet hakkı ve malları üzerinde tasarruf hakkı tanındı. 4 Nisan 1926 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan kanun 4 Ekim 1926 tarihinde yürürlüğe girdi.

1930 Belediye yasası çıkarıldı. Yasa ile kadınlara belediye seçimlerinde seçme ve seçilme hakkı tanındı.

1930 Kadın ve çocukların korunmasına ilişkin ilk düzenleme Umumi Hıfzıssıhha Kanunu ile yapıldı.

1930 Doğum izni düzenlendi.

10 Haziran 1933 Kız çocuklarına mesleki eğitim vermek amacıyla Kız Teknik Öğretim Müdürlüğü kuruldu.

26 Ekim 1933 Köy Kanunu'nun değişiklik yapılarak kadınlara köylerde muhtar olma ve ihtiyar meclisine seçilme hakkı verildi.

5 Aralık 1934 Anayasa değişikliği ile kadınlara seçme ve seçilme hakkı tanındı.

8 Şubat 1935 Türkiye Büyük Millet Meclisi 5. Dönem seçimleri sonucunda 17 kadın milletvekili ilk kez meclise girdi, ara seçimlerde bu sayı 18 e ulaştı.

8 Haziran 1936 İş kanunun yürürlüğe girdi. Kadınların çalışma hayatına düzenleme getirildi.

1937 Kadınların yeraltında ağır ve tehlikeli işlerde çalıştırılması 1935 tarihli 45 sayılı ILO sözleşmesiyle yasaklandı.

1945 Analık sigortası (doğum yardımı) 4772 yasa ile düzenlendi.

1949 Yaşlılık sigortasının kadın ve erkekler için eşit esaslara göre düzenlenmesi 5417 sayılı yasa ile sağlandı.

1950 İlk kadın belediye başkanı (Müfide İlhan) Mersin'den seçildi.

1952 Sağlık Bakanlığı bünyesinde ana çocuk sağlığı hizmetleri vermeye başlandı.

1965 Gebeliği önleyici araçların satış ve dağıtımının serbest bırakılmasının ve tıbbi zorunluluk halinde kürtaj hakkı tanınmasını düzenleyen nüfus planlaması hakkında kanun çıkarıldı.

22 Aralık 1966 Eşit değerde iş için kadın ve erkek işçiler arasında ücret eşitliğini sağlayan 1951 tarihli 100 sayılı ILO sözleşmesi onaylandı.

26.03.1971 İlk kadın bakan (Türkan Akyol) atandı.

1975 Birleşmiş Milletler tarafından Mexico City’de 1. Dünya Kadın Konferansı düzenlendi ve bunu takiben 1975-85 yılları arasındaki dönem “Kadın on yılı” olarak ilan edildi.

27 Mayıs 1983 10 haftaya kadar olan gebeliklerin kürtajla sona erdirilmesi ve gönüllü cerrahi sterilizasyon yöntemlerine izin verilmesi Nüfus Planlaması Hakkında Kanun’da yapılan değişiklikle sağlandı. Kürtaj için evli kadınlara kocadan izin alma koşulu getirildi.

1985 Türkiye, Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesini (CEDAW) imzaladı ve sözleşme 1986 yılında yürürlüğe girdi.

1985 5 yıllık kalkınma planın’ da kadın konusu ilk kez bir sektör olarak yer aldı ve bu konuda politikalar belirlendi.

1987 Devlet Planlama Teşkilatı’nda Kadına Yönelik Politikalar Danışma Kurulu Kuruldu.

1989 İstanbul Üniversitesi’nde ilk Kadın Sorunları Araştırma Merkezi Kuruldu. Bugün üniversiteler bünyesinde kurulan bu merkezlerin sayısı yurt çapında 13’e ulaştı.

24 Ocak 1989 İç İşleri Bakanlığı Kaymakamlık sınavlarına kadınlarında alınacağını açıkladı.

29 Kasım 1990 Kadının çalışmasını kocanın iznine bağlayan Medeni Kanun’un 159. Maddesi Anayasa Mahkemesi’nce iptal edildi. İptal kararı 2 Temmuz 1992 tarih ve 21272 sayılı Resmi Gazetede yayınlandı.

1990 Tecavüz mağdurunu hayat kadını olması halinde cezanın indirilmesini öngören Türk Ceza Kanunu’nun 438. Maddesi Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından yürürlükten kaldırıldı.

14 Nisan 1990 Kadın Eserleri Kütüphanesi ve Bilgi Merkezi Vakfı ilk kadın kütüphanesi ve bilgi merkezini açtı.

1990 Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü bünyesinde, şiddete uğrayan kadınlara ve çocuklara destek hizmeti vermek üzere, ilk kadın konuk evleri açılmaya başlandı. 2000 yılı itibariyle bu sayı yediye yükselirken kapasiteleri 170'e ulaştı.

1990 422 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Kadının statüsü ve Sorunları Başkanlığı kuruldu. 25.10.1990 tarihinde Kadın sorunları konusunda ulusal mekanizm olarak Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü (KSSGM) 3670 sayılı kanunla Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına Bağlı olarak kuruldu ve 24.06.1991 tarihinde de Başbakanlığa bağlandı.

Eylül 1990 Yerel Yönetimler Kadın konusunda özellikle şiddete uğrayan kadınlara yönelik hizmet vermeye başlandı. Türkiye'deki ilk kadın sığınma evi Bakırköy Belediyesi tarafından açıldı.

1990 48.hükümet döneminde ilk kadın vali (Lale Aytaman) Muğla iline atandı.

17-20 Şubat 1992 Birleşmiş Milletler Uluslar Arası Kadının İlerlemesi İçin Araştırma ve Eğitim Merkezinin (INSTRAW) toplantısında, Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü Türkiye'de kadın konusunda odak noktası olarak kabul edildi.

1993 Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı işbirliği ile

“Kadının Kalkınmaya Katılımı Güçlendirme Ulusal Programı Projesi” uygulamaya başlandı. Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğünün yürüttüğü proje kapsamında; eğitim programları, araştırma projeleri, pilot projeler ve istatistik/yayın faaliyetleri yürütüldü. 16 Araştırma projesinin yanı sıra pek çok eğitim programı ve pilot proje desteklendi, araştırma projelerinin bir kısmı ve toplumsal cinsiyet temelinde farklı konularda oluşturulan özet göstergeler kitap haline getirildi.

Ayrıca cinsiyete dayalı veri tabanı oluşturulması amacıyla Devlet İstatistik Enstitüsünde Toplumsal Yapı ve Kadın İstatistikleri Şubesi kuruldu.

1993 İstanbul Üniversitesi'nde ilk Kadın Araştırmaları Ana Bilim Dalı açıldı ve yüksek lisans programı vermeye başlandı. Bugün Kadın Çalışmaları Anal Bilim Dalı açarak Yüksek Lisans Programı veren üniversite sayısı dörde ulaştı.

1993 Kadın Dayanışma Vakfı, Altındağ Belediyesinin desteği ile kadın dayanışma merkezini ve kadın sığınma evini açtı.

25 Haziran 1993 Türkiye'nin ilk kadın başkanı (Tansu Çiller) hükümeti kurdu.

5-8 Aralık 1993 Kadın ve Sosyal Hizmetler Müsteşarlığı ve Ankara Üniversitesi. Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi işbirliği ile "Kadın Kimliği Kongresi" düzenlendi. Kongre gündemine; kadın emeğinin biçimleri, siyasette kadın kimlikleri, kadın bedeninin tanınması, kadın imgesinin üretimi ve dolaşımı, sanatın içinden kadın ve kadın örgütlenme biçimleri başlıklı konular oluşturuldu.

1993 Halk Bankası'nca kadınları girişimciliğe özendirmek amacıyla kadınlara özel düşük faizli kredi uygulaması başlatıldı.

1994 Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü bünyesinde, şiddete uğrayan kadınlara hukuki ve psikolojik danışmanlık, girişimcilik ve el emeğinin değerlendirilmesi konularında hizmet vermek amacıyla Bilgi Başvuru Bankası (3B) kuruldu.

5 Nisan 1994 Dünya Bankası ve Türkiye Cumhuriyeti. Hükümeti arasında imzalanan ikraz anlaşması gereğince başlayan İstihdam ve Eğitim Projesi'nin alt bileşenlerinden Kadın İstihdamının geliştirilmesi projesi (KİG) Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü'nce yürütülmeye başlandı. Proje kapsamında on altı araştırma projesi gerçekleştirildi. On üç tanesi kitap haline getirildi.

Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü'nde kitap, makale, tez, seminer, konferans dokümanları ve gazete kesiklerinin derlendiği ve Ankara'nın tek kadın kütüphanesi olarak da nitelendirilebilecek bir Dokümantasyon Merkezi kuruldu. 1000 saydamdan ve web sayfasından oluşan "Kadınlara Görsel Tanıklık" adlı kadın fotoğrafları arşivi oluşturuldu.

Kadının çalışma yaşamlarına dair “Kadın Çalıştıkça “ adlı bir belgesel / tanıtım filmi yaptırıldı.

Toplumsal cinsiyet yaklaşımını ana plan ve programlara yerleştirmek için resmi, özel ve sivil toplum kuruluşları çalışanlarına yönelik olarak kullanılması planlanan ve modüler bir eğitim materyali olan Toplumsal Cinsiyet Eğitim Paketi hazırlandı ve pilot uygulamaları yapıldı. Haziran 2000 tarihinde proje sonuçlandı.

1995 Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü’nce Dünya Bankası Japon Hibe Fonundan 1993 yılında elde edilen finansman ile ülkemizde kadın girişimcilere sağlanan finans ve finans dışı hizmetlerin neler olduğunu ve kadın girişimcilerin bu hizmetlere ulaşmalarını ortaya koymak üzere bir araştırma projesi olan Küçük Girişimcilik Projesi gerçekleştirildi. Proje kapsamında belli illerde alan çalışmaları yapıldı elde edilen bilgiler kitap haline getirildi.

Şubat 1995 Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü’nce gönüllü kadın kuruluşları arasındaki iletişim ve dayanışmayı güçlendirmek, bilgiyi yaygınlaştırmak için ayrı “Kadın Bülteni” çıkarılmaya başlandı. 11 sayı yayımlandı.

08-11 Haziran 1995 Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü’nce Sinop’ta sivil toplum kuruluşları ve kamu kurumları temsilcileri, parlamenterler, gazeteciler ve akademisyenlerin katıldığı, “Türkiye’de Kadına Yönelik Projelerin Oluşturulması” konulu dört gün süren toplantı düzenlendi. 4. Dünya Kadın konferansı öncesi yapılan bu toplantıda, kurumsallaşma, siyasal alan, çalışma yaşamı kadın sağlığı ve eğitimi konularında kadına yönelik politikalar belirlendi.

17-19 Temmuz 1995 Avrasya ülkeleri kadınları arasındaki işbirliğini geliştirmek, Pekin Konferansında Türkiye ile birlikte hareket edebilmelerine yardımcı olmak amacıyla KSSGM ve Türk İşbirliği ve Kalkınma Ajansı Başkanlığı (TİKA) işbirliği ile “Pekin’e giderken; Avrasya Ülkeleri Kadınları İşbirliği Kongresi” başlıklı bir toplantı

gerçekleştirildi. Kongrenin sonuç bildirgesinde bir işbirliği gurubu oluşturulması tavsiye edildi. Bu doğrultuda 27-29 Mart 1996 tarihleri arasında Ankara’da “Avrasya Ülkeleri Kadınları İşbirliği Gurubu Birinci Toplantısı” gerçekleştirildi. Toplantıda bu işbirliğinin kurumsallaşması için bir protokol hazırlandı, protokolün yürürlüğe girmesi için yedi katılımcı ülkenin imzasının tamamlanması gerekmektedir.

30 Ağustos-8 Eylül 1995 Türkiye Pekin’de yapılan ve 189 ülkenin katıldığı 4. Dünya Kadın Konferansı’na katılarak taahhütleri çekincesiz olarak kabul etti.

1996 Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü’nce 4. Dünya Kadın Konferansı’nda kabul edilen eylem planı ve taahhütler çerçevesinde kamu kurum ve kuruluşları, Üniversiteler, gönüllü kadın kuruluşları, siyasi partiler, sendikalar, meslek örgütleri ve basının katılımı sağlanarak ulusal eylem planı hazırladı.

1996 Kadın Çalışmaları alanında ilk yüksek lisans diploması İstanbul Üniversitesi Kadın Çalışmaları Ana Bilim Dalı tarafından verildi.

1996 4. Dünya Kadın Konferansı’nda verilen taahhütler gereğince Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü koordinasyonunda gönüllü kadın kuruluşlarının katılımıyla kadın sorunlarının yoğunlaştığı dört alanda; eğitim, sağlık, hukuk ve istihdam komisyonları oluşturuldu.

29 Haziran 1996 Anayasa Mahkemesi Türk Ceza Kanunu’nun erkeğin zinasını suç olarak düzenleyen 441. maddesini anayasanın eşitlik ilkesine aykırılığı gerekçesiyle iptal etti. 27.12.1996 tarih ve 228600 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan kararda verilen bir yıllık süre içinde yasal düzenleme yapılmaması nedeniyle erkeğin zinası 27.12.1997 tarihinden itibaren suç olmaktan çıktı.

1996 Tarım ve Köyişleri bünyesinde “**Kırsal Kalkınmada Kadın Daire Başkanlığı**” kuruldu.

1997 Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü koordinasyonunda 13 il valiliği bünyesinde “Kadının Statüsü Birimleri” kuruldu.

22 Mayıs 1997 Kadının evlendikten sonra kocasının soyadını almakla birlikte, kendi soyadını da kullanabilmesi Medeni Kanun’un 153. maddesinde yapılan değişiklikle sağlandı.

19 Kasım 1997 Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü’nün önerisi üzerine İçişleri Bakanlığı’nca nüfus cüzdanlarında medeni hal kısmında “evli/bekâr/dul/boşanmış” gibi ifadelerin yerine sadece “evli” veya “bekâr” ifadelerinin kullanılmasını düzenleyen genelge yayımlandı.

18 Ağustos 1997 Zorunlu temel eğitimin beş yıldan sekiz yıla çıkararak 4306 sayılı kanun yürürlüğe girdi.

13-14 Kasım 1997 Türkiye Cumhuriyeti, amacı uzman bakanların çalışma alanları ile ilgili konularda Avrupa Konseyi faaliyetlerine etkin bir şekilde katılmalarını teşvik etmek olan Kadın-Erkek Eşitliğinden Sorumlu Avrupa Bakanlar Konferansı’nın dördüncüsüne ev sahipliği yaptı. Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü’nce İstanbul’da gerçekleştirilen konferansa Avrupa Konseyine üye 40 ülkeden 38’i katıldı. 176 kişinin katıldığı konferans sonucunda üye ülkelerin eşitlik politikalarına yön verecek bir deklarasyon hazırlandı.

17 Şubat 1998 743 sayılı Türk Medeni Kanunu’nun yerini almak üzere Adalet Bakanlığı tarafından hazırlanan Türk Medeni Kanun Tasarısı Adalet Bakanlığı ve Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü’nün ortaklaşa yaptığı bir toplantı ile kamuoyunun bilgisine sunuldu.

23 Haziran 1998 Anayasa Mahkemesi kadının zinasını suç olarak düzenleyen Türk Ceza Kanunu’nun 440. maddesini anayasanın eşitlik ilkesine aykırılığı gerekçesiyle iptal etti. Gerekçeli karar 13.03.1999 tarih ve 23638 sayılı Resmi Gazetede yayımlandı.

21 Ekim 1998 Adalet Bakanlığı, Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü ve kadın kuruluşlarının oluşturduğu gündem sonucunda bekâret kontrolünün, ancak takibi şikâyete bağlı suçlarda, mağdurun rızası alınarak, ırza geçme gibi re'sen takip edilen suçlarda ancak hâkim kararı ile gecikmesinde sakınca bulunan hallerde ise Cumhuriyet savcısının yazılı izni ile yapılabileceğini düzenleyen bir genelge yayınladı.

1998 İçişleri Bakanlığı'nca nüfus cüzdanlarında yapılan düzenlemeye paralel olarak Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü'nce verilen dul ve yetim tanıtım kartlarındaki "Emekliye Yakınlığı" bölümünde yer alan "dul kadın vb. " ifadelerin yerine sadece "eşi, kızı, oğlu, annesi, babası" gibi ifadelerin kullanılması sağlandı.

1998 Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde, Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi'nin ana hedefleri çerçevesinde Türkiye'de kadının durumunu değerlendirmek amacıyla bir Araştırma Komisyonu kuruldu ve hazırlanan rapor kitap olarak Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü'nce yayımlandı.

17 Ocak 1998 Aile içi şiddete uğrayan kişilerin korunması için gerekli tedbirlerin alınmasını düzenleyen 4320 Sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun yürürlüğe girdi.

1998 Gelir Vergisi Kanunu'nda yapılan bir değişiklikle aile reisinin beyanname vermesi esası kaldırılarak kadınların kocalarından ayrı olarak beyanname vermesi sağlandı.

20 Mart 1999 Barolar bünyesindeki Kadın Hakları/Hukuku Komisyonları arasında koordinasyonu sağlamak amacıyla "Türkiye Barolar Birliği Kadın Hakları Komisyonları Ağı /TÜBAKKOM)" kuruldu. Giderek artan komisyonların sayısı 2001 yılı itibariyle kırk civarındadır. TÜBAKKOM bünyesindeki Kadın Danışma Merkezlerinin kurumsallaşmış olarak sayısı iki olmakla birlikte pek çok komisyon danışma hizmetleri de verilmektedir.

Eylül 1999 Türkiye, Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığı Önleme Sözleşmesi'ni onaylarken koyduğu aile hukukunu ilgilendiren 15 ve 16. maddelerine ilişkin çekinceleri kaldırdı.

1999 Kadın erkek eşitliği açısından önemli değişiklikler içeren Medeni Kanun Tasarısı hazırlanarak Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunuldu.

16 Aralık 1999 Kadınların yaşadığı ayrımcı uygulamaların giderilmesine yönelik kurumsal mekanizmaların oluşturulması çalışmaları çerçevesinde Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü ve Norveç Büyükelçiliği ile “Eşitlik Ombudu Ne Kadar İşlevsel? Norveç Deneyimi” konulu bir konferans düzenledi.

01 Mart 2000 Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü'nce yapılan çalışma çerçevesinde Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesinde “Kadın Erkek Eşitliği Daimi Komisyonu” kurulmasına dair hazırlanan teklif, Türkiye Büyük Millet Meclisi Anayasa Komisyonunda görüşülerek, anılan Komisyon yerine “Kadın Erkek Eşitliğini İzleme Kurulu” kurulması yönünde karara varıldı. Kurulun oluşturulması TBMM içtüzüğünde değişiklik yapılmasına dair çalışmaların tamamlanmasını beklemektedir.

16 Mayıs 2000 Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü ve İstanbul Barosu Kadın Hakları Komisyonu işbirliği ile Avrupa Birliğine uyum sürecinde toplumsal cinsiyet eşitliği açısından Anayasanın değerlendirdiği “**Avrupa Birliğine Giriş sürecinde Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ve Kadın Erkek Eşitliği Politikaları**” konulu panel düzenlendi.

5-9 Haziran 2000 Türkiye, Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu sonuçlarının değerlendirilmesi, tam olarak uygulanmasının sağlanması, yeni eylem ve girişimleri belirlenmesi amacıyla New York'ta yapılan “Kadın 2000: 21. Yüzyıl için toplumsal Cinsiyet Eşitliği, Kalkınma ve Barış” konulu Birleşmiş Milletler Genel Kurul Özel Oturumuna katıldı. Türkiye tarafından teklif ve diğer araçlarla olumlu ayrımcılık politikalarının geliştirilmesi, erken ve zorla evlendirme ile namus cinayetlerinin kadınlara yönelik şiddet türleri arasında yer almasının yanı sıra diğer temel konulardaki önerilerin Sonuç Belgesinde yer alması sağlandı.

8 Eylül 2000 Ek İhtiyari Protokol Türkiye tarafından imzalandı. Onay aşaması için Türkiye Büyük Millet Meclisi Gündemine alındı. Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesinin daha etkin bir şekilde uygulanmasını sağlamak amacıyla Birleşmiş Milletler tarafından hazırlanan ek ihtiyari protokol ile sözleşmenin devletler tarafından ihlali durumunda kişilere ve kişilerden oluşan guruplara başvuru hakkı tanımakta ayrıca uygulamaları denetlemek üzere Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi (CEDAW) Komitesi yapılacak şikâyetleri kabul etme ve inceleme yetkisi tanınmaktadır.

26 Ekim 2000 Kadına yönelik uluslar arası sözleşme ve konferanslarda, eşitlikçi bir toplumsal yaşamın gereği olarak vurgulanan ders kitapları ve müfredatın eğitimin ilk basamağından başlayarak cinsiyetçi öğelerden ayıklanması hedefi doğrultusunda Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü'nce "Eğitim Materyallerinde Cinsiyetçi öğeler" konulu panel ile "Ders Kitaplarında Cinsiyetçilik 1928'den Günümüze" konulu fotoğraf sergisi düzenlendi. Toplantıya ilişkin dokümanların derlendiği "Eğitim Materyallerinde Cinsiyetçi öğeler" adlı kitap ile ayrıca "Ders Kitaplarında Cinsiyetçilik" adlı bir araştırma kitap olarak yayımlandı.

24 Kasım 2000 Ülkemizde giderek artmakta olan töre cinayetlerine karşı kamuoyu oluşturmak üzere "25 Kasım Kadınlar Karşı Şiddete Hayır Günü" nedeniyle Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü ve Şanlıurfa Valiliği işbirliği ile "Kadına Yönelik Şiddet" konulu bir panel düzenlendiği panel resmi düzeyde töre cinayetlerine karşı duruşun zeminini oluşturdu.

17 Şubat 2001 Türk Medeni Kanunu'nun yıldönümü nedeniyle TBMM Adalet Komisyonunda görüşülmekte olan Medeni Kanun Tasarısının eşitlikçi özünün korunarak yasallaşması için Kadının Statüsü ve Sorunları ve Genel Müdürlüğü ve kadın kuruluşları tarafından kamuoyu oluşturma faaliyetlerinde bulundu. Kadının Statüsü ve Sorunları Genel

Müdürlüğü'nce “ Türk Medeni Kanunu'nun Kabulünün 75.Yıldönümü 2001 Gündemimiz: Tasarının Yasalaşması” konulu, tasarı ile öngörülen değişikliklerin değerlendirildiği bir panel gerçekleştirildi.

Kadın dernekleri ve diğer sivil toplum kuruluşlarının katılımı ile “Medeni Yasa Tasarısı İçin Hep Birlikte” yürüyüşü gerçekleştirildi.

16 Mayıs 2001 Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü'nce, Kadın – Erkek Eşitliğini Ana Plan ve Politikalara Yerleştirme Stratejisini benimseyen ülke örnekleri konusunda bilgilenmeyi sağlamak üzere Hollanda Sosyal İşler ve Çalışma Bakanlığı Devlet Sekreteri'nin deyimlerini aktardığı “ Kadın – Erkek Eşitliğini Ana Plan ve Politikalara Yerleştirmek: Hollanda Deyimi” başlıklı bir konferans düzenlendi.

22 Kasım 2001 Yani Türk Medeni Kanunu'nun TBMM tarafında kabulü.

10 Ocak 2002 Yeni Türk Medeni Kanunu'nun Yürürlüğe girmesi,

30 Temmuz 2002 CEDAW Ek İhtiyarı Protokolünün onaylanması.

3.7.2. Dünya'da Kadın Hareketi ve Girişimciliği

Dünya'da kadınların işgücüne katılımı 18.yüzyılın ilk yarısında İngiltere'de gerçekleşen ve dünyaya yayılan sanayi devrimiyle başlamıştır (Altun 2008: 2). Binlerce kadının çalışma yaşamına katılmasıyla birlikte Sanayi Devrimi'nin yoğun bir şekilde yaşandığı İngiltere'de ve ABD'de kadınların grev, yürüyüş ve protesto gibi araçları kullanarak derin mücadeleler verdiğini görmekteyiz. Örneğin 1845 de ABD'de, Pensilvanya' da bir iplik fabrikasında 1500 kadın işçinin çalışma haftasının altı iş gününe ve çalışma gününün 10 saate indirilmesine yönelik talepler nedeniyle bir ay gibi uzun bir süre grev yapmaları önemli bir olaydır. Ardından 1848'de ABD'li kadın hakları savunucusu Elisabeht Stanton ve Lucretia Moot ilk kes kadın hakları kongresini düzenlediler. Yine Stanton 1869'da ulusal kadın oy hakkı birliğini kurdu. Stanton ve Moot ABD bağımsızlık Deklarasyon'unda “tüm erkekler eşit olarak doğmuştur” maddesinin “

tüm kadınlar ve erkekler” olarak değiştirilmesini talep etmişlerdir. Dolayısıyla, kadınlardan gelen ilk taleplere bir göz atığımızda bunların öncelikle kamusal alana ilişkin talepler, yani çalışma yaşamını ve siyasal yaşamı düzenlemek ve kadınlar lehine düzeltmek amaçlı talepler olduklarını görüyoruz. Yaklaşık aynı yıllarda 1866’da ABD’de bir diğer önemli gelişme, eşit ücret talebinde bulunan ve kadınların lider konumuna gelmesini ortaya atan ilk örgütlenme ulusal birlik kuruldu (Tanık, tarihsiz).

Avrupa’da kadın hareketi adına önemli gelişmeler olmaktadır. 1864’te 1. Enternasyonal’de Uluslar arası İşçi Birliği kuruldu ve Genel Konsey kadınların üyeliğe alınmasını onayladı. 1867’de John Stuart Mill İngiltere Parlamentosu’nda kadınlara oy hakkı istedi. Kadın sayısının artması ile ev dışını çıkan çok sayıda kadın İngiltere’de seslerini duyurmaya ve taleplerini yüksek sesle vurgulamaya başladılar. 1889 Londra’da May ve Briant için çalışan 700 kibritçi kadın işçi, vasıfsız işçiler arasında sendikalaşmayı başlatan bir kıvılcım oldu ve 1888-1889 yıllarında binlerce kadın sendikalara katıldı. 1900’lerin başında İngiltere’de kadınlar oy hakkı için dilekçe kampanyası başlattılar, yaklaşık 30 bin imzalı dilekçe Avam kamarasına verildi, Londra’da binlerce kadının 2 katıldığı oy hakkı için gösteriler yapıldı. Sonuçta 1928’de İngiltere’de kadınlar da erkekler gibi 21 yaşında oy hakkı elde ettiler. 1905’de Rusya’da; Moskova, Petersburg, Minsk, Yamta, Saratov, Vilna ve Odessa’da ilk kez kadın hakları mitingleri düzenlendi. Bu mitingler sonucunda Aralık 1908’de Tüm Rusya Kadın Kongresi toplandı. 1908’ de Almanya’nın tümünde kadınların siyasi partilere üye olması kabul edildi. Artık kadınlar Avrupa’nın birçok önemli şehrinde toplanmakta ve seslerini duyurmaktadırlar. 1910’da Kopenhag’da 2. Uluslar arası Sosyalist Kadınlar Kongresi toplanıyor ve Clara Zetkin tarafından 8 Mart’ın Uluslararası Kadın Günü olması teklifi yapılıyor çünkü artık kadın sorunu ve kadının kamusal adım atmasıyla gündeme getirdiği sorunlar sokağa çıkıp oldukça yoğun bir biçimde dile getirilmeye başlanmıştır (Tanık, tarihsiz).

1947 yılında Birleşmiş Milletler Teşkilatı içinde “Kadının Statüsü Komisyonu” kurularak tüm üye ülkelerde kadının statüsü ve sorunları saptanmıştır. Birleşmiş Milletler 1975 yılını Uluslar arası Kadınlar Yılı olarak kabul ederek, bu yılda, kadınlar ve erkekler arasındaki eşitliğin artırılması, kadınların kalkınma çabalarının tümü içinde yer alması ve kadınların dünya barışının güçlendirilmesine katkıları yönünde yoğun faaliyetlerin yapılması amaçlanmıştır. Dünya Kadın Konferansı’nın ilki Mexico City’de yapılmış ve 1976-1985 yılları “Birleşmiş Milletler Kadınlar On yılı” olarak kabul edilmiştir(Aklar 1993: 200). Daha sonra sırasıyla 1980’de Kopenhag’da İkinci, 1985’te Nairobi’de Üçüncü ve 1995’te Pekin’de Dördüncü Dünya Kadın Konferansı düzenlenmiş, “Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu” kabul edilmiştir.

ABD, İngiltere, Kanada gibi gelişmiş ülkelerde yapılan araştırmalar ve istatistikler, kadın girişimcilerin sayısının hızla arttığını, işletmelerin hep erkekler tarafından kurulması geleneğinin yıkılmaya başladığını göstermektedir. Bu hızlı artış elbette kadınların iş hayatında büyüyen atılımlarıyla ilişkilidir.

Kadın girişimci sayısının en hızlı artışı gösterdiği ABD’de kadınların büyük bir kısmı, bazı sebeplerden dolayı ücret ve maaş karşılığı çalışmak yerine, serbest çalışmayı tercih etmektedirler. Serbest çalışmayı teşvik eden sebeplerden bazıları şöyle sıralanabilir (Liman 1993: 179)

Teknolojik yeniliklerin is kurma maliyetlerini azaltması,

- Büyük işletmelere duyulan güvensizlik,
- Firmaların hükümetle yapılan anlaşmalar dışındaki hizmetlerde büyüme eğilimi göstermesi,
- 1980’lerdeki motive edici ve kolaylaştırıcı gelişmeler, örneğin endüstride deregülasyon doğrultusunda gelişmeler.

Kanada'da küçük girişimlerin üçte biri kadınların elindedir. Bu ülkedeki kadın girişimcilerin dörtte üçünden fazlasının kendi işini kurmadan önce kazanılmış iş tecrübeleri vardır. Kadın girişimcilerin çoğunluğu hizmet sektöründe yoğunlaşmasına rağmen imalat sektörü kadın girişimcilerin işteki başarılarını en çok tatmin eden ve en çok gelir sağlayan sektördür.

İngiltere'de 1980'den bu yana, kendi isinde çalışan kadınların sayısında, aynı durumdaki erkeklere oranla üç kat daha yüksek bir artış görülmüştür (Liman 1993: 55).

İngiltere'de kadın girişimcilerle ilgili yapılan araştırmalara göre, kadın girişimcilerin tecrübe ve eğitim durumları erkeklere göre önemli ölçüde farklıdır. Erkekler, iş tecrübelerine uygun olarak kendi işlerini kurmaktadır. Kadınların genellikle geleneksel kadın rolü ile bağlantılı is tecrübelerine sahip olmaları, is kurma aşamasındaki sektör seçimlerini etkileyerek onları, bu role uygun sektörlerde iş kurmaya yönelmektedirler. Geleneksel olmayan alanlara girdiklerinde ise, çok daha fazla risk almaktadırlar (Koç, 2005: 50).

Japonya'da faal olan özel sektör kurumlarının %23'ü kadınlar tarafından kurulmuştur, Rusya'da ise 10 kişi ve fazlasının çalıştığı şirketlerin %65'ine kadınlar sahiptir. Almanya'da kadınlar 1990'dan bu yana kurulan şirketlerin üçte birinde girişimci olarak yer alarak, 1 milyon kişinin üzerinde ek istihdam yaratırken, Macaristan'da ise aynı dönemde kurulan iş yerlerinin % 40'ını kadınlar kurmuştur. Polonya'da kadınlar tüm işletmelerin %38'ine sahipler. Üye adayı olarak beklediğimiz Avrupa Birliği'nde yeni girişimlerin üçte biri kadınlar tarafından yaratılmaktadır (Susanne 2000: 10).

İşyeri sahibi kadınların en büyük oranda rastlandığı yerler olarak Kanada ve ABD kaydedilirken, en düşük oran Yunanistan olarak görünmektedir.

Diğer gelişmiş ülkelerde ise durum şöyledir (Liman 1993: 56):

İsveç toplam girişimcinin %28'i

Fransa toplam girişimcinin %25'i

Norveç toplam girişimcinin %29'u

Almanya toplam girişimcinin %25'i

Hollanda toplam girişimcinin %20'si

Görüldüğü gibi 1970'lerden bu yana ABD, Kanada ve İngiltere gibi gelişmiş sanayi toplumlarında, kadınlar geleneksel rollerinden kaynaklanan birçok sorunu aşarak lider, yönetici, girişimci gibi üst düzey rollerde yer almaktadırlar.

3.8. Kadın Girişimcilerin İstihdamına İlişkin Veriler

Türkiye'nin çok yönlü bir toplum olması gibi, kadın gerçeğinin de birden çok yüzü bulunmaktadır. Doğusu ve Batısı ile değişen, aile, eğitim, iş ve çalışma koşulları Türkiye'de tüm insanlar için olduğu gibi çalışan kadınların yaşam koşullarını değiştirmektedir. Bu sebeple kadın girişimcilerin karşılaştıkları sorunlar eğitim durumlarına ve yaşadıkları çevreye göre çeşitlilik göstermektedir. Kadınların geleneksel olarak kendilerine biçilen "kadınlık ve annelik" rollerinden sıyrılıp; ev kadınlığı dışında bir meslek edinme çabaları hem kadınlar için hem toplum için yeni ve ivedi olarak çözülmesi gereken sorunları gündeme getirmiştir. Kadınlar, meslek yaşamlarında erkek rakipleri ile yarışmalarının yanı sıra kadınlık rollerini de aksatmamaya çalışarak; iki misli sorumluluk üstlenerek "özgürleşmenin bedelini" ağır bir şekilde ödemek durumundadırlar (Bedük 2005: 106). Bu yüzden kadınların gerek kentte gerekse kırdaki iş gücüne katılım oranları erkeklere göre daha düşük düzeyde kalmaktadır.

Türkiye geneli kadın ve erkeklerin, kent-kır ayrımında işgücüne katılımıyla ilgili bilgiler aşağıdaki tabloda verilecektir.

Tablo 3: Kent-Kır ve Cinsiyet Ayrımında İşgücüne Katılma Oranı (%) (15+ yaş)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*	2009
TÜRKİYE	49,9	49,8	49,6	48,3	48,7	48,3	48	47,7	46,9	47,6

Erkek	73,7	72,9	71,6	70,4	72,3	72,2	71,5	71,3	70,1	70,2,
Kadın	26,6	27,1	27,9	26,6	25,4	24,8	24,9	24,8	24,5	25,9
KENT	44,1	44	44,4	43,8	44,5	45,5	45,5	45,4	45,0	46,0
Erkek	70,9	70,6	69,8	68,9	70,8	71,5	70,8	70,6	69,5	69,9
Kadın	17,2	17,4	19,1	18,5	18,3	19,3	19,9	20,2	20,8	22,3
KIR	58,7	57,6	55,5	55,5	55,4	53,1	52,2	52,03	51,4	51,5
Erkek	77,9	76,4	74,5	72,9	74,7	73,5	72,7	72,6	71,6	72,0
Kadın	40,2	41,7	41,4	39	36,7	33,7	33	32,7	32,9	34,6

Kaynak : TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketi, Hanehalkının İşgücü Durumu 2009.

*Yeni nüfus projeksiyonlarına göre revize edilmiştir.

Tablo 3 incelendiğinde; kadınların işgücüne katılım oranları erkeklere göre düşük olup, 2002 yılı itibariyle çok ani inişler olmasa da azalma eğilimi göstermektedir. 2000 yılında %26,6 olan kadın işgücüne katılma oranı, 2002 yılında %27,9'a yükselmiş ve yıllar itibariyle azalma göstererek 2004 yılında %25,4 ve 2008 yılında %24,5 olarak tespit edilmiştir. 2009 yılında ise 25.9' a yükseldiği görülmektedir.

Türkiye geneli 2009 yılı verilerine göre kadın istihdam oranı yüzde 25,9 iken AB ülkelerinde kadın istihdam oranı % 57.2'dir. Yine AB ülkelerindeki kadın yönetici sayısının % 33, Türkiye'de ise yöneticilerin sadece % 7.8'inin kadın olduğunu kaydeden Bektaş, "AB ülkelerinde politikacıların % 24'ünün kadın. Türkiye'de ise bu rakam % 9.1. Üniversiteli kadın sayısı AB ülkelerinde % 58.9, Türkiye'de ise % 43" dedi (Bektaş, 2010, 6 Mart).

Tablo 4: İstihdamın Sektörel Dağılımı (%) (15+yaş)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
TARIM	36	37,6	34,9	33,9	34	29,5	27,3	14,9	22,0	24,0
Erkek	27	27,7	24,8	24,4	25,6	21,7	19,8	19,1	16,7	17,9

Kadın	60,5	63,3	60	58,5	57,2	51,6	48,5	47,3	□7,1	39,8
SANAYİ	17,7	17,5	18,5	18,2	18,3	19,4	19,7	22,8	20,8	20,2
Erkek	19,5	19,7	20,6	20,2	20,0	21,1	21,6	21,7	22,5	22,2
Kadın	12,6	11,8	13,3	12,9	13,6	14,6	14,4	14,2	16,1	15,4
HİZMET	46,3	44,9	46,6	47,9	47,7	51,1	53,0	62,3	51,7	50,1
Erkek	53,5	52,6	54,6	55,4	54,4	57,2	58,6	59,2	53,6	52,2
Kadın	26,9	24,9	26,6	28,6	29,2	33,8	37,1	38,5	46,1	44,2

Kaynak: TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketi, İktisadi Faaliyet Koluna Göre İstihdam Edilenler ve Cinsiyet Oranı-Kır ve Kent, 2009.

Ülkemizde 2000 yılı verilerine göre tarımda çalışan kadınların oranı %60,5 iken 2009 yılı verilerine göre 39,8' dir. Bu düşüşün sebebi olarak kırdan kente göç görülebilir. Sanayideki istihdama katılan kadınların oranı 2000 yılında %12,6 iken 2009 yılında % 15,4'tür. Buna göre sanayi sektöründeki kadın istihdamında az da olsa artış olduğu söylenebilir. Hizmet sektöründeki kadın istihdamına bakacak olursak; 2000 yılında 26,9 olan istihdam oranı 2009 yılında % 44,2 olmuştur. Kadınların, hizmetler sektöründe istihdamda artış kaydettikleri görülmektedir.

İşteki durumları açısından bakıldığında 100 kadından sadece 12,4'ü kendi hesabına ve işveren konumunda çalışmakta, 53,2'si herhangi bir ücret ya da yevmiye karşılığında çalışmakta ve 44,4'ü ücretsiz aile işçisi olarak çalışma yaşamında yer almaktadır (Türkiye'de Kadının Durumu 2010: 19).

Türkiye'de girişimci kadın sayısının 80 bin, erkek girişimci sayısının ise 1 milyon 300 bin olduğunu kaydeden Bektaş, sözlerini şöyle tamamladı:

2009 yılı BM Kalkınma Programı Cinsiyete Dayalı Gelişme Endeksi'ne göre, Türkiye 109 ülke içinde 101'inci sırada. Dünya Ekonomik Forumu'nun 2009'da 134 ülkede yaptığı

araştırmaya göre, ekonomik katılım ve fırsatlar alanında Türk kadını 130. sırada. politikaya katılım da 107., eğitime katılımı ise 110. sıradayız (Bektaş, 2010).

OECD ülkeleriyle ilgili resmi istatistiklere göre Türkiye, kadın işgücü istihdamı açısından en alt sırada yer almakta ve, bir Birleşmiş Milletler araştırmasına göre Türkiye 116 ülke arasında 98'inci ülke olarak çok alt sıralarda yer almaktadır. İşyeri sahipliği konusuna gelince; Avrupa Birliği ülkelerinde % 16 – 40 arasında yer alan iş sahibi kadınların oranı Türkiye’de yalnızca % 4’dür (Kadın Girişimciler İçin Strateji, tarihsiz).

3.9. Kadın Girişimcilerin Karşılaştıkları Sorunlar Ve Çözüm Önerileri

Kadın girişimcilerin karşılaştıkları temel sorunlar erkek girişimcilerin karşılaştıkları sorunlara paralel olmakla birlikte kadınların erkelerde söz konusu olmayan birtakım ek kısıtlamaları da mevcuttur (Greene, 2003: 1). Bu kısıtlamaların genel olarak sosyal ve kültürel ortamdan ve iş yükünden kaynaklandığı görülmektedir. Kısaca kadınlar başarılı bir işletmeyi kurmak ve işletmek için gerekli tüm donanıma ulaşmada erkeklere göre daha fazla zorluk çekmektedir (KSGM, 2000: 201). Kadın girişimcilerin karşılaştıkları sorunlar, işletmeyi kurma aşamasındaki sorunlar ve işyeri kurulduktan sonra yürütülürken karşılaşılan sorunlar olarak iki başlık altında ele alınacaktır.

3.9.1. Kadın Girişimcilerin İş Kurma Aşamasında Karşılaştıkları Sorunlar Ve Çözüm Önerileri

Kadın girişimcilerin işletmeyi kurma aşamasındaki sorunlarını altı temel başlık altında incelemek mümkündür. Bu sorunlar sadece kadın girişimcilerin işletmelerini kurarken değil işletmelerini yürütürken de kadın girişimcilerin karşısına çıkmaktadır. Bu sorunlara kalıcı çözüm önerileri getirerek ülkemizde ki kadın girişimcilerin sayısının artmasını sağlayabiliriz.

- **Sermaye Temini:** Kadın girişimcilerin en büyük sorunlarından bir tanesi sermaye teminidir (Lerner, Brush, Hisrich, 1997; Brush, Gatewood, 2008; Brush ve diğ.,

2004; Greene ve diğ. 2003). Sermaye temininde, ilk akla gelen kredi almaktır (Herslund, L., Sorensen, M. B. 2004: 129). Kendi işini kurmak isteyen kadının önce finansmana gereksinimi olacaktır. Buna giden yolda krediden geçmektedir. Türkiye’de kadınların krediye ulaşabilirlikleri kısıtlı olmakla (“Meltem Kurtsan ile Röportaj: Peki Niye Öyleyse Girişimciler Hep Erkek?,” 2004) birlikte, banka mevzuatı açısından banka kredisi, ipotek ve diğer mali kredilerden yararlanmaları konusunda ayırıcı ve engelleyici kurallar söz konusu değildir. Bu konuda kadınları destekleyici düzenlemelerde yapılmaktadır. Ancak ayrılan fonlar ve kadınların bu kredi kullanım olanaklarından bilgilendirme düzeyleri yeterli değildir. Kadınların kredi alamamalarının nedenlerinden en önemli olanı teminat gösterecek varlıklarının olmamasıdır (Arat 1993: 209). Gayrimenkullerin çoğunlukla erkek üzerine olması nedeniyle kadınlar, bankalarca istenilen en önemli teminat kaynağı olan gayrimenkul kefaletini bulmakta zorlanmaktadırlar. Ayrıca kadın girişimcilerin finans kurumlarıyla ilişkiler hakkında deneyim ve bilgi eksikliği yaşaması, kadınların erkeklere göre daha düşük eğitim seviyesine sahip olmaları nedeniyle yazılı başvuru işlemlerini tamamlamakta zorlanması ve kadınların sahip olduğu işlerin çok küçük boyutlu olması bankaların bu alandaki borç verme maliyetini arttırmakta bu nedenle de kadın girişimciler sorun yaşamaktadır. Bu sorunların ortadan kalkması için sayılan ve kadının iş kurabilmesini engelleyen kredi koşullarının kolaylaştırılması gerekmektedir (Şekerler 2006: 122).

Kredi miktarları sembolik rakamlar olmaktan çıkarılmalı, faizler düşük tutulmalıdır. Teminat koşulları hafifletilmeli, kredi verilecek alanların sınırlandırılmaması, koşullandırılmaması ve daraltılmaması sağlanmalıdır.

- **Gerekli Eğitimden Yoksunluk:** Gerekli eğitimden yoksunluk kadın girişimcilerin en çok karşılaştıkları sorunlar arasındadır. Türkiye'nin mevcut eğitim sistemi genç kadınlar arasındaki girişimcilik becerilerini geliştirecek ve güçlendirecek nitelikte değildir. Kadınlar erkeklerden daha az örgün eğitim almakta ve formel iş piyasalarında rekabet bakımından güçlüklerle karşılaşmaktadırlar. Kadınlara yönelik mesleki eğitim geleneksel becerileri ve cinsiyete dayalı rolleri destekleyici niteliktedir. Kadınlar toplumun geleneksel yapısından kaynaklanan sorunların yanı sıra, bunun sonucu olarak gerek genel eğitim ve gerekse mesleki eğitim açısından da erkeklerden oldukça geri düzeydedir (Minibaş, 2005; Cole, R.A. Mehran, H., 2009). Mesleki eğitim açısından kadınlar erkekler gibi çıraklık, ustalık eğitimlerini tam olarak tamamlayamamaktadır. Böylece kendi mesleği ile ilgili donanım, araç ve gereçte acemilik yaşamakta hammadde malzeme temininde zorlanmaktadırlar (Arıkan, 2002: 237). Ayrıca girişimcilikte, iletişimdeki yazma ve konuşma becerisine sahip olmak da çok önemlidir (Bozkurt, 2009: 15). Kadın girişimcilere örgün ve yaygın eğitim programları hazırlanarak, iş kurmaya yönelik girişimcilik için altyapı oluşturacak tarzda eğitim programları, kısa vadeli kurslar verilmelidir. Bu kurslarda kadın girişimciler mesleki açıdan eksikliklerini tamamlayarak, mesleklerinde gerekli olan araç ve malzemelerin kullanımını öğrenebilirler. Kadınların eğitime olan erişimlerinin iyileştirilmesi, sadece kadınların kendi gelişimine ve refahına katkı sağlamakla kalmayıp ülkenin ekonomik potansiyelini de arttıracaktır (Kadın Ve Eğitim, 2008: 5).
- **Bürokratik Engeller:** Türkiye'de küçük bir işletme kurma ve tescil ettirmede bürokrasi çok ağır ve zaman alıcı olarak işlemektedir. Kadın girişimcilerin daha işletmeyi kurarken bu tür sorunlarla karşılaşmamaları için hükümet ve ilgili kuruluşların yardımcı olmaları, girişimci kadınlara ait yasal ve idari düzenlemeler

getirilip resmi makamlarla işbirliği yapılmalıdır. Kadının statüsü ve sorunlarıyla bağlantılı olarak kadınların bilinçlendirilmesi ve kamuoyu oluşturulması için ilgili kuruluşlarla tanıtıcı ve eğitici faaliyetlerde bulunmalıdır. Son olarak piyasa ekonomisi ilkelerine uygun biçimde her teşebbüste kadının işveren olarak faaliyet göstermesine öncülük etmek, var olan çalışmaları da desteklemek gerekmektedir.

- **Donanım, Araç - Gereç Temini:** Kadın girişimciler işletmelerini kurarken kaliteli ve ucuz donanım, araç ve gereci temin etmede zorluklarla karşılaşmaktadır. Cinsiyetlerinden ötürü rahat pazar araştırması yapamayan kadınlar satın aldıkları araç gerecin kaliteli olduğunu anlamakta da güçlük yaşamaktadırlar. Kadınların erkeklere nazaran rahat pazar araştırması yapamaması, çeşitli iç ve dış fuarlara katılmada zorluklar yaşaması, cinsiyetlerinden ötürü farklı fiyatlarla karşılaşması kadın girişimcilerin donanım, araç – gereç temininde sorunlar yaşamasına yol açmaktadır. Bu Sorunların giderilmesi için kadın girişimciler çeşitli aracı şirketlerden yardım alabilir, bağlı bulunduğu meslek odalarından da kaliteli ve ucuz araç – gereç temini için destek isteyebilir.
- **Acemilik, Yalnızlık, İşe Adapte Olamama:** Kadın girişimcilerin bağımsızlık, inisiyatif kullanma, yeni fikirler ve becerileri benimseme, ev dışında çalışsa konularındaki yetenek ve becerilerinin kültür ve geleneklerle sınırlandırılmış olması kadın girişimcilerin işletmelerini kurarken karşılaştıkları sorunlardan birisi olan özgüven eksikliğini doğurmaktadır. Çevresinden destek alamayan ve kendini yalnız hisseden kadın girişimci işe adapte olamayarak başarısızlığa mahkum olmaktadır. Bunun için kadın girişimcilere gerek resmi ve sivil kuruluş toplumlarından gerekse çevreden destek gelmelidir ki başarılı olsun.

- **Toplumun İş Kadınına Alışkın Olmaması:** Kadınlar bugüne kadar ailede babasına, okulda öğretmenine, işyerinde patronuna, evlendiği zaman ise kocasına bağlı olarak yaşamını sürdürürken, kadının iş yaşamında girmesiyle birlikte toplumdaki rolleri değişmiştir. Toplumun iş kadınına alışkın olmaması nedeniyle kadının kendi başına iş kurma ve yürütebilme şansının yüksek olduğu pek söylenemez. Toplumun baskısıyla, kadın-erkek cinsiyet ayrımı yapılmasıyla kadınların piyasaya açılması, pazar araştırması yapmasında zorluklarla karşılaştığı bilinen bir gerçektir. Türkiye Cumhuriyeti'nin 1923'te kurulmasından sonra kadınlar eğitim, siyasi temsil ve istihdam alanlarında daha geniş olanaklar elde etmişlerdir (Işıқтаç, 2002: 111-119). Kamu yaşamına bu resmi erişime rağmen kadının toplum içindeki rolü büyük ölçüde geleneksel kültürel değerler tarafından belirlenmeye devam etmektedir. Bu değerler aile içinde bariz şekilde cinsiyete dayalı bir işbölümü olduğunun göstergesidir. Erkeklerin ailenin mali yönden gereksinimlerini sağlaması beklenirken, kadınların evi idare etmesi ve çocukları yetiştirmesi beklenmektedir. Bu durum ise kadınların ikincil işgücü olarak görülmesine neden olmuştur (Kirel , Kocabaş , ve Özdemir, Mayıs 2010: 6) Kadınların ev dışında çalışmasının yasaklanmamasına karşılık onlardan çalışmaları da beklenmemektedir. Bir kadının işgücüne katılımına ev idaresi ve sorumluluklarını yerine getirmesi şartıyla izin verilmektedir.

3.9.2. Kadın Girişimcilerin İşlerini Yürütürken Karşılaştıkları Sorunlar Ve Çözüm Önerileri

Kadın girişimcilerin sayısının az oluşu, kurulan işletmelerin bir süre sonra iflas etmesi ve kapatılması sonucundan kaynaklanmaktadır. Kendi hesabına çalışmakta olan kadınların işletmeyi kurarken gereksinim duydukları bilgi ve beceriye faaliyete geçtikten sonra da

gereksinim duymaktadırlar. Kadın girişimcilerin işletmelerini yürütürken de karşılaştığı sorunlar vardır. Bu sorunları beş ana değişken altında inceleyeceğiz.

- **Bürokrasi Değişkeni:** Girişimci kadınların işlerini yürütürken birçoğunun sıkıntı çektikleri bir başka konu ise; örgütlenme ve işletme dışı ilişkileri kurmadır. Yasal ve kurumsal bilgi eksikliğinin yarattığı zorluklardan yakınarlarda oldukça fazladır. Bunlar ve benzeri gereksinimlere yönelik, işletmecilik ve yöneticilik eğitimi, personel temini, kalifiye eleman bulma, kendini kabul ettirme gibi başka adlar altında girişimci kadınlar için düzenlenecek eğitim programları, hem halen çalışmakta olanlara kolaylık sağlayacak, hem de bu alana yeni girecekler için teşvik edici bir etken olacaktır. Bu eğitimlere kadınlara özgüven kazandırıcı, girişimciliğin gerektirdiği nitelikleri ortaya çıkarıcı, girişimcilik yeteneklerini ve yaratıcılıklarını geliştirici programlarında koyulması gerekmektedir. Kadın girişimcilerin işletmeyi yürütürken karşılaştığı bir diğer sorun ise vergilerdir. Vergilerin yüksek olması kadın girişimcilerin ödemelerinde zorluklar yaratmakta hatta işyerlerinin kapatılmasına sebep olmaktadır. Vergi teşvik mevzuatının kadınları destekleyecek biçimde düzenlenmesi ve vergilendirmelerle ilgili olarak belirli bir “iade” fonunun oluşturulması yönünde girişimlerde bulunmasıyla kadın girişimcilerin vergi problemlerine çözüm bulunabilir (Şekerler, 2006:125). Kadın girişimcilerin işletmelerini yürütürken karşılaştıkları sorunları çözmek amacıyla hükümetin; kadınları destekleyici yerel ve ulusal ekonomiye katkıda bulunacak, onlara yardımcı olacak politikalar üretmesi gerekmektedir.
- **Cinsiyet Değişkeni ve Kadına Uygulanan Cinsiyet Ayrımcılığı:** Cinsiyete dayalı ayrımcılık; bir kadına, cinsiyetine dayalı olarak bir erkeğe davrandığı veya davranacağından daha olumsuz ya da daha az olumlu davranması (dolaysız ayrımcılık) ve/veya biçimsel olarak eşitlikçi gözükken davranış ve uygulamaların

sonradan kadının üzerinde ayrımcı etkiler yaratması (dolaylı ayrımcılık) olarak tanımlanmaktadır (Durgun Şahin, 2002: 34). Ayrımcılık, kadın işi erkek işi diye işin ayrılmasından başlayıp, kadınların duygusal oldukları ve erkeklere göre daha güçsüz oldukları inancının da desteğiyle sürüp gitmektedir. Bunun için cinsiyet değişkeninden kaynaklanan sorunların giderilmesi için toplumun, girişimcinin faaliyette bulunduğu sektörün ve pazarın kadın – erkek cinsiyet ayrımcılığını ortadan kaldırılması, meslek odalarının ve kuruluşlarının kadın girişimcilere destek olması gerekmektedir. Kadınları ayrımcılığa karşı korumak için, pek çok ülkenin taraf olduğu BM [United Nations (Birleşmiş Milletler)], UNESCO [The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü)], ILO [International Labour Organization (Uluslararası Çalışma Örgütü)], AB [European Union (Avrupa Birliği)], OECD [Organisation for Economic Co-operation and Development (Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı)] gibi pek çok uluslar arası kuruluşun sözleşmeleri bulunmaktadır(Dalkıranoglu, 2006: 58).

- **Pazar Değişkeni:** Ucuz ve kaliteli mal temini kadın girişimcilerin işlerini yürütürken karşılaştıkları sorunlardan birisidir. Ucuz, kaliteli mal temin etmek için kadın girişimcilerin pazar araştırması yapmaları erkek girişimcilere nazaran daha zordur. Hammadde ve malzemeyi satın alırken belirli pazarlar arasında fiyat araştırması yapması, kaliteli ve ucuz mal temin etmek için şehir dışı hatta ülke dışı pazarlara açılması gerekmektedir. Kadın girişimci işveren rolünün dışında eş ve anne rolünü de alması bu pazar araştırmalarını her zaman düzenli bir biçimde yapamamalarına neden olmaktadır. Bu araştırmaların yanı sıra yurt içi ve dışındaki fuarları takip etmek ve katılmakta zorlanmaktadırlar. Pazarların alt yapısı ve

yönetimi, ulaşım sistemi ve sosyal hizmetler, verimliliğin ve kadın girişimcilerin artması konularında kadın girişimcilere destek vermelidir

- **Finans Değişkeni:** Çeşitli finans kurumlarının kadın girişimcilere temkinli yaklaşımları yüzünden çek defteri, senet vb. konularda kadın girişimciler problem yaşamaktadırlar. Kadınların kredi alma konusunda Türkiye ile birlikte diğer ülkelerde de sorun yaşamaktadır. Finans sektöründe kayıtlı finans kurumlarının cinsiyet önyargıları vardır. (Chowdhury 2009: 1). Kendi adına çalışmak veya işyerini geliştirmek isteyip de finans kaynağı bulmayan kadınları bankalar kendi kredi olanaklarından yararlanmaları için bilgilendirmelidirler.
- **Eleman Değişkeni:** Kadın girişimciler ise eleman alırken kalifiye elemanları işletmesine çekmekte zorluklar yaşamaktadır. Bu zorluklar kadın girişimcinin kalifiye elemanları seçememesinden kaynaklanabileceği gibi, kalifiye elemanın kadın patrona ve işletmesine duyduğu güvensizlik ya da ücrette anlaşamama gibi nedenlerden kaynaklanabilir. Kadın girişimci yapısından ve anaçlık duygularından ötürü elemanlarıyla zaman zaman patron gibi değil de bir arkadaş, bir dost hatta anne – evlat ilişkisi içine girmektedir. Bu ilişkinin boyutunu ayarlayamayan kadın girişimciler daha sonra elemanları üzerinde otorite kurmakta sorun yaşamaktadır (Gökakın, 2000: 118-120). Bu sorunla birlikte kadın girişimci elemanları hakkında karar verirken profesyonel davranmayıp bazı durumlarda duygusal davranabilmektedir. Kadın girişimcinin bu sorunları yaşamaması için her zaman elemanlarıyla ilişkilerini iyi ayarlaması gerekir.

3.10.Kadın Girişimcilere Destek Veren Kuruluşlar

- **Küçük Ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme Ve Destekleme İdaresi Başkanlığı: (KOSGEB):** KOSGEB; küçük ve orta ölçekli sanayi işletmelerinin teknolojik

yeniliklere süratle uyumlarını sağlamak, rekabet güçlerini yükseltmek ve ekonomiye katkılarını ve etkinliklerini artırmak amacıyla kurulmuştur. Bu desteklere örnek olarak; “İş Geliştirme Merkezi Desteği”,

“Yeni Girişimci Desteği”, ”İhracat Amaçlı Yurtdışı İş Gezisi (İyig) Katılım Desteği”, “Yabancı Danışman Desteği Programı” gösterilebilir. Son yıllarda KOSGEB Kadın girişimciliğine yönelik çalışmalarıyla Kadın Girişimini desteklemektedir. İnternet adresi: <http://www.kosgeb.gov.tr>

- **Ticaret ve Sanayi Odaları (TSO):** Esnaf ve küçük sanatkarların sicilini tutmak, üyelerinin mesleki, ekonomik ve sosyal gereksinimlerinin gidermek, mesleki ilerlemelerinde yardımcı olmak, problemlerin çözümü için araştırmalar yapmak, yayınlamak, eğitim seminerleri düzenlemek şeklinde ifade edilebilecek işlevleri olan ticaret ve sanayi odaları üyelerini ilgilendiren hukuki düzenlemelerin yapılması sırasında hükümete görüş bildirerek danışmanlık hizmeti de vermektedir.
- **Kadın Girişimciler Derneği (KAGİDER):** KAGİDER Eylül 2002’de ülke çapında faaliyet gösteren ve kar amacı gütmeyen bir sivil toplum örgütü olarak İstanbul’da kuruldu. Derneğin amacı kısaca “kadınları ekonomik hayata kazandırmak” olarak ifade edilmektedir. Dernek bu amaç için “Girişimcilik Bilinci Seminerleri” ve “Kadın Fonu” gibi projeler geliştirmiştir. Dernek tarafından girişimci kadınlar teşvik edilmekte, projelere destek verilmekte, iş sahibi kadınlara her aşamada uzman üyeleri aracılığıyla danışmanlık hizmetleri sağlanmaktadır. “Girişimcilik Bilinci Seminerleri” yılda iki kez düzenlenmekte ve bu seminerin ardından proje göndermek isteyen kadın girişimcilerden başvurular kabul edilmektedir. Dernek tarafından seçilen projelere eğitim, danışmanlık ve mentorluk desteği verilmektedir. Bunun dışında Proje başına 30 bin Avro’yu aşmamak üzere mali destek de verilebilmektedir.

Vizyonu; “geleceğin iş dünyasında etkin kadın girişimciler yaratmak”, misyonu da “ekonomik değer yaratan kadın girişimci sayısını artırarak ekonomiye katkıda bulunmak” olarak belirleyen derneğin üye sayısı her geçen gün artmaktadır (Türk, 2005:154)

Kadın Girişimciler Derneği, ekonomik değer yaratan kadın girişimci sayısını arttırarak, var olanları güçlendirerek ve Türk kadın girişimcilerin dünya ile bütünleşmesini sağlayarak, Türkiye'nin sosyal ve ekonomik gelişimine katkıda bulunmayı hedefleyen bir kuruluştur. Ayrıca KAGİDER; 2006 yılı itibariyle “Dünya Kadın Girişimciler Derneği (FCEM)”ne tam üye olmuş ve uluslararası arena da Türkiye'deki Kadın Girişimciler açısından önemli bir adım atılmasını sağlamıştır. İnternet adresi: <http://www.kagider.org/>

- **AIIESEC:** 1948 yılından bu yana faaliyet göstermekte olan AIIESEC; genç, yaratıcı, yenilikçi, profesyonel ve Dünyanın en büyük değişim ve öğrenci organizasyonudur. AIIESEC Bursa Şubesi, girişimci olmak isteyen, belirli bir girişim sahibi olan veya “Girişimcilik” i kendine mesele edinmiş olan kişiler, kurumlar ve organizasyonlar için her yıl “Ulusal Girişimcilik Kongresi” düzenlemektedir. Bu kongre'nin amacı, Türkiye'nin önemli sorunlarından biri olan girişimcilik ve önündeki engeller ile ilgili; genç girişimcilerde belirli bir bilinç yaratmak ve girişimcilerin sorunlarına çözüm önerileri getirmektedir. Ulusal Girişimcilik Kongresi Bursa Ticaret ve Sanayi Odası ile ortaklaşa almış oldukları inisiyatifle gerçekleştirilmektedir¹³⁶. Bu kongrelerde kadın girişimcilik konuları da ayrıntıları ile yer bulmakta ve kurum tarafından kadın girişimcilik çalışmalarına önem verilmektedir. İnternet adresi: <http://www.aiesec.org.tr/>
- **Avrupa Birliği İş Geliştirme Merkezi (ABİGEM):** Avrupa Birliği İş Geliştirme Merkezleri (ABİGEM), Avrupa Birliğinin himayesinde, TOBB ve EBSO'nun bölgesel

destekleriyle 2002 yılında bölgedeki KOBİ'lerin rekabet seviyelerini arttırmalarına ve potansiyellerini geliştirmelerine yardımcı olacak profesyonel yönetim danışmanlığı ve eğitim hizmetlerini sunarak, bölgenin ekonomik kalkınmasına destek olmak amacıyla İzmir, Kocaeli ve Gaziantep'te kurulmuştur.

Kendi İşimi Kuruyorum Programı 1 günlük girişimcilik eğitimi ile başlamaktadır. İş fikrinin değerlendirilmesi veya oluşturulması safhaları ardından, iş fikri olan ancak emin olmayan adayların iş fikrini değerlendirmeye yönelik çalışmaya, iş fikri olmayan adayların ise iş fikri oluşturmaya yönelik çalışmaya katılmaları sağlanmaktadır. İş fikri konusunda karar verildiği andan itibaren programın diğer kısımları uygulamaktadır.

Programın diğer bölümleri pazarlama, iş yönetimi, finans, işin planlanması, verimlilik, ve yapılabirlik konularını kapsayan eğitimler dizisidir. İş fikri uygun görülen girişimci ile yapılabirlik çalışması ve iş planı hazırlanır. İşin kurulması aşamasında da danışmanlık ve tavsiye süreci devam etmektedir.

İşletme kurulduktan sonra da ABİGEM' in desteği devam etmekte ve periyodik olarak yapılacak görüşmeler ile işin takibi yapılmaktadır. İnternet adresi: www.abigem.net

- **Kadın Emeğini Değerlendirme Vakfı (KEDV):** Kadın Emeğini Değerlendirme Vakfı -KEDV-, 1986 yılında kadınların yaşam kalitelerini ve ekonomik durumlarını iyileştirmek amacıyla kurulmuş, kâr amacı gütmeyen bir sivil toplum örgütüdür. 29.01.2001 tarihli, 2001-2009 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla kamu yararına kuruluş statüsü bulunmaktadır. Vakfa yapılacak tüm bağışlar vergiden düşürülebilir. İnternet adresi: <http://www.kedv.org.tr/>
- **Türkiye Sanayicileri ve İşadamları Derneği TÜSİAD:** Türkiye Sanayicileri ve İşadamları Derneği (TÜSİAD) bünyesinde, Ömer Sabancı başkanlığında kurulan Bilgi Toplumu ve Yeni Teknolojiler Komisyonu bulunmaktadır. Bu komisyonun

altında da “Girişimcilik ve Yenilikçilik Çalışma Grubu” kurulmuştur. Bu grup 20 Nisan 2004 tarihinde Boğaziçi Üniversitesi’nde pek çok üniversiteden öğrencilerin fikirleri ve değerli konuşmacıların katılımları ile Girişimcilik Kongresi gerçekleştirilmiş ve bu sayede konu hakkında bilgi verilmiş ve yeni projelerin hayata geçirilmesi yolunda gençler iş adamları ile buluşturulmuştur. TÜSİAD, gerek yayınladığı raporlar, gerek çeşitli platformlarda dile getirdiği görüşler gerekse de düzenlediği toplantı ve seminerlerle girişimciliğin önemine dikkat çeken bir kuruluştur. Kadın girişimciliğe de verdiği özel önem doğrultusunda ekonomik, teknik ve proje bazlı destekler sürmektedir.

- **Türkiye Genç İşadamları Derneği TÜGİAD:** Türkiye Genç İşadamları Derneği TÜGİAD, kendi bünyesinde bir Girişimcilik Komisyonu oluşturmuştur. Komisyonun kuruluş amaçları, sistematik çalışmalarla Türkiye’deki girişimcilik potansiyelinin artırılması için çalışmalarda bulunmak, girişimciliğin önündeki engellerin tespiti ve giderilmesi için çalışmalar yürütmek, Türkiye’nin “girişimci profili”ni belirlemek, liderlik, motivasyon gibi konuları çeşitli platformlarda işlemek, girişimciliği özendirmek, özgün ve orijinal projeleri belirleyerek fon sağlayıcı kuruluşlara sunmak ve başarılı girişimcileri ödüllendirmektir.

Günümüzün en önemli kavramlarından biri olan girişimciliği Türkiye’ye yaymak ve ülkemizi girişimciliğe uygun bir ortam haline getirmek isteyen bu ve benzeri kuruluşlar, girişimcilere pek çok alanda destek vermektedirler. Bu desteklerin başında ise danışmanlık desteği gelmektedir. Bu tip etkin çalışan girişimcilik ruhu taşıyan insanların, kendi iş imkanlarını yaratıp, önce kendilerine daha sonra da ülke ekonomisine katkıda bulunmaları mümkündür. Kadın girişimciliğin önemi de kuruluş tarafından faaliyetleri içerisinde vurgulanmaktadır.

- **Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB):** Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, odalar ve borsalar arasında işbirliği ve dayanışmayı, ticari ve sınai faaliyetlerin genel çıkarlar doğrultusunda düzgün işlemlerini, üyelerinin kamuoyu ile ilişkilerinin bütünlük, etik anlayış ve disiplin içinde gerçekleşmesini sağlamayı amaçlamaktadır. Bu genel hedefler doğrultusunda TOBB kendi görevlerini şöyle tanımlamaktadır: Girişimcilerin faaliyetlerine öncülük etmek ve bu kesimlerin görüşlerini yansıtmak; özel sektörün gereksinimleri konusunda resmi yetkililere çözümler önermek; planlanan yasa ve yönetmelik değişiklikleri konusunda görüş bildirmek; uluslararası ticaret ve yatırım sistemlerinde/rejimlerinde meydana gelen gelişmeler konusunda raporlar hazırlamak ve enformasyon sistemleri oluşturmak; yerli ve yabancı işletmeler arasındaki uyuşmazlıklarda arabuluculuk görevini yerine getirmek; ruhsat hazırlamak ve bu alanlarda araştırma ve anketler düzenlemek. En önemlisi, TOBB, Türkiye’deki sanayi ve ticaret sektörünü uluslararası ve bazı yerli platformlarda temsil etmektedir. Bünyesindeki Kadın Girişimler Kurulu ile TOBB bünyesinde kadın girişimcilik konusunda genel politikalar geliştiren ve görüş oluşturulmasına katkıda bulunan istişari bir kuruldur. Kurul aynı zamanda kadın girişimcilere eğitim, kapasite geliştirme desteği ile girişimci fikirlerini hayata geçirmelerinde destek sağlamak üzere kurulmuştur. İnternet adresi: <http://www.kadingirisimciler.org.tr/>
- **Türkiye Esnaf-Sanatkar ve Küçük Sanayi Araştırma Enstitüsü (TES-AR):** TESK ile merkezi Almanya’da bulunan Frierich-Nauman Vakfı arasında imzalanan bir işbirliği sözleşmesi çerçevesinde kurulan TES-AR’ ın amacı, küçük işletmelerin rekabet gücünü arttırmak, küçük işletmeciliği daha etkin bir hale getirmek ve yaygınlaştırmak, bu kesimin sosyal ve ekonomik sorunlarına ilişkin araştırma

çalışmalarında bulunmaktadır. Bu amaca yönelik olarak TES-AR tarafından saha araştırmaları ve proje çalışmaları yapılmakta, bilimsel raporlar hazırlanmakta, panel, seminer ve yuvarlak masa toplantıları düzenlenmektedir.

- **Serbest Meslek Kadınları Derneği (SEWA):** Serbest Meslek Kadınları Derneği (SEWA) 1972 yılında, batı Hindistan'da Gujarat eyaletinde bulunan Ahmedabad'da kuruldu (Datta, 2003: 351). Tam istihdam için kadınların örgütlenmesini sağlamaktadır. Her ailenin düzenli gelir elde etmesi için kadınları örgütler. Serbest meslek yapan üye kadınlara işleriyle ilgili çeşitli konularda rehberlik etmektedir. Hindistan'da faaliyet göstermektedir.
- **Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (BMKP-UNDP):** Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı, Birleşmiş Milletler'in sosyo-ekonomik kalkınmanın çeşitli alanları ile ilgilenen özel kuruluşudur. Bu program 166 ülkedeki yerel büroları aracılığıyla, sürdürülebilir kalkınmayı yaygınlaştırmak üzere yerel yetkililer ve sivil toplum aktörleri ile birlikte çaba göstermektedir. Bu ilke doğrultusunda, demokratik yönetişim, yoksullukla mücadele, kriz önleme ve kriz sonrası onarım, enerji, çevre ve HIV/AIDS, programının özellikle yoğunlaştığı alanlardır. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı, kadınların güçlenmesine ve kalkınma süreçlerine dahil edilmesine özel önem vermektedir. 'Kalkınmada toplumsal cinsiyet', programın etkinlikleri için tanımladığı odak alanlarından biridir. Bu bağlamda, aralarında kadınlara mikro finans desteği sağlayanlar da bulunmak üzere bir dizi program geliştirmiş ve uygulamaya koymuştur. Kadınlara mikro finans desteği bileşenine yoksullukla ilgili program alanında yer verilmesi dikkate değerdir; çünkü diğer yardım ve hibe kuruluşlarının finanse ettikleri veya yönlendirdikleri çalışmalarda olduğu gibi, kadın girişimciliği, genel olarak

kalkınma ve özellikle de kırsal kalkınma bağlamında ele alındığında, yoksulluğa karşı bir mücadele yolu olarak benimsenmektedir.

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı, Türkiye’de kadınların kalkınma süreçlerine katılmalarını ve sosyal olarak güçlenmelerini öngören program ve projeler geliştirmeye çalışmaktadır. Kuruluş, bu amaç doğrultusunda Güneydoğu Anadolu Projesi-Girişimci Destekleme Merkezleri’nin (GAP-GİDEM) kuruluş çalışmalarında yer almış ve programın bileşenlerinden birinin de kadın girişimciliğine ayrılması konusunda ısrarlı olmuştur.

- **Avrupa Birliği (AB-EU):** Avrupa Birliği kadın-erkek eşitliği konusunu “istihdam ve sosyal işler” başlığı altında ele almaktadır. Kadın girişimciliğinin geliştirilmesi de bu politika alanının hedefleri arasında yer almaktadır. AB, bu öncelik doğrultusunda kadın girişimciliğinin geliştirilmesine yönelik birçok projeye destek vermektedir. Ayrıca, kadın girişimcilere özel destek veren GAP-GİDEM de ağırlıklı olarak AB finansmanlı bir proje olarak başlatılmıştır.
- **Dünya Bankası (DB-WB):** Dünya Bankası, gelişmekte olan ülkelere finansal ve teknik yardım yapmayı amaçlayan bir kuruluştur. 184 üye ülkeye yönelik iki kalkınma kurumunu bünyesinde barındırmaktadır: Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası (IBRD) ve Uluslararası Kalkınma Birliği (IDA). Bu kurumlar farklı, ancak küresel yoksulluğa karşı mücadele ve yaşam standartlarının iyileştirilmesi açısından birbirini tamamlayıcı rollere sahiptir. IBRD orta gelir düzeyinde ve kredi verilebilecek yoksul ülkeler üzerinde odaklanırken IDA en yoksul ülkelerle ilgilenmektedir. İki kurum da gelişmekte olan ülkelere eğitim, sağlık, altyapı, iletişim ve diğer pek çok alanda, düşük faizli veya faizsiz kredi ve hibe vermektedir.

Bankanın Kadın Girişimciliği Programı'nın (WEP) bir amacı da kadınların mikro girişimciliğini desteklemek, kadın girişimcileri güçlendirmek ve böylece yoksullukla mücadeleye destek vermektir. Ancak, bu programın Türkiye'de herhangi bir faaliyeti bulunmamaktadır.

- **Uluslararası Çalışma Örgütü (UÇÖ-ILO):** Uluslararası Çalışma Örgütü kadın girişimciliği konusunu, işgücü piyasası politikalarında kadınlara erkeklerle eşit fırsatlar sağlanması bağlamında ele almaktadır. Örgüt, Kadın Girişimciliğinin Geliştirilmesi ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği (WEDGE) 'nin bir bileşeni olan Küçük Girişimciliği Geliştirme Programı (SEED) kapsamındaki çalışmaları ile girişimcilik bağlamında kadınlara destek sağlamaktadır. Bu çerçevede araştırmalar yapmakta, farklı ülkelerdeki örnek uygulamaları derleyip analiz etmekte ve WEDGE aracılığıyla ideal kurumsal çerçevelerin oluşturulmasına yönelik tavsiyelerde bulunmaktadır. Buna karşılık, temel politikalar SEED tarafından hazırlanmakta ve uygulamalara da yine SEED yön vermektedir.

Kadın Girişimciliğinin Geliştirilmesi ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği (WEDGE), ayrıca kadın girişimcilere yönelik yenilikçi destek hizmetleri vermektedir. Kadın girişimciler bu yolla, mevcut iş geliştirme hizmetlerine ve gerektiğinde yeni yaklaşımlar geliştirmeye yönelik pilot etkinliklere ulaşabilmektedir.

Uluslararası Çalışma Örgütü'nün 'Kendi İşini Kur' adıyla bilinen, ticari beceri geliştirmeyle ilgili bir uluslararası eğitim programı (eğiticilerin eğitimi) bulunmaktadır. Bu programın amacı küçük işletmeleri desteklemektir.

Uluslararası Çalışma Örgütü Türkiye'de GAP ile işbirliği yaparak GAP bölgesinde 2001 ve 2002 yıllarında iki kez "Kendi İşini Kur" programı yürütmüştür. Bu programın eğitim materyalleri Çok amaçlı toplum Merkezleri, KAMER-Diyarbakır ve başka yerlerden gelen kadınların eğitimi için Kadın Emekini Destekleme Vakfı

ve Türkiye Esnaf ve sanatkarlar Konfederasyonu tarafından da kullanılmıştır (III.14.1. Kendi İşini Kur eğitimi). Bu eğitim paketi ayrıca iki kırsal yöre (Sinop ve Diyarbakır) ile bir kent merkezinde (Mersin) çalışan çocukların ailelerine yönelik gelir getirici etkinlikler örgütlenmesinde kullanılmıştır. Burada amaçlanan, çalışan çocukların ailelerine yeni gelir imkânlarının yaratılması ve böylece bu ailelerin çocuklarını çalışma yaşamından çekebilmelerinin sağlanmasıdır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çalışmanın bu bölümünde, Karaman ilinde çeşitli sektörlerde faaliyet gösteren ve serbest meslek mensubu kadın girişimcilerin; girişimcilik özellikleri başta olmak üzere, kadın girişimcilerin genel profilinin belirlenmesi ve karşılaştıkları sorunların, bu sorunların aşılmasında etkili faktörlerin incelenmesi amacıyla yapılan bir araştırmadan elde edilen bulguların istatistiksel analizi sonucu ulaşılan bulgular değerlendirilmektedir.

4. KARAMAN İLİNDE KADIN GİRİŞİMCİLERE İLİŞKİN UYGULAMALI ARAŞTIRMA

Bu bölümde araştırmanın amacı, alt amaçları ve hipotezleri hakkında bilgi verilecektir.

4.1. ARAŞTIRMANIN AMACI VE HİPOTEZLERİ

4.1.1. Araştırmanın Amacı

Kadınların çalışma hayatına katılmalarında ve girişimci olmalarında eğitimin etkisinin araştırılması, kadın girişimcilerin genel profil özelliklerinin belirlenmesi araştırmamızın temel amacıdır. Bununla birlikte, çalışmanın temel amacını destekleyen; “kadın girişimcilerin karşılaştıkları sorunların belirlenmesi”, “kadın girişimcilerin başarısını etkileyen faktörlerin belirlenmesi” ve “kadın girişimcilerin karşılaştıkları sorunlara çözüm önerilerinin üretilmesi” de araştırmanın diğer amaçları arasındadır.

4.1.2. Araştırmanın Hipotezleri

İstatistiksel anlamda hipotez, bir tesadüfi değişkenin dağılımıyla ilgili yapılan varsayımdır(Kurtuluş, 1989; 69). Hipotez, ortaya çıkmış veya çıkacak belli davranışlar, olgular veya olaylar hakkında varsayım niteliğinde yapılan açıklamalardır. Hipotez, araştırmacının araştırma problemindeki değişkenler arasındaki ilişkilerinden beklentilerini ifade etmektedir (Yüzer ve diğ. 2003; 213). Null (Sıfır) hipotezleri genel olarak fark olmadığı tezi üzerine kurulmaktadır. Geleneksel olarak Null hipotezi H_0 olarak sembolize

edilmektedir. Her Null hipotezine karşılık mutlaka bir alternatif hipotez vardır. Alternatif hipotez H1 olarak sembolize edilmektedir. Bu çalışmada alternatif hipotezler test edilmiştir. Dolayısıyla, istatistiksel analizler sonucunda “kabul” ya da “red” edilen hipotezler alternatif hipotezlerdir. Yukarıda belirtilen uygulama amaçları çerçevesinde uygulamayla ilgili geliştirilen hipotezleri şu şekilde belirtmek mümkündür:

4.1.2.1. Araştırmanın Temel Ve Alt Hipotezleri

Kadınlar için ekonomik bağımsızlık önemlidir (Report of House of Culture and Sustainable Development for UPR Review of the Iranian Government, 2009:2; Women’s Economic Independence and Security, bilinmeyen yazar: vi). Buna göre hipotezimiz aşağıdaki şekilde oluşmuştur:

H1: Kadın girişimcilerin kendi işlerini kurmayı tercih etmelerinde ekonomik bağımsızlık elde etme isteği önemli bir nedendir.

H1a: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin kendi işlerini kurmayı tercih etmelerinde ekonomik bağımsızlık elde etme isteği ile medeni halleri arasında ilişki yoktur.

H1b: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin kendi işlerini kurmayı tercih etmelerinde ekonomik bağımsızlık elde etme isteği ile iş kolu (esnaf/serbest meslek) arasında bir ilişki yoktur.

H1c: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin kendi işlerini kurmayı tercih etmelerinde ekonomik bağımsızlık elde etme isteği ile eşin mesleği arasında ilişki yoktur.

H1d: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin kendi işlerini kurmayı tercih etmelerinde ekonomik bağımsızlık elde etme isteği ile girişimcinin yaşı arasında bir ilişki yoktur

Kadınlar sermayelerini kendi birikimlerinden ve ailelerinden aldıklarıyla elde ederler. (Women-Owned Businesses In The 21st, bilinmeyen yazar: 18). Buna göre hipotezimiz aşağıdaki şekilde oluşmuştur:

H2: Kadın girişimcilerin sermaye kaynağı genellikle kişisel ve ailevi tasarruflardır.

H2a: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin sermaye kaynağının büyük ölçüde kişisel ve ailevi tasarrufları olması ile medeni hal arasında önemli bir fark yoktur.

H2b: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin sermaye kaynağının büyük ölçüde kişisel ve ailevi tasarrufları olmasında iş koluna (esnaf/serbest meslek) göre önemli bir fark yoktur.

H2c: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin sermaye kaynağının büyük ölçüde kişisel ve ailevi tasarrufları olması ile girişimcinin yaşı arasında önemli bir ilişki yoktur.

H3: Kadın girişimciler için girişimcilik faaliyetlerini Karaman İlinde yürütüyor olmaları bir dezavantaj oluşturmaktadır.

H3a: Araştırmaya katılan kadın girişimciler için girişimcilik faaliyetlerini Karaman İlinde yürütüyor olmalarının bir dezavantaj oluşturmasında medeni durum açısından önemli bir fark yoktur.

H3b: Araştırmaya katılan kadın girişimciler için girişimcilik faaliyetlerini Karaman İlinde yürütüyor olmalarının bir dezavantaj oluşturmasında iş kolu (esnaf/serbest meslek) açısından önemli bir fark yoktur.

H3c: Araştırmaya katılan kadın girişimciler için girişimcilik faaliyetlerini Karaman İlinde yürütüyor olmalarının bir dezavantaj olmamasında girişimcinin yaşı açısından önemli bir fark yoktur.

Oysa kadınların eğitim seviyesiyle birlikte, işgücüne katılımları da artmaktadır; örneğin, yükseköğrenim mezunu kadınların işgücüne katılım oranı yüzde 70'tir. (Güney, 2006; 40)

Buna göre hipotezimiz aşağıdaki şekilde oluşmuştur:

H4: Kadın girişimcilerin başarılı bir girişimci olabilmek için eğitilmiş olmayı önemli bir özellik olarak görürler.

H4a: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin başarılı bir girişimci olabilmek için eğitilmiş önemli bir özellik olarak görmeleriyle medeni halleri arasında bir ilişki yoktur.

H4b: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin başarılı bir girişimci olabilmek için eğitilmiş önemli bir özellik olarak görmeleriyle iş kolları arasında bir ilişki yoktur.

H4c: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin başarılı bir girişimci olabilmek için eğitilmiş önemli bir özellik olarak görmeleriyle girişimcilerin yaşları arasında bir ilişki yoktur.

H5: Kadın girişimcilerin faaliyetleri sırasındaki karşılaştıkları en önemli günlük borç ödemeleridir

H5a: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin finansman güçlüğünü problem olarak görmeleriyle medeni durumları arasında önemli bir ilişki yoktur.

H5b: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin finansman güçlüğünü problem olarak görmeleriyle iş kolları arasında önemli bir ilişki yoktur.

H5c: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin finansman güçlüğünü problem olarak görmeleriyle girişimcilerin yaşı arasında önemli bir ilişki yoktur.

Bağımsızlık isteği, kendini gerçekleştirme isteği, kendi işinin patronu olma, aile ve iş sorumluluğu arasındaki dengeyi kurma isteği gibi çekme faktörleri de kadınları iş kurmaya yönelten faktörler arasında sayılabilmektedir (Soysal, 2010;90). Buna göre hipotezimiz aşağıdaki şekilde oluşmuştur:

H6: Kadın girişimciler, girişimciliğin kendilerine sağladığı en önemli avantajın bağımsızlık olduğunu düşünür.

H6a: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin bağımsızlığı önemli bir avantaj olarak görmeleriyle medeni halleri arasında önemli bir ilişki yoktur.

H6b: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin bağımsızlığı önemli bir avantaj olarak görmeleriyle iş kolları arasında önemli bir ilişki yoktur.

H6c: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin bağımsızlığı önemli bir avantaj olarak görmeleriyle girişimcinin yaşı arasında önemli bir ilişki yoktur.

H7: Kadın girişimcilerin girişimci olmaları aile ilişkilerini olumsuz etkiler.

H7a: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin aile ilişkilerinin olumsuz etkilenmesiyle medeni halleri arasında ilişki yoktur.

H7b: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin aile ilişkilerinin olumsuz etkilenmesiyle iş kolları arasında ilişki yoktur.

H7c: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin aile ilişkilerinin olumsuz etkilenmesiyle girişimcinin yaşı arasında bir ilişki yoktur.

Gelişmekte olan ülkelerde kadınların sahip olduğu işletme oranı %40-50 olmasına rağmen

kadınlar büyük bürokratik engellerle karşı karşıyadır (Mind The (Gender) Gap, tarihsiz;1).

Buna göre hipotezimiz aşağıdaki şekilde oluşmuştur.

H8: Kadın girişimciler bürokratik engelleri önemli bir problem olarak görür

H8a: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin bürokratik engelleri önemli bir problem olarak görmesi ile medeni halleri arasında ilişki yoktur.

H8b: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin bürokratik engelleri önemli bir problem olarak görmesi ile iş kolları arasında ilişki yoktur.

H8c: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin bürokratik engelleri önemli bir problem olarak görmesi ile girişimcinin yaşı arasında ilişki yoktur.

Vergi düzenlemeleri, girişimciliği, istihdamı ve insan gücüne yatırımı teşvik eder nitelikte olmalıdır (Kutlu, 2006; 58). Buna göre hipotezimiz aşağıdaki şekilde oluşmuştur

H9: Kadın girişimciler Vergileri önemli bir engel olarak görür

H9a: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin vergileri önemli bir engel olarak görmesi ile medeni halleri arasında bir ilişki yoktur.

H9b: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin vergileri önemli bir engel olarak görmesi ile iş kolları arasında bir ilişki yoktur.

H9c: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin vergileri önemli bir engel olarak görmesi ile girişimcilerin yaşları arasında bir ilişki yoktur.

H10: Kadın girişimciler geleceğe yönelik olarak büyümeyi önemli bir hedef olarak görürler.

H10a: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin büyümeyi önemsemesiyle medeni halleri arasında bir ilişki yoktur.

H10b: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin büyümeyi önemsemesiyle iş kolları arasında bir ilişki yoktur.

H10c: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin büyümeyi önemsemesiyle yaşları arasında bir ilişki yoktur.

Kadın girişimcilerin, özel hayatlarıyla çalışma yaşamları arasındaki rol ikilemi “rol çatışması” olarak tanımlanmaktadır. Bu anlamda rol çatışması, girişimci kadınların alanlardan birine daha fazla zaman ayırdığında diğer tarafı ihmal ile sonuçlanan bir durum olarak ifade edilebilir (Soysal, 20). Buna göre hipotezimiz aşağıdaki şekilde oluşmuştur

H11: Kadın girişimcilerin işlerinin kadınlık rollerini olumsuz yönde etkilemesi beklenir

H11a: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin işlerinin kadınlık rollerini olumsuz yönde etkilemesi ile medeni hal arasında bir ilişki yoktur.

H11b: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin işlerinin kadınlık rollerini olumsuz yönde etkilemesi ile iş kolu (esnaf/serbest meslek) arasında önemli bir fark yoktur.

H11c: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin kadınlık rollerini olumsuz yönde etkilemesi ile eşin işi arasında önemli bir fark yoktur.

Kadın girişimcilerde problem ticari zihniyetten çok duygusallığın olduğudur (Soysal, 15) Buna göre hipotezimiz aşağıdaki şekilde oluşmuştur

H12: Kadın girişimcilerin duygusallığı işlerinde problem yaratacaktır.

H12a: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin duygusallığının problem oluşturmasıyla medeni hal arasında bir ilişki yoktur.

H12b: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin duygusallığının problem oluşturmasıyla iş kolu arasında bir ilişki yoktur.

H12c: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin duygusallığının problem oluşturmasıyla girişimcinin yaşı arasında bir ilişki yoktur.

H13: Kadın girişimcilerin girişimci olmadan öncesine göre kişisel imaj ve kendine güvenleri olumlu şekilde gelişecektir

H13a: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin imaj ve güvenlerindeki değişme ile medeni hal arasında bir ilişki yoktur

H13b: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin imaj ve güvenlerindeki değişme ile iş kolu arasında bir ilişki yoktur

H13c: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin imaj ve güvenlerindeki değişme ile girişimcinin yaşı arasında bir ilişki yoktur

H14: kadın girişimciler iş ve aile yaşamından kaynaklanan stres yaşamamaktadırlar.

H14a: Araştırmaya katılan kadın girişimciler iş ve aile yaşamından kaynaklanan stres yaşamaları ile medeni halleri arasında fark yoktur.

H14b: Araştırmaya katılan kadın girişimciler iş ve aile yaşamından kaynaklanan stres yaşamaları ile iş kolu arasında fark yoktur.

H14c: Araştırmaya katılan kadın girişimciler iş ve aile yaşamından kaynaklanan stres yaşamaları ile girişimcinin yaşı arasında fark yoktur.

4.2. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu bölümde araştırmaya dahil edilen kadın girişimcilerin seçilmesi, anket formlarının hazırlanması ve gönderilmesi, cevaplanan anketlerin kodlanması ve verilerin analiz edilmesinde kullanılan yöntemler hakkında bilgiler verilecektir.

4.2.1. Araştırmaya Dahil Edilen Kadın Girişimcilerin Seçilmesi

Araştırmaya dahil edilen kadın girişimciler, Karaman İlinde Karaman Barosuna kayıtlı kadın avukatlar, Karaman Eczacılar Odasına kayıtlı kadın eczacılar, Karaman Ticaret ve Sanayi Odasına ve Esnaf ve Sanatkarlar Odasına kayıtlı kadın girişimcileri kapsamaktadır. Bu bağlamda; ana kütleyi temsil etme yeteneği olan ve güncel bir veri tabanları olması nedeniyle yukarıda anılan Meslek Odaları dikkate alınmıştır. Bunun

sonucunda araştırmanın örnekleme, ilgili odalarda kayıtlı olan kadın girişimcilerden oluşmaktadır.

Hazırlanan anketler Aralık 2009 tarihinden itibaren hem elektronik posta yolu ile hem de doğrudan görüşme yoluyla kadın girişimcilere ulaştırılmıştır. 10 Mart 2010 tarihi itibari ile toplam 116 kadın girişimciye ulaşılmış, 11 kişi anket formu doldurmayı kabul etmemiş ve değerlendirmeye uygun **105** anket formu elde edilmiştir. Bu % 90,35'lik bir dönüş oranıdır. Bu konuda daha önce gerçekleştirilen çalışmalar dikkate alındığında, ana kütlede seçilen örnekler üzerinde gerçekleşen geri dönüş oranının % 20 ile % 40 arasında değiştiği görülmektedir. Örneğin, Esen Şahin tarafından yapılan çalışmada anketin geri dönüş oranı % 21,1 olmuştur. Bu bağlamda, %90,35 düzeyindeki bir geri dönüş oranı kabul edilebilir bir orandır.

4.2.2. Anket Formunun Hazırlanması

Araştırmanın amaçlarını gerçekleştirmek amacıyla hazırlanan anket formundaki soruların belirlenmesinde ilgili literatür ve bu konuda daha önce gerçekleştirilen çalışmalar dikkate alınmıştır. Örneğin; Şakir Dansık; Türkiye’de Girişimcilik Profili (2001: 152-157), Elif Sinanoğlu Koç; Kadın Girişimciler Kavramı Ve Serbest Meslek Mensubu Kadın Girişimcilere İlişkin Konya İlinde Uygulamalı Bir Araştırma (2005: 121-124), Ayşegül Hancı; Girişimcilikte Cinsiyet Faktörü ve Kadın Girişimciler Üzerine Bir Araştırma (2004: 131), Ayşe Gözde İyicil; Avrupa Birliği’ne Giriş Sürecinde Türkiye’deki Kadın Girişimciliğinin İrdelenmesi ve Bir Araştırma (2006: 101-106), Özlem Kutlu; Türkiye’de Kadın Girişimciliği (2006:109-111), Hülya Şekerler; Kadın Girişimciler, Karşılaştıkları Sorunlar ve Bu Sorunlara Yönelik Çözüm Önerileri (2006), Esen Şahin; Kadın Girişimcilik ve Konya İlinde Kadın Girişimcilik Profili Üzerine Bir Uygulama (2006: 123-129), Ayşe Gülüm Çulcu; Türkiye’de Girişimci Kadınlar: Birikim, Değişim ve Kadınlık Halleri (2009), Melahat Karagöz; Girişimcilik Profili Araştırması: Isparta İli Örneği (2009: 173-

176), İsmet Emre Gökalp; Türkiye’de Kadın Girişimciler Ve Kadın Yöneticiler (2008: 116-118), Bahar Doğramacı; Kadınları Girişimci Olmaya Yönelten Nedenler ve Giresun Örneği (2006: 59-60), Zübeyde Demircioğlu; Eskişehir’de Kadın Girişimciliği Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma (2010: 134-141), Oğuz Başol; Girişimci Kadın Ve Erkeklerin Başarı Algısındaki Farklılıklar: Küçük Ölçekli İşletmelerde Bursa İli Örneği (2010), Halil Seyidoğlu (2003) Kemal Kurtuluş (2004: 245-260), Türker Baş (2008) tarafından belirlenen ve anket formu hazırlanmasında dikkat edilmesi gereken faktörler esas alınarak hazırlanmıştır.

4.2.3. Verilerin Kodlanması, Düzenlenmesi ve Analizi

Cevaplanan anket formlarındaki cevaplar kodlanarak “SPSS (Statistical Package For Social Sciences-Sosyal Bilimler İçin İstatistik Paketi) For Windows 16.0. Sürümü” ile analiz edilmiştir. SPSS; veri giriş ve istatistiksel analiz programıdır.

Bu bölümde araştırma sonucunda elde edilen verilerin istatistiksel analizi yapılarak, şekiller ve tablolar yardımıyla açıklanacaktır.

4.2.3.1. Araştırmaya Katılan Kadın Girişimciler Hakkında Genel Bilgiler

Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin unvanlarına göre dağılımı aşağıda Tablo 5’de görülmektedir.

Tablo 5: Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin Unvanlarına Göre Dağılımı

Unvan	Sayı	Yüzde
Esnaf	69	65,7
Avukat	14	13,3
Eczacı	12	11,4
Muhasebeci	4	3,8
Diğer	6	5,71
Toplam	105	100*

***Rakamlar yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir.**

Tablo 5’de de görüldüğü gibi araştırmaya katılan kadın girişimcilerin % 65,7’ si esnaflardan (optisyen, bayan kuaförü, bakkal, çeyizci, giyim ve ev yemekleri işletmesi sahibi gibi) oluşmaktadır. Bununla birlikte, Karaman Barosuna kayıtlı olan 14 kadın avukat araştırmaya katılmıştır. Araştırmaya katılan diğer kadın girişimcilerin unvanları ise; % 11,4 ‘ünün eczacı, % 3,8’ inin muhasebeci, % 5,71’inin diğer (diyetisyen, mimar, veteriner, şirket sahibi, çiftçi ve sanayici) olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin doğum yerlerine göre dağılımı Tablo 6’da görülmektedir.

Tablo 6: Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin Doğum Yerlerine Göre Dağılımı

Doğum Yeri	Sayı	Yüzde
Karaman Merkez	58	55,2
Karaman İlçe, Kasaba Veya Köyünden	21	20,0
Karaman Komşu İller (Konya, Mersin Vs.)	8	7,6
Diğer	18	17,1
Toplam	105	100,0*

***Rakamlar yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir.**

Tablo 6’da görüldüğü gibi araştırmaya katılan kadın girişimcilerin yarıdan fazlası Karaman İli merkezinde doğmuştur. Karaman İlinde kadın girişimcilerin doğum yerlerine göre dağılımında şehir merkezi ağırlıklı olduğu görülmektedir. Bu da sosyal yaşantı bakımından kırsal kesime göre daha fazla olanaklara sahip olmalarına, iş kurma eğiliminin artmasına ve işini kurmak isteyen kadınların hedeflerine maddi-manevi ulaşmaları daha kolay olabilmektedir.

Tablo 7: Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı

Eğitim Durumu Sayı Yüzde	Sayı	Yüzde
Üniversite (2 Ve 4 Yıllık) Mezunu	44	41,9
Ortaokul-Lise Mezunu	36	34,3
İlkokul Mezunu	22	21,0
Yüksek Lisans-Doktora	3	2,9
Toplam	105	100,0*

*Rakamlar yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir.

Tablo 7.'de de görüldüğü gibi araştırmaya katılan kadın girişimcilerin 44'ü üniversite mezunu, 36'sı ortaokul-lise mezunu, 3'ü yüksek lisans mezunu ve 22'si de ilkokul mezunudur. Bu durum; araştırmaya katılan kadın girişimcilerin büyük bir çoğunluğunun eğitilmiş olduğunu göstermektedir. Bu sonuca göre ankete katılan kadın girişimcilerin büyük bir kısmı üniversite eğitimi almış kişiler olmasına rağmen daha düşük eğitilmiş kişiler, eğitim olmasa da başarılı olunabileceği düşüncesindedir.

Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin yabancı dil ve düzeylerine göre dağılımı Tablo 8.'de görülmektedir.

Tablo 8: Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin Yabancı Dil Düzeylerine Göre Dağılımı

Diller	İngilizce		Almanca		Fransızca	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Hiç Bilmiyor	17	22,1	24	80,0	22	81,5
Çok Az	34	44,2	3	10,0	5	18,5
Orta Derece	20	26,0	2	6,7	-	-
İyi	6	7,8	1	3,3	-	-

Toplam	77**	100,0	30**	100,0	27* *	100,0
---------------	------	-------	------	-------	----------	-------

***Rakamlar yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir.**

****İlgili soruyu cevaplayan kişi sayısını göstermektedir.**

Tablo 8’de de görüldüğü gibi araştırmaya katılan kadın girişimcilerin çoğunluğunun yabancı dil olarak İngilizce dil seviyesine sahip oldukları görülmektedir. Bunun nedeni üniversitedeki İngilizce eğitiminden kaynaklanmaktadır. Düşük düzeyde yabancı dil bilen ya da hiç yabancı dil bilmeyen kadın girişimciler ise yaptıkları işin yabancı dil bilgisi gerektirmediğini düşünmektedirler.

Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin medeni durumlarına göre dağılımı Tablo 9’da görülmektedir.

Tablo 9: Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin Medeni Durumlarına Göre Dağılımı

Medeni Durumu	Sayı	Yüzde
Evli	70	66,7
Bekar	22	21,0
Dul	7	6,7
Boşanmış	6	5,7
Toplam	105	100,0*

***Rakamlar yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir**

Tablo 9’da da görüldüğü gibi araştırmaya katılan kadın girişimcilerin önemli bir çoğunluğu (70 kişi) evlidir. 22 kadın girişimci bekar olduğunu belirtirken, 7 kişi dul ve 6 kişi boşanmış olduklarını ifade etmişlerdir. Kadın girişimciler medeni durumlarının işleri

için herhangi bir engel teşkil etmediği düşüncesindedir. Dul olanların bazıları, eşlerinin hayatını kaybetmesinden dolayı eşlerinin işlerini devralarak girişimci olduklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 10.'da araştırmaya katılan evli kadın girişimcilerin eşlerinin mesleklerine göre dağılımı yer almaktadır.

Tablo 10: Araştırmaya Katılan Evli Kadın Girişimcilerin Eşlerinin Mesleklerine Göre Dağılımı

Unvan	Sayı	Yüzde
Esnaf Veya Ticaret Erbabı	19	27,1
Serbest Meslek (Avukat,Doktor,Muhasebeci)	16	22,9
Memur	15	21,4
İşçi	7	10,0
Emekli	7	10,0
Diğer	6	8,6
Toplam	70	100,0*

***Rakamlar yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir.**

Tablo 10.'da da görüldüğü gibi; araştırmaya katılan evli kadın girişimcilerin eşlerinin % 27,1'i esnaf veya ticaret erbabı, % 22,9'u serbest meslek (avukat, doktor, muhasebeci), % 21,4'ü memur, % 10'u işçi ve emekli, % 8,6'sı diğer (özel şirkette yönetici, çiftçi vb.) olduğu görülmektedir. Kadın girişimcilerin eşlerinin mesleklere göre dağılım sonuçları, kadın girişimcilerin yaptıkları iş ile eşlerinin yaptıkları iş arasında bir bağlantı olduğunu ortaya koymaktadır. Kadın girişimcilerin büyük bir çoğunluğu ya eşleri ile aynı meslek grubunda çalışmakta ya da eşlerine yardımcı olacak meslekler de çalışmaktadırlar.

Tablo 11.'de araştırmaya katılan kadın girişimcilerin sahip olduğu çocuk sayısına göre dağılımları yer almaktadır.

Tablo 11: Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin Sahip Olduğu Çocuk Sayısına Göre Dağılımı

Çocuk sayısı	Sayı	Yüzde
1-2 Çocuk	50	56,8
3-4 Çocuk	22	25,0
Çocuğum Yok	15	17,0
5 ve Daha Fazla	1	1,1
Toplam	88	100,0

Tablo 11.'de de görüldüğü gibi; araştırmaya katılan kadın girişimcilerin % 56,8'i 1-2 çocuk, % 25'inin 3-4 çocuk, %17'sinin çocuk sahibi olmadığı, %1'inin 5 ve daha fazla çocuğu olduğu görülmektedir. Bu durum; araştırmaya katılan kadın girişimcilerin kariyerlerini sürdürmede çocuğun bir engel olmadığı konusunda fikir verebilir.

Tablo 12'de araştırmaya katılan kadın girişimcilerin ev işi ve çocuk bakımını yürütmede profesyonel ya da aileden herhangi bir destek alıp almadığına ilişkin olarak yöneltilen soruya verilen cevaplara göre dağılımları yer almaktadır.

Tablo 12: Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin Ev İşlerini Yürütmede Aldıkları Desteğe Göre Dağılımı

	Devamlı Temizlikçi Desteği		Ailemden Destek		Bakici Desteği	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Destek Var	22	29,3	44	55,7	7	10,8
Destek Yok	53	70,7	35	44,3	58	89,2

Toplam	75**	100,0*	79**	100,0*	65**	100,0*
---------------	-------------	---------------	-------------	---------------	-------------	---------------

*Rakamlar yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir.

* *İlgili soruyu cevaplayan kişi sayısını göstermektedir.

Tablo 12’de de görüldüğü gibi; araştırmaya katılan kadın girişimcilerin önemli bir çoğunluğu devamlı temizlikçi ve bakıcı desteği almamaktadır. Bununla birlikte, kadın girişimcilerin %55,7’si aile desteği almaktadır. Tabloda da görüldüğü gibi, araştırmaya katılan kadın girişimciler hem ev işlerini hem de girişimciliklerini sürdürmekte, birçoğu, çocuk bakımı için ailelerinden destek aldıklarını belirtmektedirler.

Tablo 13.’de araştırmaya katılan kadın girişimcilerin girişimcilik faaliyetine başlamadan önceki faaliyetlerine ilişkin dağılımlar yer almaktadır.

Tablo 13: Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin Girişimcilik Faaliyetine Başlamadan Önceki Faaliyetlerine Göre Dağılımı

Faaliyetler	Sayı	Yüzde
İşçi	10	29,4
Aynı İş Ücretli Yapıyordum	8	23,5
Memur	5	14,7
Evde Başka Bir İş Yapıyordum	3	8,8
Esnaf Veya Ticaret Erbabı	2	5,9
Serbest Meslek (Avukat, Doktor, Muhasebeci)	2	5,9
Aynı İş Evde Yapıyordum	2	5,9
Diğer	2	5,9
Toplam	34**	100,0*

*Rakamlar yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir.

** İlgili soruyu cevaplayan kişi sayısını göstermektedir.

Tablo 13’de de görüldüğü gibi araştırmaya katılan kadın girişimcilerden 34 tanesi girişimci olmadan önce gelir sağladıkları bir işle uğraşmışlardır. Tablodaki verilere göre araştırmaya katılan kadın girişimcilerden 29,4’ü işçi, 23,5’i aynı işi ücretli yapıyordum, 14,7’si memur, 8,8’i evde başka bir iş yapıyordum, 5,9’u esnaf veya ticaret erbabı, serbest meslek, aynı işi evde yapıyordum ve diğer işleri yaptıklarını belirtmişlerdir. Buna karşın daha önce gelir getiren herhangi bir işte çalışmayan girişimcilerin sayısı ise 71’dir. Bu durum, toplumda önemli rollere sahip olan kadınların, geçmişe nazaran çalışma yaşamında daha aktif yer aldıkları söylenebilir. Bu durumun da özellikle girişimcilik sektörü açısından önemli bir gelişme olması şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 14’de araştırmaya katılan kadın girişimcilerin iş hayatında geçirmiş olduğu sürelerle göre dağılımı yer almaktadır.

Tablo 14: Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin İş Hayatında Geçirmiş Olduğu Sürelere Göre Dağılımı

Süre	Sayı	Yüzde
8 Yıl ve Daha Fazla	40	38,5
2-4 Yıl	34	32,7
5-7 Yıl	17	16,3
1 Yıl ve Daha Az	13	12,5
Toplam	104*	100,0

* İlgili soruyu cevaplayan kişi sayısını göstermektedir.

Tablo 14’de de görüldüğü gibi araştırmaya katılan kadın girişimcilerin % 38,5’i 8 ve daha fazla yıldır iş hayatında iken, % 32,7’si 2-4 yıldır, % 16,3’ü 5-7 yıldır, % 12,5’ i 1 ve daha az yıldır iş hayatında faaliyet göstermektedirler.

Ayrıca anket verilerinden elde edilen bilgilere göre kadın girişimcilerin 1/3 'ü daha önce çeşitli işlerde çalışmıştır.

Tablo 15.'de araştırmaya katılan kadın girişimcilerin girişimci olma nedenlerinin önem derecesine göre dağılımı yer almaktadır.

Tablo 15: Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin Girişimci Olma Nedenlerinin Önem Derecesine Göre Dağılımı

	Sayı	Ortalama	Standart Sapma
Maddi Açıdan Daha Rahat Olmak	100	4,0400	1,03397
İdealimi Gerçekleştirmek	97	3,9278	1,17480
Ekonomik Bağımsızlık	101	3,8317	1,15818
Diğer İnsanlara Faydalı Olmak İçin	97	3,8144	1,14864
Becerilerimi Değerlendirmek	95	3,7789	1,28145
Mesleğimi Yapmak	97	3,7320	1,36562
İş Yaşamına Atılmak	98	3,5612	1,25235
Aile İhtiyaçlarını Karşılama	97	3,4536	1,22492
Sosyal İlişkiler İçin	99	3,4141	1,25365
Zamanımı Değerlendirmek İçin	98	3,3776	1,30436
Evden Çıkmak	95	2,0947	1,45188
Önceki İsimden Hoşnutsuzluk	79	1,4430	,98380
İs Bulamama	79	1,3418	,84559
Diğer	7	2,1429	1,95180

Not: i) n= 105; ii) ölçek 1hiç önemli değil, 5 son derece önemli anlamındadır;

Tablo 15'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan kadın girişimcilerin önemli bir çoğunluğu (4,04) “maddi açıdan daha rahat olmak” için girişimci olmaya karar vermişlerdir. Bununla birlikte, “idealimi gerçekleştirmek” için girişimci olmaya karar verenler (3,92), “ekonomik bağımsızlık” için (3,83), “diğer insanlara faydalı olmak için” (3,81), “becerilerimi değerlendirmek” amacı (3,77), “mesleğimi yapmak” amacı (3,73), “iş yaşamına atılmak” amacı (3,56), “aile ihtiyaçlarını karşılamak” amacı (3,45), “sosyal

ilişkiler için” (3,41), “zamanımı değerlendirmek için” (3,37), “evden çıkmak” amacı (2,09), “önceki işimden hoşnutsuzluk” (1,44), “iş bulamama” (1,34) gibi amaçlar kadınların girişimci olmalarında etkili olmuştur.

Tablo 16’da araştırmaya katılan kadın girişimcilerin; girişimlerini gerçekleştirirken ihtiyaç duydukları sermayeleri temin etme araçlarına göre dağılımı yer almaktadır.

Tablo 16 Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin İhtiyaç Duydukları Sermayeyi Temin Etme Araçlarına Göre Dağılımı

	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma
Kişisel Ailevi Tasarruflar	2,4796	,69207
Banka Kredisi Kullanma	1,4886	,69471
Akraba(lara)-Arkadaş(lara)Borçlanma	1,3889	,61250
Miras	1,1765	,51586
Diğer Ortak(lar)	1,1071	,38080
Karşılıksız Destek	1,0698	,33574
Diğer	2,2857	,95119

Not: i) n= 105 **ii)** ölçek 1 hiç kullanmadım, 3 büyük ölçüde kullandım anlamındadır;

Yukarıdaki Tablo 16’nın değerlendirilmesi sonucunda; araştırmaya katılan kadın girişimcilerin ihtiyaç duydukları sermayeyi temin etme araçlarının başında “kişisel ve ailevi tasarruflar” (2,47) gelmektedir. Bunun devamında “banka kredisi kullanma” (1.48), “akraba-arkadaşlara borçlanma” (1,38), “karşılıksız destek” (1.06), diğer ortak(lar) (1,10) gibi kadın girişimcilerin daha az ölçüde başvurdukları sermaye kaynakları olarak görülmektedir.

Tablo 17’de araştırmaya katılan kadın girişimcilerin işlerini kurarken karşılaştıkları sorunların önem derecesine göre dağılımı yer almaktadır.

Tablo 17: Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin İşlerini Kurarken Karşılaştıkları Sorunların Önem Derecesine Göre Dağılımı

Sorunlar	Aritmetik	Standart
-----------------	------------------	-----------------

	Ortalama	Sapma
Kiraların Yüksek Olması	3,02	1,55
Sermaye Temini	2,82	1,45
Pazarda Tanınmamış Olmak	2,68	1,56
Uygun Eleman Temini	2,65	1,65
Bürokratik İşlemler	2,11	1,42
Deneyimsizlik	2,11	1,34
Uygun Yer Seçimi	2,11	1,39
Aile İle İlgili Sorunlar	1,52	1,07
Diğer	2,33	2,06

Not: i) n= 105; ii) ölçek 1hiç problem olmadı, 5 çok problem oldu anlamındadır;

Tablo 17’de de görüldüğü gibi araştırmaya katılan kadın girişimcilerin işlerini kurarken karşılaştıkları sorunların başında “kiraların yüksek olması” (3,02) gelmektedir. Bununla birlikte, “sermaye temini” (2,82), “pazarda tanınmamış olmak” (2,68), “uygun eleman temini” (2,65), “bürokratik işlemler”, “deneyimsizlik” ve “uygun yer seçimi” (2,11), “aile ile ilgili sorunlar” (1,52) kadın girişimcilerin iş kurmalarında karşılaştıkları sorunlardır.

Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin, faaliyetlerini Karaman İlinde sürdürüyor olmasının bir dezavantaj olup olmamasına ilişkin görüşleri Tablo 18’de yer almaktadır.

Tablo 18: Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin Faaliyetlerini Karaman İlinde Sürdüremelerinin Etkisine Göre Dağılımı

Faktörler	Sayı	Yüzde
Hayır	42	40,0
Evet	32	30,5
Kısmen	31	29,5
Toplam	105	100,0

Tablo 18’de de yer aldığı gibi, araştırmaya katılan kadın girişimcilerin % 40’ı faaliyetlerini Karaman’da sürdürmelerinin dezavantaj olduğunu düşünmemektedirler. % 30,5’i ise faaliyetlerini Karaman’da sürdürmelerinin dezavantaj olduğunu

düşünmektedirler. % 29,5 de faaliyetlerini Karaman’da sürdürmelerinin kısmen dezavantajlı olduğunu düşünmektedirler. Bu durum Karaman İlinde kadın girişimcilik faaliyetlerinin yürütülebilmesi için uygun ortamın yeterli olabileceği şeklinde yorumlanabilir.

Karaman İlinde iş hayatında faaliyet göstermenin dezavantaj olduğunu düşünen kadın girişimcilere göre söz konusu dezavantajların önem derecesine göre dağılımı Tablo 19’da görülmektedir.

Tablo 19: Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilere Göre Karaman İlinde Faaliyet Göstermenin Dezavantajlarının Önem Derecesine Göre Dağılımı

Faktörler	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma
Aile İle İlgili Sorunlar	3,51	1,68
İş Çevresinde Erkek Çalışanların Çoğunlukta Olması	2,77	1,68
Toplumda Yaygın Kadın Rollerinin Yarattığı Baskı	2,60	1,70
Toplumun Değer Yargıları	2,13	1,48
Pazarın Özellikleri	2,10	1,29
Karaman’ın Piyasası Yetersiz	1,90	1,35
Diğer	2,85	2,03

Not: i) n= 105; ii) ölçek 1 olabilir, 5 kesinlikle olamaz anlamındadır;

Yukarıdaki tabloda da görüleceği gibi Karaman İlinde faaliyet göstermenin bir dezavantaj olduğunu düşünen kadın girişimcilerin dezavantaj unsurlarının başında “Karaman’ın piyasası yetersiz” (1,90), “pazarın özellikleri” (2,10), “toplumun değer yargıları” (2,13), gelmektedir. Bunu takiben “toplumda yaygın kadın rollerinin yarattığı baskı” (2,60), “iş çevresinde erkek çalışanların çoğunlukta olması” (2,77), aile ile ilgili

sorunlar” (3,51) gibi unsurlar kadın girişimciler tarafından Karaman’da faaliyet yürütüyor olmanın dezavantajı olarak görülmektedir.

Tablo 20’de araştırmaya katılan kadın girişimcilerin faaliyetleri sırasında karşılaştıkları güçlüklerin önem derecesine göre dağılımı yer almaktadır.

Tablo 20: Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin Faaliyetleri Sırasında Karşılaştıkları Sorunların Önem Derecesine Göre Dağılımı

Sorunlar	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma
Borç Ödemeleri	3,97	1,20
Pazarın Durgun Oluşu	3,96	1,30
Vergi Ödemeleri	3,78	1,28
Aşırı Yorgunluk	3,28	1,49
Müşteriler İle İlgili Sorunlar	3,28	1,42
Bürokratik Engeller	2,89	1,37
Hızla Değişen Teknolojiye Ayak Uyduramamak	2,69	1,46
Elemanlar İle İlgili Sorunlar	2,50	1,56
Donanım, Araç-Gereç, Mal Teslimi Vb. Konular	2,35	1,43
Kredi Alamama	2,29	1,61
Deneyimsizlik	2,19	1,44
Aile İlişkileri	2,15	1,44
Diğer	4,40	1,34

Not: i) n= 105; ii) ölçek 1 hiç önemli değil, 5 çok önemli anlamındadır;

Tablo 20’den de görüldüğü gibi araştırmaya katılan kadın girişimcilerin faaliyetleri sırasında karşılaştıkları sorunlar önem derecesine göre sıralandığında “borç ödemeleri” (3,97) ilk sırada yer almaktadır. Ayrıca “borç ödemeleri”nin, kadın girişimcilerin

faaliyetleri esnasında karşılaştıkları sorunlar içerisinde önem derecesinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılması, tüm faaliyet alanlarında olduğu gibi kadın girişimcilerin faaliyette bulunduğu alanlarda da maddi etkenlerin önemini ortaya koymaktadır. Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin faaliyetleri sırasında karşılaştıkları sorunları; “pazarın durgun oluşu” (3,96) “vergi ödemeleri” (3,78) “aşırı yorgunluk” (3,28), “müşteriler ile ilgili sorunlar” (3,28), “bürokratik engeller” (2,89), “hızla değişen teknolojiye ayak uyduramamak” (2,69), “elemanlar ile ilgili sorunlar” (2,50), “donanım, araç-gereç, mal teslimi vb. konular” (2,35), “kredi alamama” (2,29), “deneyimsizlik” (2,19), “aile ilişkileri” (2,15) lik önem derecesi ile Tablo 4.16’da yer almıştır. Bu sonuçlara göre “pazarın durgun oluşu” ve “vergi ödemeleri” unsurlarının önem derecesinin araştırmaya katılan kadın girişimciler açısından yüksek olması, kadın girişimcilerin yeterli satış hacmine ulaşamama ve maddi risk unsurları karşısında tedirgin oldukları sonucuna ulaşmamızı sağlayabilir. Tablo 4.16’da yer alan kadın girişimcilerin faaliyetleri sırasında karşılaştıkları sorunların her biri, araştırmaya katılan kadın girişimciler tarafından belirli oranlarda önemli bulunmuştur. Bunun sonucu olarak Karaman İlinde faaliyet göstermekte olan kadın girişimciler faaliyetleri esnasında pek çok sorunla karşı karşıya kalmaktadırlar yorumunu yapabiliriz

Tablo 21’de araştırmaya katılan kadın girişimcilere girişimci olmanın sağladığı avantajların önem derecesine göre dağılımı yer almaktadır.

Tablo 21: Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilere Göre Girişimci Olmanın Sağladığı Avantajların Önem Derecesine Göre Dağılımı

Faktörler	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma
Kendine güven	4,58	0,73
Maddi özgürlük	4,45	0,96
Başarılı olma duygusu	4,41	1,05
Yaratıcılık	4,40	0,92
Bağımsızlık	4,26	1,13
Sosyal statü	4,25	1,08
Evin bütçesine katkıda bulunma	4,23	1,10
Yasamdan duyulan memnuniyet	4,22	0,98
İlgi alanı olması	4,15	1,10

Başkalarına istihdam olanağı sağlayabilmek	4,14	1,17
Rahat yaşama standardına ulaşma	4,04	1,11
Bir işle meşgul olma	3,96	1,23
İş-ev kadını rollerini oynamadaki kolaylık	3,38	1,34
Çok para kazanma	3,38	1,29
Tutku ve ihtirasların gerçekleşiyor olması	3,00	1,53
Herhangi bir iyi yani yok	1,86	1,47

Not: i) n= 105; ii) ölçek 1 hiç önemli değil, 5 çok önemli anlamındadır;

Araştırmaya katılan kadın girişimcilere göre “kendine güven” (4,58) kadın girişimci olmanın avantajlarından yüksek önem derecesiyle ilk sırada yer almaktadır. Devamındaki unsurlar; “maddi özgürlük” (4,45), “başarılı olma duygusu” (4,41), “yaratıcılık” (4,40), “bağımsızlık” (4,26), “sosyal statü” (4,25), “evin bütçesine katkıda bulunma” (4,23), “yaşamdan duyulan memnuniyet” (4,22), “ilgi alanı olması” (4,22), “başkalarına istihdam olanağı sağlayabilmek” (4,14), “rahat yaşama standardına ulaşma” (4,04), “bir işle meşgul olma” (3,96), “iş-ev kadını rollerini oynamadaki kolaylık” (3,38), “çok para kazanma” (3,38), “tutku ve ihtirasların gerçekleşiyor olması” (3,00) şeklinde sıralanmıştır.

Aşağıda Tablo 22’de araştırmaya katılan kadın girişimcilerin kadın olmalarının çalışanlar üzerindeki etkisinin dağılımı yer almaktadır.

Tablo 22: Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin Kadın Olmalarının Çalışanlar Üzerindeki Etkisine Göre Dağılımı

Faktörler	Sayı	Yüzde
Olumlu Etkiliyor	45	50,6
Herhangi Bir Etkisi Olduğunu Düşünmüyorum	42	47,2
Olumsuz Etkiliyor	2	2,2
Toplam	89*	100,0

* İlgili soruyu cevaplayan kişi sayısını göstermektedir.

Tablo 22’den elde edilen sonuçlara göre araştırmaya katılan kadın girişimcilerden % 50,6’sı kadın olmalarının çalışanları ile ilişkilerini “olumlu etkilediğini” düşünmekte, % 47,2 ‘si “herhangi bir etkisi olduğunu düşünmüyorum” ve %2,2’ lik bir bölümü ise “olumsuz etkilediğini” düşünmektedir. Bu durumda Karaman İlinde faaliyet göstermekte

olan kadın girişimcilerin “kadın” olmalarının iş hayatını olumlu etkilediği veya herhangi bir etkisi bulunmadığı sonucuna varılmaktadır.

Araştırmaya katılan kadın girişimcilere göre bir girişimcinin sahip olması gereken özelliklerin önem derecesine göre dağılımı Tablo 23’de görülmektedir.

Tablo 23: Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilere Göre Girişimcilerin Sahip Olması Gereken Özelliklerin Önem Derecesine Göre Dağılımı

Faktörler	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma
Dürüstlük	4,82	0,56
Kendine Güven, Cesaret	4,79	0,63
İletişim Becerisi	4,74	0,59
Çalışkanlık	4,72	0,54
Yönetim Becerisi	4,66	0,60
Sabır ve Hoşgörü	4,59	0,75
Risk Üstlenebilme	4,54	0,73
Liderlik	4,46	0,81
Deneyim	4,24	1,05
Hırs ve Kararlılık	4,21	0,93
Eğitim	4,18	0,96
Duygusal Zeka	3,94	1,23

Not: i) n= 105; ii) ölçek 1 hiç önemli değil, 5 çok önemli anlamındadır;

Tablo 23’de araştırmaya katılan kadın girişimcilere göre girişimcilerin sahip olması gereken özelliklerin önem derecesine göre dağılımı sonuçları doğrultusunda “dürüstlük” ün (4,82) ile çok önemli unsur olduğu görülmektedir. “Kendine güven ve cesaret” (4,79), “iletişim becerisi” (4,74), “çalışkanlık” (4,72), “yönetim becerisi” (4,59), “sabır ve hoşgörü” (4,59), “risk üstlenebilme” (4,54), “liderlik” (4,46), “deneyim” (4,24), “hırs ve kararlılık” (4,21), “eğitim” (4,18), “duygusal zeka” (3,94) oranları ile önemli bulunmuştur. Bu duruma göre araştırmaya katılan kadın girişimcilerin başarılı bir girişimci olmak için sahip olunması gereken özellikler konusunda bilinçli oldukları sonucuna varmamız mümkündür.

Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin devletten beklentilerinin önem derecesine göre dağılımı Tablo 24’de yer almaktadır.

Tablo 24: Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin Devletten Beklentilerinin Önem Derecesine Göre Dağılımı

Faktörler	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma
Vergi kolaylıkları getirilmesi	4,49	1,02
Eğitim olanaklarının sağlanması	4,30	0,98
Bürokratik işlemlerin azaltılması	4,27	1,04
Teknik destek sağlanması	4,19	1,20
Kredi olanaklarının iyileştirilmesi	3,64	1,49
Rekabet koşullarının geliştirilmesi	3,63	1,30

Not: i) n= 105; ii) ölçek 1 hiç önemli değil, 5 çok önemli anlamındadır;

Tablo 24’ de görüldüğü gibi araştırmaya katılan kadın girişimcilerin devletten beklentilerinin önem derecesine göre sıralaması sonucunda “vergi kolaylıklarının getirilmesi” (4,49) oranında çok önemli çıkmıştır. Bu sonuca göre kadın girişimcilerin vergi ödemeleri konusunda problemler yaşadıkları yorumu yapılabilir. “Eğitim olanaklarının sağlanması” (4,30), “bürokratik işlemlerin azaltılması” (4,27), “teknik destek sağlanması” (4,19), oranlarıyla kadın girişimcilerin devletten beklentileri önem derecesine göre yüksek önemde çıkmıştır. “Kredi olanaklarının iyileştirilmesi” (3,64), “rekabet koşullarının geliştirilmesi” (3,63) unsurlarını da araştırmaya katılan kadın girişimcilerin devletten beklentileri içerisinde önemli birer unsur olarak gördükleri sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 25’de araştırmaya katılan kadın girişimcilerin sivil toplum örgütlerine üyeliklerine göre dağılımları yer almaktadır.

Tablo 25’de Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin Sivil Toplum Örgütlerine Üyeliklerine Göre Dağılımları

Düşünceler	Sayı	Yüzde
Hayır	82	78,8
Evet	22	21,2
Toplam	104*	100,0

* İlgili soruyu cevaplayan kişi sayısını göstermektedir.

Tablo 25’de yer alan değerlere göre araştırmaya katılan kadın girişimcilerin % 78,8’lik büyük bir kesimi “herhangi bir sivil toplum örgütüne üye olmayanlar” dır. % 21,2’lik bir oran ise araştırmaya katılan kadın girişimcilerden “herhangi bir sivil toplum örgütüne üye olanlar” ın oranını göstermektedir.

Tablo 26’da araştırmaya katılan kadın girişimcilerin sivil toplum örgütlerine üyeliklerinin sosyal ve iş hayatına katkısına bakış açılarına göre dağılımları yer almaktadır.

Tablo 26’da Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin Sivil Toplum Örgütlerine Üyeliklerinin Sosyal Ve İş Hayatına Katkısına Bakış Açılarında Göre Dağılımları

Düşünceler	Sayı	Yüzde
Evet	11	45,8
Kısmen	7	29,2
Hayır	6	25,0
Toplam	24*	100,0

* İlgili soruyu cevaplayan kişi sayısını göstermektedir.

Tablo 26’da yer alan değerlere göre araştırmaya katılan kadın girişimcilerden herhangi bir sivil toplum kuruluşuna üye olanların % 45,8’ i üye oldukları kuruluşların sosyal ve iş hayatına katkısı olduğunu düşünmektedir. Bu tür kuruluşların sosyal hayata ve iş hayatına kısmen katkısı olduğunu düşünenlerin oranı % 29,2 iken olumlu katkıları olmadığını düşünenlerin oranı %25 ‘dir. Bu durumda Karaman’daki kadın girişimcilerin sivil toplum kuruluşlarına üyelik ve bunların katkısı konusuna pek yatkın olmadıkları düşüncesi doğmaktadır.

Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin geleceğe ilişkin planlarının önem derecesine göre dağılımı Tablo 27’de yer almaktadır.

Tablo 27: Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin Geleceğe İlişkin Planlarının Önem Derecesine Göre Dağılımı

Faktörler	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma
Kaliteyi İyileştirme	4,63	0,81
Sektörde Kalıcı Olma	4,56	0,89
İşte Mevcut Durumu Devam Ettirme	4,46	0,97
Kârlılığı Artırma	4,41	0,81
Ürün-Hizmet Çeşitleme	4,24	1,10
Büyüme	4,05	1,20
Kurumsallaşma	3,47	1,47

Not: i) n= 105; ii) ölçek 1 hiç önemli değil, 5 çok önemli anlamındadır;

Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin geleceğe yönelik planlarının önem derecesine göre dağılımı tablosunun sonuçlarına göre kadın girişimciler “kaliteyi iyileştirme” konusunu gelecekler ilgili planları içerisinde çok önemli bulmaktadırlar. “Sektörde kalıcı olma” (4,56), “işte mevcut durumu devam ettirme” (4,46), “kârlılığı artırma” (4,41), “ürün-hizmet çeşitleme” (4,24), “büyüme” (4,05), oranları ile kadın girişimciler açısından gelecek planları içerisinde yer almaktadır. “Kurumsallaşma” (3,47) kadın girişimcilerin diğer oranlara göre daha az önem verdiği geleceğe ilişkin planlar arasında yer almaktadır.

Araştırmaya katılan kadınların, girişimci olmak kadınlık rolünüzü olumsuz yönde etkiledi mi sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı Tablo 284’de yer almaktadır.

Tablo 28: Girişimci Olmak Kadınlık Rolünüzü Olumsuz Yönde Etkiledi Mi ? Sorusuna Verilen Yanıtların Dağılımını

Düşünceler	Sayı	Yüzde
Hayır Etkilemedi	67	63,8
Evet Az Da Olsa Etkiledi	29	27,6
Evet Büyük Ölçüde Etkiledi	9	8,6
Toplam	105	100,0

Tablo 28’de de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan kadın girişimcilerin % 63,8’ i kadın girişimci olmanın kadınlık rollerini olumsuz etkilemediği sonucuna ulaşılmıştır. % 27,6 ‘lık bir kısım “az da olsa etkiledi” ve % 8,6 ‘lık bir kısım da “büyük ölçüde etkiledi” düşüncesindedirler. Bu sonuca göre kadın girişimcilerin büyük çoğunluğu işlerinin kadınlık rollerini olumsuz etkilemediği düşüncesindedirler.

Araştırmaya katılan ve iş/aile yaşamından kaynaklanan stres yaşamalarına göre dağılımı Tablo 29’da yer almaktadır.

Tablo 29: İş/Aile Yaşamından Kaynaklanan Stres Yaşamalarına Göre Dağılımı

Düşünceler	Sayı	Yüzde
Kısmen	43	41,3
Evet	37	35,6
Hayır	24	23,1
Toplam	104*	100,0

* İlgili soruyu cevaplayan kişi sayısını göstermektedir.

Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin % 41,3’ü kısmen iş ve aile yaşamından kaynaklanan stres yaşadıklarını belirtmişlerdir. % 35,6’sı iş ve aile yaşamından kaynaklanan stres yaşadıklarını, % 23,1’i ise iş ve aile yaşamından kaynaklanan stres yaşamadıkları düşüncesindedirler.

Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin karşılaştıkları güçlükler göre dağılımı Tablo 4.26’de yer almaktadır.

Tablo 30: Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin Karşılaştıkları Güçlükler Göre Dağılımı

Düşünceler	Sayı	Yüzde
Fiziksel ve zihinsel yorgunluk, yıpranma	67	63,8
Ev işleri	22	21,0
Çocuk bakımı	18	17,1
Zaman yönetimi	17	16,2
İşten kaynaklanan teknik güçlükler	15	14,3
Sosyal baskılar	7	6,7
Diğer	6	5,7

Not: Birden fazla seçenek işaretlenebildiği için toplamda % 100'ü aşmaktadır.

Yukarıdaki tablo'dan da görülebileceği gibi araştırmaya katılan kadın girişimcilerin % 63,8 gibi büyük bir çoğunluğu karşılaştıkları en önemli güçlük olarak “fiziksel ve zihinsel yorgunluk, yıpranma” yı görmektedir. %21'i “ev işleri”, %17,1'si “çocuk bakımı”, %16,2' si “zaman yönetimi”, %14,3'ü “işten kaynaklanan teknik güçlükler”, %6,7'si de sosyal baskılardan kaynaklanan güçlüklerle karşılaştıklarını dile getirmişlerdir.

Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin duygusal yönlerinin girişimciliklerine etkisine göre dağılımı Tablo 31'de yer almaktadır.

Tablo 31: Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin Duygusal Yönlerinin İş Hayatları Üzerindeki Etkisine Göre Dağılımı

Düşünceler	Sayı	Yüzde
Hayır Asla	38	36,2
Evet Nadiren	35	33,3
Evet Zaman Zaman	20	19,0
Evet Çok Zaman	12	11,4
Toplam	105	100,0

Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin duygusal yönlerinin girişimciliklerine etkisine göre dağılımı tablosuna incelendiğinde; % 36,2' si “hayır asla”, % 33,3' ü “evet nadiren”, % 19' u “evet zaman zaman”, % 11,4' ü de “evet çok zaman” şeklinde cevap verdikleri görülmektedir. Bu durumda; araştırmaya katılan kadın girişimcilerin büyük çoğunluğunun nadiren veya sıklıkla, kadın olmanın gerektirdiği bir takım duygusal etkenleri iş hayatından uzak tutamadıkları yorumu yapılabilir.

Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin geçmişe oranla (girişimcilikten önce) kişisel imaj ve kendilerine olan güvenlerinin gelişim durumuna göre dağılımı Tablo 32’de yer almaktadır.

Tablo 32: Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin İmaj ve Kendilerine Olan Güvenlerinin Gelişim Durumuna Göre Dağılımı

Düşünceler	Sayı	Yüzde
Evet Büyük Ölçüde	71	69,6
Evet Bir Ölçüde	20	19,6
Hayır	11	10,8
Toplam	102	100,0

Tablo 32’de de görüldüğü gibi araştırmaya katılan kadın girişimcilerin % 69,6’ sı girişimci olmalarının eskiye oranla kişisel imajının ve kendine olan güveninin “büyük ölçüde” geliştiğini belirtmişlerdir. %19,6’ lık bir kısım ise girişimci olmalarının eskiye oranla kişisel imajını ve kendine olan güvenini “bir ölçüde” olumlu etkilediğini belirtmişleridir. Girişimci olmalarının eskiye oranla kişisel imajının ve kendine olan güveninin iyi yönde geliştiğini düşünmeyenlerin oranı ise %10,8’ dir. Bu durumda araştırmaya katılan kadın girişimcilerin; girişimcilik faaliyetlerinde bulunmaları sonucu kişisel olarak bu durumdan olumlu yönde etkilendikleri ve girişimcilik faaliyetlerinin kadınların gelişimine olumlu yönde geliştirdiği sonuçlarına ulaşılabilir.

Tablo 33: Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin İşe başlarken Karşılaştıkları Güçlüklerin Esnaf/Serbest Meslek Olma Durumuna Göre Dağılımı

	Esnaf / Serbest Çalışan	Sayı	Ortalama	Std. Sapma
Sermaye Temini	Esnaf	65	2,9846	1,54609
	Serbest	31	2,4839	1,20750
Bürokratik İşlemler	Esnaf	64	2,3125	1,53142

	Serbest	33	1,7273	1,09752
Deneyimsizlik	Esnaf	65	2,0923	1,41115
	Serbest	33	2,1515	1,22783
Uygun Yer Seçimi	Esnaf	67	2,0149	1,38709
	Serbest	33	2,3030	1,40278
Kiralarn Yüksek Olması	Esnaf	66	3,1818	1,61635
	Serbest	31	2,6774	1,37567
Uygun Eleman Temini	Esnaf	64	2,6406	1,70310
	Serbest	31	2,6774	1,57876
Pazarda Tanınmamış Olmak	Esnaf	66	2,5455	1,58048
	Serbest	32	2,9688	1,51305
Aile İle İlgili Sorunlar	Esnaf	66	1,6667	1,23205
	Serbest	33	1,2424	,56071
Diğer	Esnaf	5	2,6000	2,19089
	Serbest	1	1,0000	.

Tablo 33’de de görüldüğü gibi araştırmaya katılan kadın girişimcilerden esnaf olanların iş kurarken karşılaşılan sorunlardan “kiralarn yüksek olması” nın ortalaması yüksektir. Yani kadın girişimcilerden esnaf olanlar için kiralarn yüksek olması öncelikli zorluktur. Bunu takiben esnaf olanlar için “sermaye temini” gelmektedir. Serbest meslek yapanlar için ise “pazarda tanınmamış” olmak başı çeken zorluktur.

Tablo 34: Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin Başarılı Bir Girişimci Olabilmek İçin Sahip Olunması Gereken Özelliklerin Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

	Eğitim Durumu İkili	Sayı	Ortalama	Std. Sapma
Kendine Güven, Cesaret	İlk- orta	58	4,7931	,64233
	Yüksekokul	47	4,7872	,62332
İletişim Becerisi	İlk-orta	57	4,7368	,66886
	Yüksekokul	47	4,7447	,48759
Eğitim	İlk-orta	55	3,9091	,98644

	Yüksekokul	47	4,5106	,83072
Deneyim	İlk-orta	56	4,2321	1,09530
	Yüksekokul	47	4,2553	1,01012
Sabır Ve Hoşgörü	İlk-orta	57	4,7193	,67492
	Yüksekokul	47	4,4468	,82905
Risk Üstlenebilme	İlk-orta	55	4,7273	,48893
	Yüksekokul	47	4,3404	,91549
Çalışkanlık	İlk-orta	56	4,7679	,50420
	Yüksekokul	47	4,6809	,59368
Hırs Ve Kararlılık	İlk-orta	56	4,3214	,93628
	Yüksekokul	47	4,0851	,92853
Dürüstlük	İlk-orta	56	4,8750	,60490
	Yüksekokul	47	4,7660	,51973
Yönetim Becerisi	İlk-orta	55	4,6909	,57325
	Yüksekokul	46	4,6304	,64494
Duygusal Zekâ	İlk-orta	55	4,0727	1,19961
	Yüksekokul	47	3,7872	1,26725
Liderlik	İlk-orta	54	4,4444	,83929
	Yüksekokul	44	4,5000	,79241

Tablo 34’de de görüldüğü gibi araştırmaya katılan kadın girişimcilerden eğitim düzeyi ilk ve orta öğretim olan kadınlar, başarılı bir girişimci olabilmek için gereken özelliklerden dürüstlüğü önemli görmüşlerdir. Kendine güven ve cesaret ise her iki grupta da öne çıkmıştır.

4.2.3.2. Hipotezler ve Testleri

H1: Kadın girişimcilerin kendi işlerini kurmayı tercih etmelerinde ekonomik bağımsızlık elde etme isteği önemli bir nedendir.

	Sayı	Ortalama	Std. Sapma	t	p
Ekonomik Bağımsızlık	101	3,8317	1,15818	7,217	,000

Bu yargıya katılım ortalama 3 değerinin anlamlı şekilde üzerinde olduğundan ($p < 0.05$) H1 hipotezimiz desteklenmektedir. Yani kadın girişimcilerin kendi işlerini kurmayı tercih

etmelerinde ekonomik bağımsızlık elde etme isteği önemli bir nedendir. Yapılan mülakatlarda da kadın girişimciler için ekonomik bağımsızlık elde etme isteği ön plana çıkmaktadır. Hipotezimize one sample t testi yapılmıştır.

H1a: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin kendi işlerini kurmayı tercih etmelerinde ekonomik bağımsızlık elde etme isteği ile medeni halleri arasında ilişki yoktur.

	Medeni Hal	Sayı	Ort.	Std. Sap.	t	P
Ekonomik Bağımsızlık	Evli değil	34	4,0588	1,04276	-1,618	,109
	Evli	67	3,7164	1,20361		

Ekonomik bağımsızlık isteğiyle medeni hal arasında anlamlı bir ilişki olmadığı ($p>0.05$) görüldüğünden H1a hipotezi kabul edilmektedir. Dolayısıyla gerek evli, gerekse evli olmayan kadın girişimcilerin ekonomik bağımsızlığa önem verdiği anlaşılmaktadır. Her ne kadar istatistik açıdan anlamlı görünmese de, evli olmayan kadın girişimcilerin ortalamasının daha yüksek olduğu dikkat çekmektedir. Hipotezimize independent sample t testi yapılmıştır.

H1b: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin kendi işlerini kurmayı tercih etmelerinde ekonomik bağımsızlık elde etme isteği ile iş kolu (esnaf/serbest meslek) arasında bir ilişki yoktur.

	Esnaflık Ve Serbest Çalışan	Sayı	Ort.	Std. Sap.	f	p
Ekonomik Bağımsızlık	Esnaflık	66	3,6970	1,22750	1,033	,312
	Serbest	35	4,0857	,98134		

Ekonomik bağımsızlık isteğiyle işkolu arasında anlamlı bir ilişki olmadığı ($p>0.05$) görüldüğünden H1a hipotezi kabul edilmektedir. Dolayısıyla gerek esnaf, gerekse serbest meslek yapan kadın girişimcilerin ekonomik bağımsızlığa önem verdiği anlaşılmaktadır. Her ne kadar istatistik açıdan anlamlı görünmese de, serbest meslek yapan kadın girişimcilerin ortalamasının daha yüksek olduğu dikkat çekmektedir. Hipotezimize independent sample t testi yapılmıştır.

H1c: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin kendi işlerini kurmayı tercih etmelerinde ekonomik bağımsızlık elde etme isteği ile eşin mesleği arasında ilişki yoktur.

Meslekler	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata	F	Sig.
-----------	------	----------	----------------	---------------	---	------

memur-işçi-emekli	28	3,4286	1,39917	,26442	1,415	,250
Serbest	16	3,8750	,71880	,17970		
esnaf-ticaret	23	3,9565	1,18622	,24734		
Toplam	67	3,7164	1,20361	,14704		

Tabloda anlamlılık sütunundaki değer, 0,05'den büyük olduğu için istatistiksel bakımdan anlamlı bir ilişki olmadığı görüldüğünden H1c hipotezi kabul edilmektedir. Yani kadın girişimcilerin kendi işlerini kurmayı tercih etmelerinde ekonomik bağımsızlık elde etme isteği ile eşin mesleği arasında ilişki yoktur. Hipotezimize one way anova testi yapılmıştır.

H1d: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin kendi işlerini kurmayı tercih etmelerinde ekonomik bağımsızlık elde etme isteği ile girişimcinin yaşı arasında bir ilişki yoktur.

Doğum Yılı Aralıkları	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata	F	Sig.
1970 öncesi	35	3,7429	1,33599	,22582	,409	,665
1970-80 arası	43	3,9535	1,02245	,15592		
1980 sonrası	23	3,7391	1,13688	,23706		
Toplam	101	3,8317	1,15818	,11524		

Tabloda anlamlılık sütunundaki değer, $p > 0,05$ olduğu için istatistiksel bakımdan anlamlı bir ilişki olmadığı için H1d hipotezi kabul edilmektedir. Yani kadın girişimcilerin kendi işlerini kurmayı tercih etmelerinde ekonomik bağımsızlık elde etme isteği ile girişimcinin yaşı arasında ilişki yoktur. Hipotezimize one way anova testi yapılmıştır.

H2: Kadın girişimcilerin sermaye kaynağı genellikle kişisel ve ailevi tasarruflardır.

Kişisel Ailevi Tasarruflar	Gözlenen Sayı	Beklenen Sayı	Fark
Hiç Kullanmadım	11	32,7	-21,7
Kısmen Kullandım	29	32,7	-3,7
Büyük Ölçüde Kullandım	58	32,7	25,3
Toplam	98		

$p = ,000$

Tabloda anlamlılık sütunundaki değer, 0,05'den küçük olduğu için sonuçlar istatistiksel bakımdan anlamlıdır. Tablo incelendiğinde kadın girişimcilerin sermaye kaynağı büyük ölçüde kişisel ve ailevi tasarruflardır. Bu nedenle H2 hipotezimiz kabul edilir. Yapılan mülakatlarda da kadın girişimciler sermaye kaynağı konusunda eş ve ailelerinden destek aldıklarını dile getirmişlerdir. Hipotezimize non-parametrik ki-kare testi yapılmıştır.

H2a: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin sermaye kaynağının büyük ölçüde kişisel ve ailevi tasarrufları olması ile medeni hal arasında önemli bir fark yoktur.

		Medeni Hal		Toplam
		Evli Değil	Evli	
Kişisel Ailevi Tasarruflar	Hiç Kullanmadım	3	8	11
	Kısmen Kullandım	9	20	29
	Büyük Ölçüde Kullandım	20	38	58
Toplam		32	66	98

p=0.875

Yukarıdaki tablodan da anlaşılacağı gibi kadın girişimcilerin sermaye kaynağının büyük ölçüde kişisel ve ailevi tasarrufları olmasında medeni duruma göre önemli bir fark yoktur. H2a hipotezimiz kabul edilir. $P > 0.05$. Yani medeni hal ile kişisel tasarruf kullanma arasında ilişki yoktur. Hipotezimize crosstabs ki kare testi yapılmıştır.

H2b: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin sermaye kaynağının büyük ölçüde kişisel ve ailevi tasarrufları olmasında iş koluna (esnaf/serbest meslek) göre önemli bir fark yoktur

		Esnaf Ve Serbest Çalışan		Toplam
		Esnaf	Serbest Ç.	
Kişisel Ailevi Tasarruflar	Hiç Kullanmadım	11	0	11
	Kısmen Kullandım	19	10	29
	Büyük Ölçüde Kullandım	34	24	58
Toplam		64	34	98

P= 0.03

Tablodan dan dan anlaşılacağı gibi kadın girişimcilerin sermaye kaynağının büyük ölçüde kişisel ve ailevi tasarrufları olmasında iş koluna (esnaf/serbest meslek) göre önemli bir fark vardır. H2b hipotezimiz reddedilir. Hipotezimize crosstabs ki kare testi yapılmıştır.

H2c: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin sermaye kaynağının büyük ölçüde kişisel ve ailevi tasarrufları olması ile girişimcinin yaşı arasında önemli bir ilişki yoktur.

		Doğum Yılı			Toplam
		1970 Öncesi	1970-80 Arası	1980 Sonrası	
Kişisel Ailevi Tasarruflar	Hiç Kullanmadım	7	4	0	11
	Kısmen Kullandım	7	11	11	29

	Büyük Ölçüde Kullandım	20	28	10	58
Toplam		34	43	21	98

P= 0.03

Tabloya göre kadın girişimcilerin sermaye kaynağının büyük ölçüde kişisel ve ailevi tasarrufları olması ile girişimcinin yaşı arasında önemli bir ilişki vardır. H2c hipotezimiz reddedilir. Hipotezimize crosstabs ki kare testi yapılmıştır.

H3: Kadın girişimciler için girişimcilik faaliyetlerini Karaman İlinde yürütüyor olmaları bir dezavantaj oluşturmaktadır.

	Gözlenen Sayı	Beklenen Sayı	Fark
Evet	32	35,0	-3,0
Hayır	42	35,0	7,0
Kısmen	31	35,0	-4,0
Toplam	105		

$\chi^2=2,114^a$ p=0.347

Tabloda anlamlılık sütunundaki değer , Ki-Kare değeri 0.05 düzeyinde anlamlı olmadığı için sonuçlar istatistiksel bakımdan anlamlı değildir. Tablo incelendiğinde kadın girişimcilerin çoğunluğu Karaman İlinin girişimcilik açısından dezavantaj olmadığı sonucuna varılmıştır. Bu nedenle H3 hipotezimiz reddedilir. Hipotezimize non-parametrik ki-kare testi yapılmıştır.

H3a: Araştırmaya katılan kadın girişimciler için girişimcilik faaliyetlerini Karaman İlinde yürütüyor olmalarının bir dezavantaj oluşturmasında medeni durum açısından önemli bir fark yoktur.

		Medeni Hal		Toplam
		Evli Değil	Evli	
Karaman Dezavantaj Mı?	Evet	14	18	32
	Hayır	12	30	42
	Kısmen	9	22	31
Toplam		35	70	105

P= 0,325

Tablodan da anlaşılacağı gibi kadın girişimciler için girişimcilik faaliyetlerini Karaman İlinde yürütüyor olmalarının bir dezavantaj oluşturmasında medeni durum açısından önemli bir fark yoktur. H3a hipotezimiz kabul edilir. Hipotezimize crosstabs ki kare testi yapılmıştır.

H3b: Araştırmaya katılan kadın girişimciler için girişimcilik faaliyetlerini Karaman İlinde yürütüyor olmalarının bir dezavantaj oluşturmasında iş kolu (esnaf/serbest meslek) açısından önemli bir fark yoktur.

		İş Kolu		Toplam
		Esnaf	Serbest	
Karaman Dezavantaj Mı?	Evet	25	7	32
	Hayır	28	14	42
	Kısmen	17	14	31

Toplam	70	35	105
---------------	----	----	-----

P=0,146

Araştırmaya katılan kadın girişimciler için girişimcilik faaliyetlerini Karaman İlinde yürütüyor olmalarının bir dezavantaj oluşturmasında iş kolu (esnaf/serbest meslek) açısından önemli bir fark yoktur. H3b hipotezimiz kabul edilir. Hipotezimize crosstabs ki kare testi yapılmıştır.

H3c: Araştırmaya katılan kadın girişimciler için girişimcilik faaliyetlerini Karaman İlinde yürütüyor olmalarının bir dezavantaj olmamasında girişimcinin yaşı açısından önemli bir fark yoktur.

		Doğum Yılı			Toplam
		1970 Öncesi	1970-80 Arası	1980 Sonrası	
Karaman Dezavantaj Mı?	Evet	13	11	8	32
	Hayır	17	15	10	42
	Kısmen	7	19	5	31
Toplam		37	45	23	105

P= 0,186

Araştırmaya katılan kadın girişimciler için girişimcilik faaliyetlerini Karaman İlinde yürütüyor olmalarının bir dezavantaj olmamasında girişimcinin yaşı açısından önemli bir fark yoktur. H3c hipotezimiz kabul edilir. Hipotezimize crosstabs ki kare testi yapılmıştır.

H4: Kadın girişimcilerin başarılı bir girişimci olabilmek için eğitilmiş olmayı önemli bir özellik olarak görürler.

	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	t	p
Kendine Güven, Cesaret	105	4,7905	,63086	29,082	,000

Bu yargıya katılım ortalama 3 değerinin anlamlı şekilde üzerinde olduğundan ($p < 0.05$) H4 hipotezimiz desteklenmektedir. Yani kadın girişimciler başarılı bir girişimci olabilmek için eğitilmiş olmayı önemli bir özellik olarak görürler. Mülakatlarda kadın girişimciler eğitilmiş olmanın girişimcilik açısından olumlu olacağını söylemişlerdir. Hipotezimize one sample t testi yapılmıştır.

H4a: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin başarılı bir girişimci olabilmek için eğitimi önemli bir özellik olarak görmeleriyle medeni halleri arasında bir ilişki yoktur.

	Medeni Hal	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	t	p
Eğitim	evli değil	35	4,3429	,93755	1,191	,237
	Evli	67	4,1045	,97132		

Kadın girişimcilerin başarılı bir girişimci olabilmek için eğitimi önemli bir özellik olarak görmeleriyle medeni halleri arasında anlamlı bir ilişki olmadığı ($p>0.05$) görüldüğünden H4a hipotezi kabul edilmektedir. Dolayısıyla gerek evli, gerekse evli olmayan kadın girişimcilerin girişimci olabilmek için eğitimi önemli bir özellik olarak görmedikleri anlaşılmaktadır. Her ne kadar istatistik açıdan anlamlı görünmese de, evli olmayan kadın girişimcilerin ortalamasının daha yüksek olduğu dikkat çekmektedir. Hipotezimize independent sample t testi yapılmıştır.

4b: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin başarılı bir girişimci olabilmek için eğitimi önemli bir özellik olarak görmeleriyle iş kolları arasında bir ilişki yoktur.

	esnaf ve serbest çalışan	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	t	P
Eğitim	Esnaf	67	4,0149	,97689	-2,556	,012
	serbest	35	4,5143	,85307		

Kadın girişimcilerin başarılı bir girişimci olabilmek için eğitimi önemli bir özellik olarak görmeleriyle iş kolları arasında anlamlı bir ilişki olduğu ($p<0.05$) görüldüğünden H4b hipotezi reddedilmektedir. Dolayısıyla gerek esnaf, gerekse serbest meslek yapan kadın girişimcilerin girişimci olabilmek için eğitimi önemli bir özellik olarak görmedikleri anlaşılmaktadır. Serbest meslek yapan kadın girişimcilerin ortalamasının daha yüksek olduğu dikkat çekmektedir. Hipotezimize independent sample t testi yapılmıştır.

H4c: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin başarılı bir girişimci olabilmek için eğitimi önemli bir özellik olarak görmeleriyle girişimcilerin yaşları arasında bir ilişki yoktur.

	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	Std. Hata	F	P
1970 öncesi	36	4,2778	,81455	,13576,	,787	,458
1970-80 arası	43	4,0465	1,06801	16287		
1980 sonrası	23	4,3043	,97397	,20309		
Toplam	102	4,1863	96195	,09525		

Kadın girişimcilerin başarılı bir girişimci olabilmek için eğitimi önemli bir özellik olarak görmeleriyle girişimcilerin yaşları arasında anlamlı bir ilişki yoktur ($p>0.05$). H4c hipotezi kabul edilmektedir. Kadın girişimcilerin yaşları hangi gruba dâhil olursa olsun girişimci olabilmek için eğitimi önemli bir özellik olarak görmedikleri anlaşılmaktadır. 1980 ve sonrasında doğan kadın girişimcilerin ortalamasının daha yüksek olduğu dikkat çekmektedir. Hipotezimize one way anova testi yapılmıştır.

H5: Kadın girişimcilerin faaliyetleri sırasındaki karşılaştıkları en önemli güçlük borç ödemeleridir.

	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	t	P
Borç ödemeleri	99	3,9798	1,20356	8,100	,000

Tek anakütle t-testi sonucu 0.05 düzeyinde anlamlı olduğundan H5 hipotezimiz desteklenmektedir. Yani Kadın girişimcilerin faaliyetleri sırasındaki karşılaştıkları en önemli güçlük borç ödemeleridir. Hipotezimize one sample t testi yapılmıştır

H5a: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin borç ödemelerini problem olarak görmeleriyle medeni durumları arasında önemli bir ilişki yoktur.

	Medeni Hal	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	t	P
Borç Ödemeleri	Evli Değil	34	3,9706	1,26695	-,055	,956
	Evli	65	3,9846	1,17915		

Borç ödemeleriyle medeni hal arasında anlamlı bir ilişki olmadığı ($p > 0.05$) görüldüğünden H5a hipotezi kabul edilmektedir. Dolayısıyla gerek evli, gerekse evli olmayan kadın girişimcilerin borç ödemelerini problem olarak görmeleriyle medeni durumları arasında önemli bir ilişki olmadığı anlaşılmaktadır. Her ne kadar istatistik açısından anlamlı görünmese de, evli olan kadın girişimcilerin ortalamasının daha yüksek olduğu dikkat çekmektedir. Hipotezimize independent sample t testi yapılmıştır.

H5b: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin borç ödemeleri güçlüğünü problem olarak görmeleriyle iş kolları arasında önemli bir ilişki yoktur.

	Esnaf Ve Serbest Çalışan	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	t	p
Borç Ödemeleri	Esnaf	68	4,3088	1,05459	4,388	,000
	Serbest	31	3,2581	1,21017		

$p < 0.05$ olduğundan H5b hipotezimiz desteklenmektedir. kadın girişimcilerin borç ödemeleri güçlüğünü problem olarak görmeleriyle iş kolları arasında önemli bir ilişki yoktur. Hipotezimize independent sample t testi yapılmıştır.

H5c: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin borç ödemeleri güçlüğünü problem olarak görmeleriyle girişimcilerin yaşı arasında önemli bir ilişki yoktur.

	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	F	p
1970 öncesi	34	4,1176	1,14851	1,904	,155
1970-80 arası	44	3,7273	1,30051		

1980 sonrası	21	4,2857	1,00712		
Toplam	99	3,9798	1,20356		

Kadın girişimcilerin borç ödemeleri güçlüğünü problem olarak görmeleriyle girişimcilerin yaşları arasında anlamlı bir ilişki olmadığı ($p>0.05$) görüldüğünden H5c hipotezi kabul edilmektedir. Kadın girişimcilerin yaşları hangi gruba dâhil olursa olsun borç ödemeleri güçlüğünü problem olarak görmeleriyle girişimcilerin yaşı arasında önemli bir ilişki olmadığı anlaşılmaktadır. 1980 ve sonrasında doğan kadın girişimcilerin ortalamasının daha yüksek olduğu dikkat çekmektedir. Hipotezimize one way anova testi yapılmıştır.

H6: Kadın girişimciler, girişimciliğin kendilerine sağladığı en önemli avantajın bağımsızlık olduğunu düşünür.

	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	T	p
Bağımsızlık	99	4,2626	1,13915	11,028	,000

Aradaki fark ($p<0.05$) istatistiksel olarak anlamlı olduğundan H6 hipotezimiz desteklenmektedir. Yani kadın girişimciler girişimciliğin kendilerine sağladığı en önemli avantajın bağımsızlık olduğunu düşünür. Hipotezimize one sample t testi yapılmıştır.

H6a: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin bağımsızlığı önemli bir avantaj olarak görmeleriyle medeni halleri arasında önemli bir ilişki yoktur.

	Medeni Hal	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	f	p
Bağımsızlık	Evli Değil	35	4,6857	,71831	12,073	,006
	Evli	64	4,0312	1,25949		,001

Tek anakütle t-testi sonucu 0.05 düzeyinde anlamlı olduğundan H6 hipotezimiz desteklenmektedir. Yani kadın girişimcilerin bağımsızlığı önemli bir avantaj olarak görmeleriyle medeni halleri arasında önemli bir ilişki yoktur. Hipotezimize independent sample t testi yapılmıştır.

H6b: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin bağımsızlığı önemli bir avantaj olarak görmeleriyle iş kolları arasında önemli bir ilişki yoktur.

	Esnaf Ve Serbest Çalışan	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	f	p
Bağımsızlık	Esnaf	66	4,2424	1,22864	1,253	,804
	Serbest	33	4,3030	,95147		

Kadın girişimcilerin bağımsızlığı önemli bir avantaj olarak görmeleriyle iş kolları arasında anlamlı bir ilişki olduğu ($p>0.05$) görüldüğünden H6b hipotezi kabul edilmektedir. Kadın

girişimcilerin iş kolları hangi gruba dâhil olursa olsun bağımsızlığı önemli bir avantaj olarak görmeleriyle iş kolları arasında önemli bir ilişki olmadığı anlaşılmaktadır. Serbest meslekle uğraşan kadın girişimcilerin ortalamasının daha yüksek olduğu dikkat çekmektedir. Hipotezimize independent sample t testi yapılmıştır.

H6c: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin bağımsızlığı önemli bir avantaj olarak görmeleriyle girişimcinin yaşı arasında önemli bir ilişki yoktur.

	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	f	p
1970 öncesi	34	4,0000	1,30268	2,141	,123
1970-80 arası	43	4,2791	1,16139		
1980 sonrası	22	4,6364	,65795		
Toplam	99	4,2626	1,13915		

Kadın girişimcilerin bağımsızlığı önemli bir avantaj olarak görmeleriyle girişimcilerin yaşları arasında anlamlı bir ilişki olduğu ($p>0.05$) görüldüğünden H6c hipotezi kabul edilmektedir. Kadın girişimcilerin yaşları hangi gruba dâhil olursa olsun bağımsızlığı önemli bir avantaj olarak görmeleriyle girişimcilerin yaşı arasında önemli bir ilişki olmadığı anlaşılmaktadır. 1980 ve sonrasında doğan kadın girişimcilerin ortalamasının daha yüksek olduğu dikkat çekmektedir. Hipotezimize one way anova testi yapılmıştır.

H7: Kadın girişimcilerin girişimci olmaları aile ilişkilerini olumsuz etkiler.

	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	t	p
Eşime- Aileme- Çocuklarıma Vakit Ayıramıyorum	97	3,1443	1,59419	,892	,375

Kadın girişimcilerin girişimci olmalarının aile ilişkilerini olumsuz etkilediğini düşünmeleri Tek anakütle t-testi sonucu 0.05 düzeyinde anlamlı olmadığından H7 hipotezi kabul edilmektedir. Mülakatlarda kadın girişimciler, işlerinin aile ilişkilerini olumlu etkilediğini dile getirmişlerdir. Hipotezimize one sample t testi yapılmıştır.

H7a: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin aile ilişkilerinin olumsuz etkilenmesiyle medeni halleri arasında ilişki yoktur.

	Medeni Hal	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	t	p
Esime- Aileme- Çocuklarıma Vakit	Evli Değil	32	3,2500	1,64611	,456	,979

Ayırımıyorum	Evli	65	3,0923	1,57840		
---------------------	-------------	----	--------	---------	--	--

Kadın girişimcilerin girişimci olmalarının aile ilişkilerini olumsuz etkilediğini düşünmeleri anlamlı ($p>0.05$) görüldüğünden H7a hipotezi kabul edilmektedir. kadın girişimcilerin aile ilişkilerinin olumsuz etkilenmesiyle medeni halleri arasında ilişki yoktur. Hipotezimize independent sample t testi yapılmıştır.

H7b: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin aile ilişkilerinin olumsuz etkilenmesiyle iş kolları arasında ilişki yoktur.

	Esnaf Ve Serbest Çalışan	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	t	p
Esime- Aileme- Çocuklarıma Vakit Ayırımıyorum	Esnaf	64	3,0469	1,63716	-,837	,405
	Serbest	33	3,3333	1,51383		

Kadın girişimcilerin girişimci olmalarının aile ilişkilerini olumsuz etkilediğini düşünmeleriyle iş kolu arasındaki fark anlamlı ($p>0.05$) görüldüğünden H7b hipotezi kabul edilmektedir. Kadın girişimcilerin aile ilişkilerinin olumsuz etkilenmesiyle iş kolları arasında ilişki yoktur. Hipotezimize independent sample t testi yapılmıştır.

H7c: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin aile ilişkilerinin olumsuz etkilenmesiyle girişimcinin yaşı arasında bir ilişki yoktur.

	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	f	p
1970 öncesi	34	3,2647	1,65710	,333	,717
1970-80 arası	42	3,1667	1,48022		
1980 sonrası	21	2,9048	1,75798		
Toplam	97	3,1443	1,59419		

Kadın girişimcilerin aile ilişkilerinin olumsuz etkilenmesiyle girişimcilerin yaşları arasında anlamlı bir ilişki olduğu ($p>0.05$) görüldüğünden H7c hipotezi kabul edilmektedir. Kadın girişimcilerin yaşları hangi gruba dâhil olursa olsun aile ilişkilerinin olumsuz etkilenmesiyle girişimcilerin yaşı arasında önemli bir ilişki olmadığı anlaşılmaktadır. 1970 ve öncesinde doğan kadın girişimcilerin ortalamasının daha yüksek olduğu dikkat çekmektedir. Hipotezimize one way anova testi yapılmıştır.

H8: Kadın girişimciler bürokratik engelleri önemli bir problem olarak görür.

	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	t	p
--	-------------	-----------------	-----------------------	----------	----------

Bürokratik engeller	93	2,8925	1,37890	-,752	,454
----------------------------	----	--------	---------	-------	------

Kadın girişimcilerin bürokratik engelleri önemli bir problem olarak görmeleri anlamlı olmadığından ($p>0.05$) görüldüğünden H8 hipotezi reddedilmektedir. Hipotezimize one sample t testi yapılmıştır.

H8a: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin bürokratik engelleri önemli bir problem olarak görmesi ile medeni halleri arasında ilişki yoktur.

	Medeni Hal	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	t	p
Bürokratik Engeller	Evli değil	33	3,2121	1,43086	1,674	,098
	Evli	60	2,7167	1,32884		

Kadın girişimcilerin bürokratik engelleri önemli bir problem olarak görmesiyle girişimcilerin medeni halleri arasında anlamlı bir ilişki olmadığı ($p>0.05$) görüldüğünden H8a hipotezi kabul edilmektedir. Evli olmayan kadın girişimcilerin ortalamasının daha yüksek olduğu dikkat çekmektedir. Hipotezimize independent sample t testi yapılmıştır.

H8b: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin bürokratik engelleri önemli bir problem olarak görmesi ile iş kolları arasında ilişki yoktur.

	Esnaf Ve Serbest Çalışan	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	t	p
Bürokratik Engeller	Esnaf	63	3,0635	1,34252	1,753	,083
	Serbest	30	2,5333	1,40770		

Kadın girişimcilerin bürokratik engelleri önemli bir problem olarak görmesiyle girişimcilerin iş kolları arasında anlamlı bir ilişki olmadığı ($p>0.05$) görüldüğünden H8b hipotezi kabul edilmektedir. Esnaf olan kadın girişimcilerin ortalamasının daha yüksek olduğu dikkat çekmektedir. Hipotezimize independent sample t testi yapılmıştır.

H8c: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin bürokratik engelleri önemli bir problem olarak görmesi ile girişimcinin yaşı arasında ilişki yoktur.

	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	f	p
1970 öncesi	32	2,9688	1,51305	1,337	,268
1970-80 arası	40	2,6500	1,31168		
1980 sonrası	21	3,2381	1,26114		

Toplam	93	2,8925	1,37890		
---------------	----	--------	---------	--	--

Kadın girişimcilerin bürokratik engelleri önemli bir problem olarak görmesi ile girişimcilerin yaşları arasında anlamlı bir ilişki olmadığı ($p>0.05$) görüldüğünden H8c hipotezi kabul edilmektedir. Kadın girişimcilerin yaşları hangi gruba dâhil olursa olsun bürokratik engelleri önemli bir problem olarak görmeleriyle girişimcilerin yaşı arasında önemli bir ilişki olmadığı anlaşılmaktadır. 1980 ve sonrasında doğan kadın girişimcilerin ortalamasının daha yüksek olduğu dikkat çekmektedir. Hipotezimize one way anova testi yapılmıştır.

H9: Kadın girişimciler Vergileri önemli bir engel olarak görür.

	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	t	p
Vergi ödemeleri	96	3,7812	1,28311	5,966	,000

Aradaki fark ($p<0.05$) istatistiksel olarak anlamlı olduğundan H9 hipotezimiz desteklenmektedir. Yani kadın girişimciler vergilerin önemli bir engel olduğunu düşünür. Hipotezimize one sample t testi yapılmıştır.

H9a: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin vergileri önemli bir engel olarak görmesi ile medeni halleri arasında bir ilişki yoktur.

	Medeni Hal	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	t	p
Vergi ödemeleri	Evli Değil	35	3,7714	1,39507	-,057	,955
	Evli	61	3,7869	1,22631		

Kadın girişimcilerin kadın girişimcilerin vergileri önemli bir engel olarak görmesi ile medeni halleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu ($p>0.05$) görüldüğünden H9a hipotezi kabul edilmektedir. Hipotezimize independent sample t testi yapılmıştır.

H9b: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin vergileri önemli bir engel olarak görmesi ile iş kolları arasında bir ilişki yoktur.

	Esnaf Ve Serbest Çalışan	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	t	p
Vergi ödemeleri	Esnaf	65	4,0154	1,26852	2,671	,009
	Serbest	31	3,2903	1,18866		

Aradaki fark ($p < 0.05$) istatistiksel olarak anlamlı olduğundan H9b hipotezimiz desteklenmektedir. Yani kadın girişimciler vergileri önemli bir engel olarak görmesi ile iş kolları arasında bir ilişki yoktur. Hipotezimize independent sample t testi yapılmıştır.

H9c: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin vergileri önemli bir engel olarak görmesi ile girişimcilerin yaşları arasında bir ilişki yoktur.

	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	F	P
1970 öncesi	33	3,8485	1,46033	,989	,376
1970-80 arası	41	3,5854	1,16137		
1980 sonrası	22	4,0455	1,21409		
Toplam	96	3,7812	1,28311		

Kadın girişimcilerin vergileri önemli bir engel olarak görmesi ile girişimcilerin yaşları arasında anlamlı bir ilişki olduğu ($p > 0.05$) görüldüğünden H9c hipotezi kabul edilmektedir. Kadın girişimcilerin yaşları hangi gruba dâhil olursa olsun vergileri önemli bir engel olarak görmeleriyle girişimcilerin yaşı arasında önemli bir ilişki olmadığı anlaşılmaktadır. 1980 ve sonrasında doğan kadın girişimcilerin ortalamasının daha yüksek olduğu dikkat çekmektedir. Hipotezimize one way anova testi yapılmıştır.

H10: Kadın girişimciler geleceğe yönelik olarak büyümeyi önemli bir hedef olarak görürler.

	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	t	P
Büyüme	101	4,0594	1,20683	8,822	,000

Aradaki fark ($p < 0.05$) istatistiksel olarak anlamlı olduğundan H9 hipotezimiz desteklenmektedir. Yani kadın girişimciler vergilerin önemli bir engel olduğunu düşünür. Hipotezimize one sample t testi yapılmıştır.

H10a: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin büyümeyi önemsemesiyle medeni halleri arasında bir ilişki yoktur.

	Medeni Hal	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	t	P
Büyüme	Evli	35	4,1143	1,20712	,331	,741
	Değil	66	4,0303	1,21490		

Kadın girişimcilerin kadın girişimcilerin büyümeyi önemsemesiyle medeni halleri arasında anlamlı bir ilişki olmadığı ($p>0.05$) görüldüğünden H9a hipotezi kabul edilmektedir. Hipotezimize independent sample t testi yapılmıştır.

H10b: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin büyümeyi önemsemesiyle iş kolları arasında bir ilişki yoktur.

	Esnaflık Ve Serbest Çalışan	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	t	p
Büyüme	Esnaflık	68	4,0735	1,28500	,168	,867
	Serbest	33	4,0303	1,04537		

Kadın girişimcilerin kadın girişimcilerin büyümeyi önemsemesiyle medeni halleri arasında anlamlı bir ilişki olmadığı ($p>0.05$) görüldüğünden H9a hipotezi kabul edilmektedir. Hipotezimize independent sample t testi yapılmıştır.

H10c: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin büyümeyi önemsemesiyle yaşları arasında bir ilişki yoktur.

	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	f	p
1970 Öncesi	36	3,8889	1,30445	1,062	,350
1970-80 Arası	43	4,0465	1,15374		
1980 Sonrası	22	4,3636	1,13580		
Toplam	101	4,0594	1,20683		

Kadın girişimcilerin büyümeyi önemsemesiyle girişimcilerin yaşları arasında anlamlı bir ilişki olmadığı ($p>0.05$) görüldüğünden H10c hipotezi kabul edilmektedir. Kadın girişimcilerin yaşları hangi gruba dâhil olursa olsun büyümeyi önemsemesiyle girişimcilerin yaşı arasında önemli bir ilişki olmadığı anlaşılmaktadır. 1980 ve sonrasında doğan kadın girişimcilerin ortalamasının daha yüksek olduğu dikkat çekmektedir. Hipotezimize one way anova testi yapılmıştır.

H11: Kadın girişimcilerin işlerinin kadınlık rollerini olumsuz yönde etkilemesi beklenir.

	Gözlenen Sayı	Beklenen Sayı	p

Evet Büyük Ölçüde Etkiledi	9	35,0	,000
Evet Az Da Olsa Etkiledi	29	35,0	
Hayır Etkilemedi	67	35,0	
Toplam	105		

$$\chi^2 = 49,600^a$$

$p < 0.05$ olduğu için istatistiksel bakımdan anlamlıdır. Kadın girişimcilerin işlerinin kadınlık rollerini olumsuz yönde etkilemediği anlaşıldığından H11 hipotezimiz reddedilir. Hipotezimize non-parametrik ki-kare testi yapılmıştır.

H11a: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin işlerinin kadınlık rollerini olumsuz yönde etkilemesi ile medeni hal arasında bir ilişki yoktur.

		Medeni Hal		Toplam
		Evli Değil	Evli	
Kadın Rolüne Etkisi	Evet Büyük Ölçüde Etkiledi	3	6	9
	Evet Az Da Olsa Etkiledi	7	22	29
	Hayır Etkilemedi	25	42	67
Toplam		35	70	105

$$p = ,454$$

p değerimiz 0.05'den büyük olduğu için kadın girişimcilerin işlerinin kadınlık rollerini olumsuz yönde etkilemesi ile medeni hal arasındaki ilişki istatistiksel bakımdan anlamlı değildir. H11a hipotezimiz desteklenmemektedir. Hipotezimize crosstabs ki kare testi yapılmıştır.

H11b: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin işlerinin kadınlık rollerini olumsuz yönde etkilemesi ile iş kolu (esnaf/serbest meslek) arasında önemli bir fark yoktur.

		Esnaf Ve Serbest Çalışan		Toplam
		Esnaf	Serbest	
Kadın Rolüne Etkisi	Evet Büyük Ölçüde Etkiledi	8	1	9
	Evet Az Da Olsa Etkiledi	21	8	29
	Hayır Etkilemedi	41	26	67
Toplam		70	35	105

$$P = 0.189$$

p değerimiz 0.05'den büyük olduğu için kadın girişimcilerin işlerinin kadınlık rollerini olumsuz yönde etkilemesi ile iş kolu arasındaki ilişki istatistiksel bakımdan

anlamli değildir. H11a hipotezimiz desteklenmemektedir. Hipotezimize crosstabs ki kare testi yapilmıştır.

H11c: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin kadınlık rollerini olumsuz yönde etkilemesi ile eşin işi arasında önemli bir fark yoktur.

		Eşin Mesleği			Toplam
		Memur-İşçi-Emekli	Serbest	Esnaf-Ticaret	
Kadın Rolüne Etkisi	Evet Büyük Ölçüde Etkiledi	5	0	1	6
	Evet Az Da Olsa Etkiledi	8	6	8	22
	Hayır Etkilemedi	16	10	16	42
Toplam		29	16	25	70

p= 0.283

p değerimiz 0.05'den büyük olduğu için kadın girişimcilerin işlerinin kadınlık rollerini olumsuz yönde etkilemesi ile eşin işi arasındaki ilişki istatistiksel bakımdan anlamli değildir. H11a hipotezimiz desteklenmemektedir. Hipotezimize crosstabs ki kare testi yapilmıştır.

H12: Kadın girişimcilerin duygusallığı işlerinde problem yaratacaktır.

	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	t	p
duygusallık problem oluyor mu?	105	2,9429	1,00794	-,581	,563

Bulgular istatistiksel bakımdan anlamli olmadığı (p>0.05) halde H12 hipotezi desteklenmemektedir. Hipotezimize one sample t testi yapilmıştır.

H12a: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin duygusallığının problem oluşturmasıyla medeni hal arasında bir ilişki yoktur.

		Medeni Hal		Toplam
		Evli Değil	Evli	
Duygusallık Problem Oluyor Mu?	Evet Çok Zaman	3	9	12
	Evet Zaman Zaman	6	14	20
	Evet Nadiren	14	21	35
	Hayır Asla	12	26	38
Toplam		35	70	105

p =0,746

Kadın girişimcilerin duygusallığının işlerinde problem yaratmasıyla medeni halleri arasında anlamli bir ilişki olmadığı (p>0.05) için H12a hipotezi desteklenmektedir. Hipotezimize crosstabs ki kare testi yapilmıştır.

H12b: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin duygusallığının problem oluşturmasıyla iş kolu arasında bir ilişki yoktur.

		Esnaf Ve Serbest Çalışan		Toplam
		Esnaf	Serbest	
Duygusallık Problem Oluyor Mu?	Evet Çok Zaman	9	3	12
	Evet Zaman Zaman	12	8	20
	Evet Nadiren	20	15	35
	Hayır Asla	29	9	38
Toplam		70	35	105

p= 0.284

Kadın girişimcilerin duygusallığının işlerinde problem yaratmasıyla iş kolları arasında anlamlı bir ilişki olmadığı ($p>0.05$) için H12b hipotezi desteklenmektedir. Hipotezimize crosstabs ki kare testi yapılmıştır.

H12c: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin duygusallığının problem oluşturmasıyla girişimcinin yaşı arasında bir ilişki yoktur.

		Doğum Yılı			Toplam
		1970 Öncesi	1970-80 Arası	1980 Sonrası	
Duygusallık Problem Oluyor Mu?	Evet Çok Zaman	3	5	4	12
	Evet Zaman Zaman	6	10	4	20
	Evet Nadiren	10	17	8	35
	Hayır Asla	18	13	7	38
Toplam		37	45	23	105

p = 0.585

Kadın girişimcilerin duygusallığının işlerinde problem yaratmasıyla girişimcinin yaşı arasında anlamlı bir ilişki olmadığı ($p>0.05$) için H12c hipotezi desteklenmektedir. Hipotezimize crosstabs ki kare testi yapılmıştır.

H13: Kadın girişimcilerin girişimci olmadan öncesine göre kişisel imaj ve kendine güvenleri olumlu şekilde gelişecektir.

	Gözlenen Sayı	Beklenen Sayı	Fark
Evet Büyük Ölçüde	71	34,0	37,0
Evet Bir Ölçüde	20	34,0	-14,0
Hayır	11	34,0	-23,0

Toplam	102		
---------------	-----	--	--

$$x^2= 61,588^a \quad p=,000$$

$p < 0.05$ olduğu için sonuçlar istatistiksel bakımdan anlamlı olduğu için H13 hipotezimiz desteklenmektedir. Hipotezimize non-parametrik ki-kare testi yapılmıştır.

H13a: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin imaj ve güvenlerindeki değişme ile medeni hal arasında bir ilişki yoktur.

		Medeni Hal		Toplam
		Evli Değil	Evli	
Kişisel İmaj Ve Güven İyi Yönde Gelişme	Evet Büyük Ölçüde	27	44	71
	Evet Bir Ölçüde	5	15	20
	Hayır	3	8	11
Toplam		35	67	102

$$p= 0.485$$

Kadın girişimcilerin imaj ve güvenlerindeki değişme ile iş kolu arasında anlamlı bir ilişki olmadığı ($p > 0.05$) için H13b hipotezi desteklenmektedir. Hipotezimize crosstabs ki kare testi yapılmıştır.

H13b: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin imaj ve güvenlerindeki değişme ile iş kolu arasında bir ilişki yoktur.

		Esnaf Ve Serbest Çalışan		Toplam
		Esnaf	Serbest	
Kisisel İmaj Ve Güven İyi Yönde Gelişme	Evet Büyük Ölçüde	48	23	71
	Evet Bir Ölçüde	13	7	20
	Hayır	6	5	11
Toplam		67	35	102

$$P= 0,000$$

$p < 0.05$ olduğu için sonuçlar istatistiksel bakımdan anlamlı olduğu için H13c hipotezimiz desteklenmemektedir. Hipotezimize crosstabs ki kare testi yapılmıştır.

H13c: Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin imaj ve güvenlerindeki değişme ile girişimcinin yaşı arasında bir ilişki yoktur

		Doğum Yılı			Toplam
		1970 Öncesi	1970-80 Arası	1980 Sonrası	

Kişisel İmaj Ve Güven İyi Yönde Gelişme	Evet Büyük Ölçüde	23	29	19	71
	Evet Bir Ölçüde	10	6	4	20
	Hayır	2	9	0	11
Toplam		35	44	23	102

p= 0,038

p<0.05 olduğu için sonuçlar istatistiksel bakımdan anlamlı olduğu için H13c hipotezimiz desteklenmemektedir.

H14: kadın girişimciler iş ve aile yaşamından kaynaklanan stres yaşamamaktadırlar.

	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	t	P
İş Ve Aileden Kaynaklanan Stres	104	2,0577	,87940	-10,928	,000

P<0.05 olduğu için sonuçlar istatistiksel bakımdan anlamlı olmasına karşın H14 hipotezimiz reddedilmektedir. Mülakatlarda kadın girişimciler iş ve aileden kaynaklanan stres yaşamadıklarını dile getirmişlerdir. Test ettiğimiz ortalama değerimiz 2 dir. Hipotezimize one sample t testi yapılmıştır.

H14a: Araştırmaya katılan kadın girişimciler iş ve aile yaşamından kaynaklanan stres yaşamaları ile medeni halleri arasında fark yoktur.

		Medeni Hal		Toplam
		Evli Değil	Evli	
İş Ve Aileden Kaynaklanan Stres	Evet	12	25	37
	Hayır	8	16	24
	Kısmen	15	28	43
Toplam		35	69	104

p= 0,973

p>0.05 olduğu için sonuçlar istatistiksel bakımdan anlamlı olmadığı için H14a hipotezimiz reddedilmektedir.

H14b: Araştırmaya katılan kadın girişimciler iş ve aile yaşamından kaynaklanan stres yaşamaları ile iş kolu arasında fark yoktur.

		Esnaf Ve Serbest Çalışan		Toplam
		Esnaf	Serbest	
İş Ve Aileden Kaynaklanan Stres	Evet	28	9	37
	Hayır	16	8	24
	Kısmen	26	17	43
Toplam		70	34	104

p= 0.350

$p>0.05$ olduğu için sonuçlar istatistiksel bakımdan anlamlı olmadığı için H14a hipotezimiz kabul edilmektedir.

H14c: Araştırmaya katılan kadın girişimciler iş ve aile yaşamından kaynaklanan stres yaşamaları ile girişimcinin yaşı arasında fark yoktur.

		Doğum Yılı			Toplam
		1970 Öncesi	1970-80 Arası	1980 Sonrası	
İs Ve Aileden Kaynaklanan Stres	Evet	10	16	11	37
	Hayır	11	8	5	24
	Kısmen	16	20	7	43
Toplam		37	44	23	104

$p= 0.434$

$p>0.05$ olduğu için sonuçlar istatistiksel bakımdan anlamlı olmadığı için H14a hipotezimiz kabul edilmektedir.

MÜLAKATLAR VE SORULARI

1. Neden girişimcilik yapıyorsunuz?
2. Problemlerinizi, sorunlarınızı nelerdir?
3. İşinizden memnun musunuz aile ilişkilerinizi nasıl etkiliyor?
4. Eş ve çevreden destek var mı?
5. Sermaye finansman sorunuz var mı? (varsa) nasıl çözdünüz?

Fatma Kaytan- Sultan Çeyiz

1. Evimin bütçesine katkıda bulunmak, çocuklarımın geleceğini garanti altına almak için yola çıktım. Evime faydalı olmak ve evin bütçesine katkıda bulunmak için. Çocuklarımın geleceğini garanti altına almak için 1 annem,3 çocuğumun için yola çıktım.
2. Müşteri gelmeyecek korkum var. İş olmayacak korkum var. Bunların nedeni de Sosyal yardımlaşmadan para aldığım için onu ödeyememe korkusunu yaşıyorum.

3. Ailem eşim, çocuklarım, çevremden büyük destek aldım. Aile ilişkilerimi olumlu etkiliyor. Olumsuz bir durum yok.
4. Ailem, eşim, çocuklarım ve çevremden büyük destek aldım. İşim aile ilişkilerimi olumlu etkiliyor
5. Şuan için yok. İşlerim iyi.

Fatma Sayın (Gelinlik –Kuaför)

1. Serbest meslekte kimsenin baskısı olmadan çalışabileceğim için birde hürriyetimi kimseye kısıtlatmamak için özgür olmak için yapıyorum, seçtim. Eşimin yanında çalışmaya başladım, çalışmayı sevmiyorum. Hareketi seviyorum. Eşime destek olmak için çalışmaya başladım.40 yıl fotoğrafçılık yaptım. Çekimlere gideceğim için gelinlik dikimi yapmaya başladım.60 yaşında çıraklık eğitime gittim kuaförlük için. Şuanda hem gelinlik dikimi satışı ve kuaförlük yapıyorum.2 işyeri işletiyorum.
2. Eleman konusunda sorun yaşıyorum. Yoksa başka sorun yaşamıyorum. Karşılıklı hoşgörü ile idare ediyoruz.
3. Çok memnunum, müşterilerimle iyi anlaşıyoruz. Olumlu etkiliyor. Evimin her işini ve yemeğini kendim yapıyorum. Çalışmam hiç problem olmuyor.
4. Kendi imkânlarımla yapıyorum her şeyi. Maddi ve manevi destek yok, her şeyi kendim yapıyorum. Doğru bildiğim şeyi yaparım hep, kendi irademle.
5. Arada oluyor ama bankadan ve Kosgeb'den destek alıyorum.

NOT: Prensiplerim: Dedikodudan korkarım, borç almadım kimseden sadece esnaf kefaletten borç aldım, kimsede kötü bir intiba bırakmadım.

ŞAD OPTİK

1. Eğitimini aldığım için bu işi yapıyorum. Ailemden destek alarak başladım. Kız kardeşimle ortak olarak başladık. Birine bağlı çalışmayı istemediğimiz için kendi işimizi yapmayı düşündük.
2. Genelde müşterilerle ilgili sorunlar yaşıyoruz. Bazı müşterilerle bizi yoruyor. Müşteri dışında herhangi bir sorunumuz yok.
3. Memnunuz aile ilişkilerimizi olumlu etkiliyor.
4. Destek var. Manevi ve maddi destek var.
5. Şu anda maddi sorunumuz yok. İlk kurarken aileden destek aldık ama artık 6 yıllık bir işletme olduğumuz için iş yeri kendi kendini idare ediyor. Finansman sorunu olduğu zaman aileden destek alıyoruz.

ANKARA PERDECİSİ KEVSER

1. Önceki çalıştığım işimden maaşımı alamıyordum. Her işi ben yapıyordum. İşler yazın açık oluyordu. Bu işe 1 haftalığına girmiştım. Deneme süresine bakacaktı, işi öğrenince devam ettim.3 ay içinde dikiş dikmeyi öğrendim. Çok severek başladım. Bu işi %50 'si cesaret %50'si sabır diye düşünüyorum. Çalıştığım yeri satın aldım. Babamdan borç aldım ve fabrikadan aldığım maaşımdan biriktirdiğim bilezikleri bozdurdum, öyle satın aldım. Borcumu 8 ayda ödedim. Ayaklarımın üzerinde durmak için kimseye muhtaç olmamak için yapıyorum bu işi. Not: işe bir haftalığına girdi.
2. Müşterilerle baştan konuşuyorum yoksa daha sonra sorun yaşıyorum.
3. Olumlu etkiliyor ailem bana her zaman destek oluyor başından beri.
4. Var. Manevi destekleri var ailemin.
5. Müşterilerin parasını zamanında getirmediği zaman sorun yaşıyorum. Günü gelen borçlarımı kenara koyduğum paralarla ve babamdan borç alarak ödüyorum.

NOT:1 haftalığına girdiğim işi 1999 Mart 23 de işe girdim.8 yıl çalıştım.1 Kasım 2007 işyerimi devraldım.1 haftalığına girdiğim iş yerinde 8 yılsonunda kendi işimin patronu oldum. Çalıştığım yerin patronu oldum.

CANSU GİYİM

1. Ekonomik özgürlük için, hayat şartlarından dolayı girişimci olmaya karar verdim.
2. Bayanların kaprisleri biraz sorun oluyor. Doğru yıkama yapmadan ürünün kalitesini bozulan ürünün maliyeti tekrar karşıma çıkıyor. Eve ayıracak zamanımız ve hafta sonumuz olmuyor. Kendime ve aileme geç saatlere kadar çalışmamdan dolayı vakit ayıramıyorum.
3. İşimden ve ailemden memnunum. İşimi seviyorum. Emek olmadan yemek olmaz. İnancıyla kendimi motive ediyorum.
4. Tabii ki var. Maddi ve manevi her zaman destek oluyorlar.
5. Sermaye temini baya sorun oldu. Banka kredisiyle işimi kurmam kolay olmadı, fakat zamanla bankacılarla olan ilişkilerimde düzeldi. Şu an için sorun yaşamıyorum. Müşterilerimden memnunum. İş kurmak isteyen kadınlara tavsiye ederim. Bu mesleği seven insanların yapması gerektiği kanaatindeyim. Güler yüz, tatlı dil ve sabırla çözülmeyecek hiçbir sorun yok bence.

ESİN ÇOMAK-ESİN ÇEYİZ

1. Özgür olmak için her şeyi kendi istediğim gibi yapmak için. Hem kendime hem insanlara faydalı olmak için bu işi yapıyorum. Ben sıfırdan başladım. Emeğimle aldığım 2 bilezik vardı. Onu bozdurup işe başladım. Yani sıfırdan başladım. Üreterek para kazanıp yeni mal alıyordum. Müşterime hiç yok demedim. Hep

yardımcı olmaya çalıştım. Malzemeleri kazandığım parayla aldım yeni dönüşümlü şekilde kullandım.

2. Problemleri çözüyorum. Belediyeye ilgili problemim olmuştu bir keresinde konuyu resmiyete döktüm. Problemi hallettirdim.
3. İşimi çok seviyorum, çok memnunum, severek yapıyorum. Ailemden destek alıyorum.
4. Destek yok. Kendim mücadele ediyorum.
5. Kosgeb'den 2 kez kredi aldım. İşimi büyütmemde Kosgeb'in yararı fazla. Dükkânımı ve arabamı alırken akrabalarımın destek gördüm.

Eğitim şartı: Bence eğitim olursa daha hızlı ilerleneceğini düşünüyorum. Eğitimli olunca daha bilinçli olunup daha hızlı ilerleneceğini düşünüyorum. Eğitimli olmak başka. Eğitimli olsam daha hızlı ilerlerdim belki bu kadar. Bu iş hayalimin başlangıcını oluşturuyor, ileride daha da büyütüp ilerletmeyi ve ihracat yapmayı düşünüyorum. Şu anda da yurtdışına satış yapıyorum ama küçük çaplı bana daha büyük çaplı düşünüyorum. İşimi bir kadının tek başına mücadelesinin meyvesi diye düşünüyorum. 7 yıldır yapıyorum cesaretli olup başaracağım diye yola çıkan insanların başarılı olacağını düşünüyorum.

VİLDAN BEBE

1. Çalışmayı istiyordum. Kendi özgüvenimi kazanmak için insanlara faydalı olmak için yola çıktım. Karaman'a kaliteli ve markalı ürünleri getirmek için başladım. Çalışma isteğimi eşime açtığımda başkasının yanında çalışmama izin vermedi. Arkadaşım iş yerini devretmeyi düşündüğümü söylediğimde eşimin desteğiyle talip oldum ve yine eşimin desteğiyle iş yerini devraldım.
2. Ürünlerin lüks olduğu için insanlar fiyatları yüksek buluyorlar. İndirim istiyorlar maliyetin yüksek olduğu için indiremiyorum. Müşteri kaybediyorum. Barkot

sisteminin olmaması indirim konusunda ısrarlar beni zor durumda bırakıyor. Benim en büyük problemlerinden bir tanesi.

3. İşimden ve ailemden memnunum tek sorunum müşterilerin bilmeyen istekleri aile ilişkilerimde olumlu etkiliyor. Bir kadın girişimci olarak hayatımdan memnunum.
4. Var. Eşim işimi kumama tam destek verdi. Çevremdeki herkes de olumlu yaklaşıyoruz.
5. Sermaye ve finansman sorunum pek olmadı. Eşim yardım etti. Finansman konusunda da bana sürekli destek oluyor.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Ülkemizde ve Dünyada son yıllarda büyük bir atılım içinde olan kadınlar çalışma hayatında ağırlıklarını gittikçe artan bir oranda hissettirmektedirler. Kadınlar, maddi açıdan rahat olmak, ideallerini gerçekleştirmek ve ekonomik bağımsızlık ücretle çalışmak yerine esnek çalışma saatlerine sahip olabilme gibi nedenlerin etkisiyle büyük ölçüde kişisel ve ailevi tasarruflarını da kullanarak veya banka kredisiyle kendilerini kurmayı tercih etmektedirler. Literatür kısmında da sermaye temini olarak krediye değinilmiştir.

Bu çalışmada kadınların çalışma hayatına katılmalarında ve girişimci olmalarında eğitimin etkisinin araştırılması, kadın girişimcilerin genel profil özelliklerinin belirlenmesi araştırmamızın temel amacıdır. Bununla birlikte, çalışmanın temel amacını destekleyen; “kadın girişimcilerin karşılaştıkları sorunların belirlenmesi”, “kadın girişimcilerin başarısını etkileyen faktörlerin belirlenmesi” ve “kadın girişimcilerin karşılaştıkları sorunlara çözüm önerilerinin üretilmesi” de araştırmanın diğer amaçları arasındadır. Bu araştırmadan elde edilen bulguların istatistiksel analizi sonucu elde edilen bulgular değerlendirilmiştir.

Karaman İlinde faaliyet gösteren kadın girişimcilerin çoğunluğu esnaf diye adlandırılan meslek grubuna mensuptur. Kadınlar kişisel ve ailevi tasarruflarıyla fazla sermaye gerektirmeyen küçük işletme açmayı yeğlemişlerdir. yanı sıra kadın girişimciler, işlerini kurarken karşılaştıkları sorunların başında kiraların yüksek olması gelmektedir, faaliyetleri sırasındaki zorluklar ise; borç ödemeleri ve pazarın durgun oluşudur.

Karaman İlinde araştırmaya katılan kadın girişimcilerden elde edilen bulgular sonucunda; girişimcilik faaliyetinde bulunan kadınların büyük bir çoğunluğunun evli olduğu ve eşlerinin de kendi işleri ile paralel bir iş icra ettikleri ortaya çıkmıştır. Evli olmanın girişimcilğe bir engel olmadığı anlaşılmaktadır.

Çalışma sonucunda kadınların girişimcilik faaliyetinde bulunmalarının altında yatan en önemli etkenler; maddi açıdan daha rahat olmak, ideallerini gerçekleştirmek ve ekonomik bağımsızlık şeklinde ortaya çıkmıştır. Kadın girişimcilerin girişimcilik faaliyetlerini tercih etmelerinde zamanını değerlendirmek, evden çıkmak ve önceki işinden hoşnutsuzluk vb. etkenler zayıf kalmıştır.

Ayrıca anket verilerinden elde edilen bilgilere göre kadın girişimcilerin büyük bir çoğunluğu girişimci olmadan önce işçi olarak ve aynı işi ücretli yaparak çalışmıştır. Bu durum; araştırmaya katılan kadın girişimcilerin ücretli olarak çalışmayı kendi işini kurmaya tercih ettiklerini ve önceden aynı işte deneyim kazandıktan sonra kendi iş yerlerini açtiklarını göstermektedir.

Araştırma sonucunda Karaman İlinde faaliyette bulunan kadın girişimcilerin pek çoğu faaliyetlerini Karaman'da yürütüyor olmanın dezavantaj olmadığını dile getirmişlerdir. Dezavantaj olduğunu dile getirenler ise aile ile ilgili sorunlar, iş çevresinde erkek çalışanların çoğunlukta olması ve toplumda yaygın kadın rollerinin yarattığı baskıyı dile getirmişlerdir.

Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin büyük bir çoğunluğunun geleceğe yönelik planları içerisinde; kaliteyi iyileştirme, sektörde kalıcı olma ve işte mevcut durumu devam ettirme yer almaktadır.

Çalışma sonuçları kadınların iş ve aileden kaynaklanan stresi kısmen veya tamamen yaşadıklarını ortaya koymuştur. Ayrıca nadiren de olsa duygusallıklarının iş hayatında problem olduğunu dile getirmişlerdir.

Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin; girişimcilik faaliyetinde bulunmaları sonucu kişisel imaj ve kendilerine olan güvenlerinin olumlu yönde geliştiği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca kadın girişimcilerin sivil toplum örgütleri ile ilişkilerinin sosyal ve iş hayatına olumlu katkılar getirdiklerini düşündüklerini dile getirmişlerdir.

Karaman İlinde gerçekleştirilen ve kadın girişimcilerin genel bir profilinin çizilmesi amacıyla dayanan bu çalışma sonucunda; kadın girişimcilerin çalışma yaşamında karşı karşıya bulunduğu sorunların temelinde, toplumun ekonomik, sosyal ve kültürel yapısındaki bazı aksaklıkların yattığı sonucuna ulaşılmıştır. Toplumların yarısını oluşturan kadınların, toplumun diğer yarısını oluşturan erkeklerle sağlıklı bir bütünlük teşkil etme yönünde gelişme gösterdikleri görülmektedir.

Son zamanlarda gelişen teknoloji ve endüstrileşme ile birlikte her geçen gün kadınlar çalışma hayatında ağırlıklarını gittikçe artan oranda hissettirmektedirler. Ülkemizde hala halledilmeyi bekleyen sorunlar olsa da devletin teşviki ve bankaların düşük faizli kredi imkanlarıyla kadınlar kendilerine iş dünyasında yer bulmayı arzulamaktadırlar.

Ülkemizde kadın girişimciliğin yaygınlaştırılması adına bir çok proje, çalışma ve politikalar ülke öncelikleri arasında yer almalıdır. Kadının özgürleşmesi hayatının bir çok alanına yansıtacağından ülkemizin geleceği açısından kadının ekonomik özgürlüğüne kavuşmuş bir birey olması gerekmektedir.

Kadın girişimcilerin sermaye teminine, kredi olanaklarına, yönetsel ve teknik anlamda eğitimlerine, kişisel gelişimlerini sağlayacak sosyal ve kültürel faaliyetlerin gelişimine, bürokratik engellerin baskısının azaltılmasına, devletin destek vermesi vb. konularda gelişimlerini kısıtlayan faktörleri azaltıcı yönde verilecek desteklerle, toplumlarda kadın girişimcilik olgusunun başarı ile hak ettiği yerlere gelmesi sağlanabilecektir.

Kadınların kendi işlerini kurması ve geliştirmesi önündeki engellerin kaldırılması ve kadın işletme sahipleri için eşit bir oyun alanı yaratılması güçlü bir girişimcilik sektörü açısından hayati önem taşımaktadır ve ulusal büyüme stratejilerinde de büyük bir rol

oynamaktadır. Kadın işletme sahipleri girişimcilik faaliyetlerinde yeni alanlar yaratmakta ve yeni, bilgiye dayalı ekonominin önemli oyuncularını olma potansiyelini taşımaktadırlar.

Sonuç olarak kadınlar farklı iş kollarında daha fazla rol alarak ve girişimci yönlerini geliştirerek ülke içindeki bölgesel ekonomik farklılıkların ortadan kalkmasına katkıda bulunabileceklerdir.

Kadın girişimciliğinin, ülkelerin ekonomik ve sosyal açıdan kalkınması açısından önemi büyüktür. Kadınlara iş hayatında fırsatlar tanınır ve girişimcilikte önlerindeki engeller kaldırılırsa, başarılı olacakları ve çevrelerindeki insanlara istihdam olanağı ortaya çıkaracakları bilinmelidir. Ayrıca iş gücüne katılım; kadının toplumdaki konumunu güçlendirerek toplumların gelişmişlik düzeylerine olumlu yönde katkıda bulunur. Bundan dolayı kadın girişimciliğinin gelişmesi ve yaygınlaştırılması için gerek devletin ilgili kuruluşları gerekse sivil toplum kuruluşlarına büyük iş düşmektedir. Ayrıca yürütülecek çalışmalara yön verme ve kadın girişimci yetiştirilmesi açısından üniversitelere büyük görev düşmektedir. Kadınların kişisel becerilerini ve birikimlerini insanlık adına harekete geçirmeyi düşündükleri dünya hem kadınlar hem de erkekler için daha özgür daha demokratik bir dünya olacaktır. Kadınların da çalışma hayatında olması gerekir çünkü tek kanatla geleceğe uçamayız.

KAYNAKLAR

Adım Adım Kadın Erkek Eşitliği (tarihsiz)

<http://www.istanbulbarosu.org.tr/komisyonlar/khkom/haber/AdimAdimEsitlik.doc>

(Erişim tarihi: 08.04.10)

Aklar N., Türkiye’de Kadın Girişimciliğin Desteklenmesi Konusunda Politikalar. Yayına Hazırlayan: Necla Arat, Ankara: TES-AR Yayınları, 1993.

Aktoprak, D. *Girişimcilik Nedir? Türkiye’nin Girişimcilik Performansı.* (tarihsiz)

<http://www.vicebusiness.com/makale4.php> Erişim Tarihi: 11.04.10.

Alsos, G. A., Ljunggren, E., (1998).Does the Business Start-Up Process Differ by Gender? A Longitudinal Study of Nascent Entrepreneurs. Babson-Kauffman Entrepreneurship Research Conference (BKERC), Vol. , P. 12.

Altun, C., Altun, Y. ve Ozan B. (2008, 17 Ekim). *Kadınların Çalışma Hayatındaki Yeri ve Konuyla İlgili Yapılan Son Düzenlemeler.*

www.muhasabenet.net . (Erişim Tarihi:10.04.10)

Arıkan, S. (2002). *Girişimcilik Temel Kavramlar ve Bazı Güncel Konular.* Siyasal Kitapevi, Ankara.

Baş, T. (2008). *Anket.* Seçkin Yayıncılık. 5. Baskı. Ankara.

Başol, O. (2010). *Girişimci Kadın Ve Erkeklerin Başarı Algısındaki Farklılıklar: Küçük Ölçekli İşletmelerde Bursa İli Örneği*, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çalışma Endüstrisi ve Ekonomi İlişkileri Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi. Bursa.

Bayrakdar, S. (2007). *1980 Sonrası Uygulanan İktisat Politikalarının Türk Dış Ticareti Üzerindeki Etkisi*, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. Kırıkkale.

Bedük, A. (2005, Bahar). *Türkiye’de Çalışan Kadın ve Kadın Girişimciliği*. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, www.esosder.com, ISSN:1304-0278, C.3, S.12.
<http://www.e-sosder.com/dergi/1208-BEDUK.pdf> (Erişim Tarihi:11.04.10).

Bektaş, A. (2010, 6 Mart). Aynur Bektaş: "AB'ye damsız almıyorlar".
<http://www.stargazete.com/ekonomi/aynur-bektas-ab-ye-damsiz-almiyorlar--haber-248343.htm> (Erişim Tarihi: 06.06.10)

Bozkurt, Ö. (2009). *Yenilikçi Bir Faaliyet Olarak İç Girişimciliğin Çalışanların İş Tatmini Üzerine Etkisi: Sakarya İli İmalat Sanayi Üzerine Bir Alan Araştırması*. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Bölümü İşletme Ana Bilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya.

Brush, C., Gatewood, E. J. (2008), Women Growing Business: Clearing Hurdles" *Business Horizons*, Vol. 51, No.3, 175-179.

Brush, C., Gatewood, E., Greene, P., and Hart, M. (2004). Gatekeepers of Venture Growth: The Role and Participation of Women in the Venture Capital Industry. Kansas City, MO: Kauffman Foundation.

Çelik A. Ve Akgemci T. (1998). *Girişimcilik ve KOBİ'ler*. 1. Basım, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

Chowdhury, M. J. A. (2009). Microcredit, Micro-Enterprises, And Self-Employment Of Women: Experience From The Grameen Bank In Bangladesh. University of Dhaka, Bangladesh.

Cole, R. A. and Mehran H. (2009, August) Gender and the Availability of Credit to Privately Held Firms: Evidence from the Surveys of Small Business Finances. Federal Reserve Bank of New York Staff Reports, no. 383.

Çulcu, A. G. (2009), *Türkiye'de Girişimci Kadınlar: Birikim, Değişim ve Kadınlık Halleri*. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çalışma Ekonomisi Ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı Yönetim Ve Çalışma Psikolojisi Bilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul.

Dalkıranoglu, T. (2006). Çalışma Yaşamında Kadın İşgücü Ve Cinsiyet Ayrımcılığı: Konaklama İşletmelerinde Bir Uygulama. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Eskişehir.

Dansık, Ş. (2001). *Türkiye'de Girişimcilik Profili*. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi. Konya.

Datta R. (2003, Spring). *From Development to Empowerment: The Self-Employed Women's Association in India*. International Journal of Politics, Culture and Society, Vol. 16, No. 3.

Dellgran, Peter Andh jer, Staffan(2005) 'Privatisation As Professionalisation? Attitudes, Motives And Achievements Among Swedish Social Workers', European Journal Of Social Work, 8: 1, 39-62.

Demircioğlu, Z. (2010). *Eskişehir'de Kadın Girişimciliği  zerine Sosyolojik Bir Araştırma*. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Sosyoloji Anabilim Dalı. Eskişehir.

Doğramacı B. (2006). *Kadınları Girişimci Olmaya Yönelten Nedenler ve Giresun  rneği*. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Çalışma Endüstrisi ve Ekonomi İlişkileri Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya.

Durgun şahin, N. (2002). * alışma Yaşamında Kadın Yöneticiler ve Muğla  rneği*. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset ve Sosyal Bilimler Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi. Ankara.

Ecevit, Y. (1993). *Kadın Girişimciliğinin Yaygınlaşmasına Yönelik Bir Model  nerisi*. Kadını Girişimciliğe  zendirme ve Destekleme Paneli, haz. Aypar Altınel, Kadın Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü. Ankara.

Gerber, M. E. (2001). *Girişimcilik Tutkusu*. Çeviren: Tayfur KESKİN, Sistem Yayıncılık, İstanbul.

Gökakın, Z. (2000). Doksanlı Yılların Yeni Kahramanları: Türkiye’de Kadın Girişimci Profili. *8.Ulusal Yönetim Organizasyon Kongresi Bildirileri*. Nevşehir.

Gökalp, İ. E. (2008). *Türkiye’de Kadın Girişimciler Ve Kadın Yöneticiler*. Kırıkkale Üniversitesi İşletme Ana Bilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi. Kırıkkale.

Greene, P., Hart, M., Gatewood, E., Brush, C., Campbell, N. (2003). Women Entrepreneurs: Moving Front and Center: An Overview of Research and Theory Coleman White Paper, USASBE, Boca Raton, FL.

Güney S. 2006; *Kadın Girişimciliğine Genel Bir Bakış*. Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, Sayfa: 25-43.

Gürol, M. A. (2006). *Küresel Arena’da Girişimci Ve Girişimcilik*. Gazi Kitapevi, Ankara.

Gürol, M. A. (2000, Ekim). *Türkiye’de Kadın Girişimci Ve Küçük İşletmesi*. Atılım Üniversitesi Yayını, Ankara.

Hancı, A. (2004). *Girişimcilikte Cinsiyet Faktörü ve Kadın Girişimciler Üzerine Bir Araştırma*. Sakarya Üniversitesi İşletme Anabilim Dalı Yönetim ve Organizasyon Bilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.

Hansoy, F.N. (1999). Fransızca Türkçe Sözlük. İnkılap Yayınevi. İstanbul.

Herslund, L., Sorensen, M. B. (2004). From Employed to Self-employed: An Analysis of Entrepreneurship in Rural Latvia *Journal of Baltic Studies*, 1751-7877, Volume 35, Number 2, , Pages 126-148.

Işıқтаç, Y. (2002). Kadın Hakları, *Toplumsal Yaşamda Kadın*, Editör: Gürsel Yaktıl Oğuz, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi. Eskişehir.

İyicil, A. G. (2006). *Avrupa Birliği'ne Giriş Sürecinde Türkiye'deki Kadın Girişimciliğinin İrdelenmesi ve Bir Araştırma*. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı. Master Tezi, Ankara.

Jalbert S. (1999). The GLOBAL GROWTH OF WOMEN IN BUSINESS Economic Reform Today Women: The Emerging Economic Force Number 3, (Erişim Tarihi 01.04.10)

Jalbert S. (2000). Women Entrepreneurs in the Global Economy.

Kaur R. ve Bawa S. (1999). Psychological Correlates of Entrepreneurial Performance among Women. *Journal of Entrepreneurship* (1999; 8;195).

<http://joe.sagepub.com/cgi/content/abstract/8/2/195> (Erişim Tarihi: 05.06.11)

KSGM. (2008). Kadın Ve Eğitim (Politika Dokümanı). Ankara.

KSGM. (2000, Aralık)Türkiye'de Kadınlara Ait Girişimlerin Desteklenmesi. Beyda Basımevi. Ankara.

Kadın Girişimciler İçin Strateji (Yönetici Özeti). (tarihsiz).
<http://www.abigem.org/TR/Ana/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFFAAF6AA849816B2EF8020F3B0746F34B3>

Karagöz, M. (2009). *Girişimcilik Profili Araştırması: Isparta İli Örneği*. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Isparta.

Kavaf, A. (2010 25 Mart). “Avrupa`da Kadın Girişimciliğinin Teşvik Edilmesi” Konulu Konferans Konuşması.

http://www.selmaaliyekavaf.com.tr/habericerik.asp?hb=288&keepThis=true&TB_iframe=true&height=500&width=850 (Erişim Tarihi: 30. 05. 2010)

Kirel Ç., Kocabaş F., ve Özdemir A. (2010, Mayıs). İşletmelerde Algılanan Cinsiyet Temelli Ayrımcılık: Eskişehir’de Özel Sektörde Bir Alan Araştırması. Çimento İşveren Dergisi. Ankara. <http://www.ceis.org.tr/dergiDocs/makale143.pdf> (Erişim Tarihi: 07.06.10).

Koç, Sinanoğlu, E. (2005). *Kadın Girişimciler Kavramı ve Serbest Meslek Mensubu Kadın Girişimcilere İlişkin Konya İlinde Uygulamalı Bir Araştırma*. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yönetim ve Organizasyon Bilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, Konya.

Kurt, M. Ağca, V. Erdoğan, S. (2006). Afyonkarahisar İli Girişimcilik Performansının Coğrafi Bilgi Sistemleri İle Analizi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi (C.VIII, S.2, 2006)* <http://akuiibf.aku.edu.tr/pdf/82-05.pdf> (Erişim Tarihi: 03.03.10)

Kurtuluş K. *İşletmelerde Araştırma Yöntem Bilimi*. İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi, Yayın No: 210, İşletme İktisadı Enstitüsü Yayın No: 106, İstanbul, 1989.

Kurtuluş, K. (2004). *Pazarlama Araştırmaları*, Yedinci Baskı, Literatür Yayıncılık, İstanbul.

Kutlu, Ö. (2006). *Türkiye’de Kadın Girişimciliği*. Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Genel İşletmecilik Bilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Lambing, P. A., Kuehl, C. R. (1997). *Entrepreneurship*. Prentice Hall.

Lange T. (2009). Job Satisfaction And Self-Employment: Autonomy Or Personality? *Small Business Economics*. Springer Netherlands. 5 December 2009.

Lerner, M., Brush, C. ve Hisrich, R. (1997). Israeli Women Entrepreneurs: An Examination of Factors Affecting performance. *Journal of Business Venturing* 12, 315-339.

Liman, F. (1993). ABD, Kanada ve İngiltere’de Kadın Girişimciliğinin Gelişimi. *Kadın Girişimcilik*, Haz: Necla Arat, TES-AR Yayınları, Ankara.

Liman, F. (1993). *ABD, Kanada ve İngiltere’de Kadın Girişimciliğinin Gelişimi*. Kadını Girişimciliğe Özendirme ve Destekleme Paneli, haz. Aypar Altinel, Ankara: Kadın Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü.

Manuel, Eduardo, G., (2006),” E- Entrepreneurship”, (Hisrich and Peters, 2002’

den aktaran), *MPRA Paper, JEL Codes, M13-M19, Germany.*

Meltem Kurtsan ile Röportaj: Peki Niye Öyleyse Girişimciler Hep Erkek? (2004, EKİM - ARALIK). SİVİL TOPLUM DERGİSİ.

<http://www.siviltoplum.com.tr/?ynt=icerikdetay&icerik=47&id=317> (Erişim Tarihi: 01.04.10)

Mind The (Gender) Gap(tarihsiz).

<http://www.ey.com/GL/en/Issues/Driving-growth/Scaling-up---Gender-specific-challenges>

Minibaş, T. (2005). *Ekonomik Kalkınma ve Kadın İstihdamı*, 4. Uluslararası Kadın Yöneticiler Forumu.

www.turkelminibas.net/?sayfa=makaleac&id=23 (Erişim Tarihi: 03.04.2010).

Mumcu, A. (2006). *Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi*, Anadolu üniversitesi A.Ö.F. (Yayın No:34), 6. Baskı Eskişehir.

Müftüoğlu, T. ve diğerleri, (2005). *Girişimcilik*, Anadolu üniversitesi A.Ö.F. (Yayın No: 824), 2. Baskı. Eskişehir.

Report of House of Culture and Sustainable Development for UPR Review of the Iranian Government, (2009, Ağustos) Kültür İran Hükümet Konağı Sürdürülebilir Kalkınma için Kadın Sivil Toplum Raporu.

Şahin, E. (2006). *Kadın Girişimcilik ve Konya İlinde Kadın Girişimcilik Profili Üzerine Bir Uygulama*. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Üretim Yönetimi Ve Pazarlama Bilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, Konya.

Seyidoğlu, H.,(2003). *Bilimsel Araştırma ve Yazma El Kitabı*. Güzem Yayınları. Geliştirilmiş 9. Baskı. İstanbul.

Şekerler, H. (2006). *Kadın Girişimciler, Karşılaştıkları Sorunlar ve Bu Sorunlara Yönelik Çözüm Önerileri*. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi. Kütahya.

Soysal, A. (2010, Nisan). *Türkiye’de Kadın Girişimciler: Engeller Ve Fırsatlar Bağlamında Bir Değerlendirme*, Ankara SBF Dergisi. 83-114.
<http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/42/1346/15596.pdf> (Erişim Tarihi: 30.05.2011)

Söğüt, M. A. (1994). Müteşebbisliği Geliştirme Programı. Ankara.

T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Türkiye’de Kadının Durumu, KSGM Yayını, Ankara, Şubat 2010.

Tanık E., *Geçmişten Günümüze Kadın Hareketi*. (tarihsiz)

http://www.cagipolisi.com.tr/79/28-29.htm#_ftn1 (Erişim Tarihi: 08.03.2010)

Tekin, M., (1999). *Girişimcilik*, Damla Ofset Matbaası, Konya.

Thackev, A. and Kolvereid, L. (1999). Self-Employment Intentions Among Russian Students. *Entrepreneurship & Regional Development*, 11, 269 – 280.

Türk E. (2005) **İş Dünyasındaki Marka Kadınlar**, Neden Kitap, 1. Basım, Kasım, İstanbul.

Yüzer, A.F. ve Diğerleri. (2003). İstatistik. Anadolu üniversitesi A.Ö.F. (Yayın No:771). 1. Baskı. Eskişehir.

Women-Owned Businesses In The 21st (2010) bilinmeyen yazar.

Women’s Economic Independence and Security, (2009, Mart) bilinmeyen yazar: Federal / İl / Bölgesel Stratejik Çerçeve Kadın Statüsü Bakanlığı.Kanada.

www.tusiad.org.tr Erişim Tarihi:29.05.09

<http://www.abigem.org/TR/Ana/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFFAAF6AA849816B2EFA8F443AF43BC485E>

KADIN GİRİŞİMCİLİĞİ KARAMAN ÖRNEĞİNE İLİŞKİN ANKET FORMU

Sayın katılımcı

Bu anket Prof. Dr. H. Bahadır Akın danışmanlığında yapılmakta olan Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'ne bağlı yüksek lisans tezinin bir parçasıdır. Araştırmanın amacı, Karaman İlinde kadınları girişimciliğe iten faktörlerin, son yıllarda önem kazanan kadın girişimciliğinin toplum tarafından ne kadar desteklendiği ve karşılaştıkları sorunların belirlenmesi amacıyla yapılmaktadır.

Aşağıda yer alan sorulara verilecek cevapların tam ve doğru olması araştırma sonuçlarını yakından etkileyecektir. Araştırmadan sağlanacak bilgiler ve sonuçlar hiçbir şahıs ya da kuruma verilmeyecek ve sadece bilimsel amaçlar doğrultusunda kullanılacaktır.

Bu araştırmada yapacağınız yardım ve göstereceğinize inandığımız yakın ilgiye teşekkür eder, çalışmalarınızda başarılar dileriz.

SABİTE GÜLEÇ

AD/SOYAD:

ANKET NO:

TARİH:

1.Doğum Yılı:

1(...)1949 ve öncesi 2(...) 1950-1959 3(...) 1960-1969
4(...) 1970-1979 5(...) 1980-1989 6(...) 1990 ve sonrası

2. Doğum Yeri:

1(...)Karaman merkez 2(...)Karaman ilçe, kasaba veya köyünden
3(...)Karaman komşu iller (Konya, Mersin vs.) 4(...)Diğer.....

3. Eğitim Durumunuz:

1(...) Okur-yazar değil 2(...) Okula gitmemiş okur- yazar 3(...) İlkokul mezunu
4(...) Ortaokul-lise mezunu 5(...) Üniversite (2 ve 4 yıllık) mezunu 6(...) Yüksek lisans- doktora

4. Yabancı dil bilginiz;

	Hiç bilmiyor	Çok az	Orta derece	İyi	Mükemmel
İngilizce					
Almanca					
Fransızca					
Diğer(.....)					

5. Medeni durumunuz:

1(...) Bekar 2(...) Dul 3(...) Boşanmış 4(...) Evli

6. Eşinizin eğitimi:

1(...) Okur-yazar değil 2(...) Okula gitmemiş okur- yazar 3(...)İlkokul mezunu
4(...) Ortaokul-lise mezunu 5(...) Üniversite (2 ve 4 yıllık) mezunu 6(...) Yüksek lisans- doktora

7. Eşinizin mesleki durumu:

1(...) Memur 2(...) İşçi 3(...) Serbest Meslek(avukat, doktor, muhasebeci)
4(...) Esnaf veya ticaret erbabı 5(...) Sanayici veya büyük tüccar 6(...) Emekli

7(...) Diğer (Belirtiniz)

8. Çocuğunuzla ilgili:

1(...) Çocuğum yok 2(...)1-2 çocuk 3(...)3-4 çocuk 4(...)5 ve daha fazla

9. Günlük hayatınızda işiniz dışında çocuk bakımı ve ev işlerinden ne derecede sorumlu musunuz?

1(...)Tümüyle ben sorumluyum 2(...)Eşimle ortaklaşa sorumluyuz 3(...) Büyük ölçüde ben sorumluyum

10. Ev işlerini yürütmek ve çocuk bakımı için destek alıyor musunuz?

	Destek var	Destek yok	
Devamlı temizlikçi desteği	(...)	(...)	(...)
Ailemden destek	(...)	(...)	(...)
Bakıcı desteği	(...)	(...)	(...)

11. Bu işe başlamadan önce maddi getiri sağladığınız bir işte çalışıyor muydunuz?

1(...) Evet 2(...) Hayır

12. (Cevabınız evet ise) daha önce hangi işi yapıyordunuz?

1(...) Memur 2(...) İşçi 3(...) Emekli
 4(...) Esnaf veya ticaret erbabı 5(...) Sanayici veya büyük tüccar 6(...) Serbest Meslek(avukat, doktor, muhasebeci)
 7(...) Aynı işi ücretli yapıyordum 8(...) Aynı işi evde yapıyordum
 9(...) Evde başka bir iş yapıyordum 10(...) Diğer (Belirtiniz)

13. Kendi işinizde çalışmaya ne zaman başladınız?

1(...) ≤ 1 yıl 2(...) 2-4 yıl 3(...) 5-7 yıl 4(...) ≥ 8 yıl

14. Şu andaki işinize başlamanızda etkili olan nedenleri önemine göre derecelendiriniz.

Nedenler	Hiç önemli değil	Kararsız	Önemli	Çok önemli	Son derece önemli
Aile ihtiyaçlarını karşılamak					
Ekonomik bağımsızlık					
Mesleğimi yapmak					
İş yaşamına atılmak için					
Sosyal ilişkiler için					
İdealimi gerçekleştirmek için					
Zamanımı değerlendirmek için					
Diğer insanlara faydalı olmak için					
Becerilerimi değerlendirmek					
Evden çıkmak					
Maddi açıdan daha rahat olmak					
Önceki işimden hoşnutsuzluk					
İş bulamama					
Diğer(Belirtiniz):					

15. Sermayenizin kaynağı neydi?

Nedenler	Hiç kullanmadım	Kısmen kullandım	Büyük ölçüde kullandım
Kişisel- ailevi tasarruflar			
Akraba(lar)a – arkadaş(lar)a borçlanma			
Banka kredisi kullanma			
Karşılıksız destek			

Diğer ortak(lar)			
Miras			
Diğer (Belirtiniz):			

16. İşinizi kurarken karşılaştığımız zorlukları derecelendiriniz.

(1:hiç problem olmadı, 2:kısmen problem oldu, 3:orta derecede problem oldu, 4:oldukça problem oldu, 5:çok problem oldu)

Nedenler	Ölçek				
	1	2	3	4	5
Sermaye temini	1	2	3	4	5
Bürokratik işlemler	1	2	3	4	5
Deneyimsizlik	1	2	3	4	5
Uygun yer seçimi	1	2	3	4	5
Kiraların yüksek olması	1	2	3	4	5
Uygun eleman temini	1	2	3	4	5
Pazarda tanınmamış olmak	1	2	3	4	5
Aile ile ilgili sorunlar	1	2	3	4	5
Diğer (Belirtiniz):	1	2	3	4	5

17. Girişimcilik faaliyetinizi Karaman İlinde yapıyor olmanızın sizin için bir dezavantaj olduğunu düşünüyor musunuz?

1(...) Evet 2(...) Hayır 3(...) Kısmen

18. (Evet ya da kısmen dediyseniz) Bu dezavantajların neler olduğunu düşünüyorsunuz?

(1:Olabilir, 2: Kısmen olabilir, 3: Kararsız, 4: Olamaz, 5: Kesinlikle olamaz)

Nedenler	Ölçek				
	1	2	3	4	5
İş çevresinde erkek çalışanların çoğunlukta olması	1	2	3	4	5
Pazarın özellikleri	1	2	3	4	5
Toplumun değer yargıları	1	2	3	4	5
Toplumda yaygın kadın rollerinin yarattığı baskı	1	2	3	4	5
Aile ile ilgili sorunlar	1	2	3	4	5
Karaman'ın piyasası yetersiz	1	2	3	4	5
Diğer	1	2	3	4	5

19. Kendi işinizde çalışmanız yaşamınızdaki diğer sorumlulukları nasıl etkiliyor?

(1:Olabilir, 2: Kısmen olabilir, 3: Kararsız, 4: Olamaz, 5: Kesinlikle olamaz)

Nedenler	Ölçek				
	1	2	3	4	5
Sorumluluklarım açısından bir engel teşkil etmiyor	1	2	3	4	5
Evdeki işlerimi aksatıyorum	1	2	3	4	5
Eşime- aileme-çocuklarıma vakit ayıramıyorum	1	2	3	4	5
Kendime vakit ayıramıyorum	1	2	3	4	5
Diğer (Belirtiniz):	1	2	3	4	5

20. İşinizdeki faaliyetleriniz sırasında karşılaştığınız zorlukları önem derecesine göre sıralayınız.
(1:hiç önemli değil, 2:kısmen önemli, 3:orta derecede önemli, 4:oldukça önemli, 5:çok önemli)

Nedenler	Ölçek				
	1	2	3	4	5
Pazarın durgun oluşu	1	2	3	4	5
Borç ödemeleri	1	2	3	4	5
Vergi ödemeleri	1	2	3	4	5
Bürokratik engeller	1	2	3	4	5
Kredi alamama	1	2	3	4	5
Elemanlar ile ilgili sorunlar	1	2	3	4	5
Müşteriler ile ilgili sorunlar	1	2	3	4	5
Deneyimsizlik	1	2	3	4	5
Donanım, araç-gereç, mal teslimi vb. konular	1	2	3	4	5
Aile ilişkileri	1	2	3	4	5
Aşırı yorgunluk	1	2	3	4	5
Hızla değişen teknolojiye ayak uyduramamak	1	2	3	4	5
Diğer (Belirtiniz):.....	1	2	3	4	5

21. İş alanınız: (Serbest meslek, esnaf, sanayici vs.)

22. Size göre girişimci olmanın en avantajlı yanları nelerdir? Önemine göre derecelendiriniz.
(1:hiç önemli değil, 2:kısmen önemli, 3:orta derecede önemli, 4:oldukça önemli, 5:çok önemli)

Nedenler	Ölçekler				
	1	2	3	4	5
Bir işle meşgul olma	1	2	3	4	5
Evin bütçesine katkıda bulunma	1	2	3	4	5
Maddi özgürlük	1	2	3	4	5
Bağımsızlık	1	2	3	4	5
İlgi alanı olması	1	2	3	4	5
Tutku ve ihtirasların gerçekleşiyor olması	1	2	3	4	5
Rahat yaşama standardına ulaşma	1	2	3	4	5
İş-ev kadını rollerini oynamadaki kolaylık	1	2	3	4	5
Çok para kazanma	1	2	3	4	5
Kendine güven	1	2	3	4	5
Yaratıcılık	1	2	3	4	5
Sosyal statü	1	2	3	4	5
Yaşamdan duyulan memnuniyet	1	2	3	4	5
Başkalarına istihdam olanağı sağlayabilmek	1	2	3	4	5
Başarılı olma duygusu	1	2	3	4	5
Herhangi bir iyi yanı yok	1	2	3	4	5
Diğer (Belirtiniz):	1	2	3	4	5

23. Kadın işveren olursunuz, çalışanlarınızla ilişkilerinizi nasıl etkiliyor?

1 (...)Olumlu etkiliyor 2 (...) Olumsuz etkiliyor 3 (...) Herhangi bir etkisi olduğunu düşünmüyorum

24.Sizce başarılı bir girişimci olabilmek için sahip olunması gereken özellikleri önem derecesine göre sıralayınız.

(1:hiç önemli değil, 2:kısmen önemli, 3:orta derecede önemli, 4:oldukça önemli, 5:çok önemli)

Özellikler	Ölçek				
	1	2	3	4	5
Kendine güven, cesaret	1	2	3	4	5
İletişim becerisi	1	2	3	4	5
Eğitim	1	2	3	4	5
Deneyim	1	2	3	4	5
Sabır ve hoşgörü	1	2	3	4	5
Risk üstlenebilme	1	2	3	4	5
Çalışkanlık	1	2	3	4	5
Hırs ve kararlılık	1	2	3	4	5
Dürüstlük	1	2	3	4	5
Yönetim becerisi	1	2	3	4	5
Duygusal zeka	1	2	3	4	5
Liderlik	1	2	3	4	5
Diğer (Belirtiniz):	1	2	3	4	5

25. Devletten işiniz ile ilgili beklentilerinizi önem derecesine göre sıralayınız.

(1:hiç önemli değil, 2:kısmen önemli, 3:orta derecede önemli, 4:oldukça önemli, 5:çok önemli)

Beklentiler	Ölçek				
	1	2	3	4	5
Vergi kolaylıkları getirilmesi	1	2	3	4	5
Bürokratik işlemlerin azaltılması	1	2	3	4	5
Kredi olanaklarının iyileştirilmesi	1	2	3	4	5
Rekabet koşullarının geliştirilmesi	1	2	3	4	5
Eğitim olanaklarının sağlanması	1	2	3	4	5
Teknik destek sağlanması	1	2	3	4	5
Diğer(Belirtiniz):	1	2	3	4	5

26. Kadınlarla ilgili herhangi bir sivil toplum örgütüne üye misiniz?

1(...) Evet 2(...) Hayır

27. Cevabınız “evet” ise, bu kuruluş (lar)un sosyal ve iş hayatınıza olumlu katkısı olduğunu düşünüyor musunuz?

1(...) Evet 2(...) Hayır 3(...)Kısmen

28. Gelecekle ilgili planlarınızı önemine göre belirtiniz

(1:hiç önemli değil, 2:kısmen önemli, 3:orta derecede önemli, 4:oldukça önemli, 5:çok önemli)

Beklentiler	Ölçek				
	1	2	3	4	5
Büyüme	1	2	3	4	5
Kârlılığı artırma	1	2	3	4	5
Ürün-hizmet çeşitleme	1	2	3	4	5

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

TEŞEKKÜR EDERİZ...